

Rīgas Bilingvālais centrs

Rīgas Klasiskā ģimnāzija

Pētījuma pasūtītājs:

Izglītības un zinātnes ministrijas

Izglītības satura un eksaminācijas centrs

*Mazākumtautību etniskās identitātes veicināšana
vispārizglītojošajās izglītības iestādēs,
kurās īsteno mazākumtautību izglītības programmas 12. klasēs*

Rīga, 2007.

Ievads

Kopš 2004.gada Latvijas vidējās izglītības sistēmā tiek īstenota izglītības reforma vispārīzglītojošajās izglītības iestādēs, kurās īsteno mazākumtautību izglītības programmas. Reformas ietvaros 60% mācību priekšmeti tiek pasniegti valsts valodā. 2006./2007. mācību gadā centralizētos eksāmenus kārtoja skolēni, kuri 2004. gadā sāka mācīties pārsvarā valsts valodā. Centralizēto eksāmenu kārtošanas kvalitāti, skolēnu zināšanu, prasmju un iemaņu līmeni parāda statistika. Tomēr reformas īstenošanas gados ir radušies jautājumi, kuri nav atspoguļoti eksāmenu datos. Proti:

- vai mazākumtautību skolās skolēniem ir saglabājusies mazākumtautību etniskā identitāte, kad mācību process notiek pārsvarā latviešu valodā?
- vai mazākumtautību skolās stundu un ārpusstudu nodarbībās notiek etniskās identitātes veicināšana?
- cik lielā mērā mācību standarti, fakultatīvo nodarbību, interešu izglītības un citu ārpusstundu nodarbību programmas dod mazākumtautību skolām iespēju saglabāt un veicināt skolēniem etnisko identitāti?
- kāda attieksme pret šiem jautājumiem ir skolotājiem, pašiem mazākumtautību skolēniem un viņu vecākiem?

Pētījumā nevar uzreiz atbildēt uz visiem šiem jautājumiem, tas ir mēģinājums iegūt informāciju, kā tiek veicināta mazākumtautību kultūras un valodas apguve mazākumtautību vispārējās vidējās izglītības iestādēs un kā tiek veicināta mazākumtautību etniskā identitāte tajās.

Pētījuma izstrādes grupa:

Romans Alijevs – Dr.paed., Rīgas Klasiskās ģimnāzijas direktors, grupas zinātniskais konsultants;

Gaļina Rafaļsone – Rīgas bilingvālā centra vadītāja, Rīgas Klasiskās ģimnāzijas direktora vietniece, grupas vadītāja;

Veronika Pluščevska – Mag. paed., Rīgas Klasiskās ģimnāzijas direktora vietniece;

Sergejs Bratarčuks - Rīgas Klasiskās ģimnāzijas direktora vietnieks.

Diagnosticējošo darbu izstrādes grupa:

Dzintars Dvinskis – Mag. ekonom., Rīgas Klasiskās ģimnāzijas Biznesa ekonomisko pamatu skolotājs;

Renāte Ļucāne - Rīgas Klasiskās ģimnāzijas ģeogrāfijas skolotāja;

Jurijs Sadlovskis – Dr.filol., Rīgas Klasiskās ģimnāzijas latviešu valodas un literatūras skolotājs;

Svetlana Procuna - Mag.filol., Rīgas Klasiskās ģimnāzijas krievu valodas un literatūras skolotāja;

Gaļina Skleinova - Rīgas Klasiskās ģimnāzijas krievu valodas un literatūras skolotāja;

Olga Sļadevska - Rīgas Klasiskās ģimnāzijas kultūras vēstures skolotāja.

Pētījuma objekts – mācību process (gan stundu, gan ārpusstundu) vispārizglītojošajās izglītības iestādēs, kurās īsteno mazākumtautību vidējās izglītības programmas.

Pētījuma priekšmets – mazākumtautību etniskās identitātes veicināšana vispārizglītojošajās izglītības iestādēs, kurās īsteno mazākumtautību videsizglītības programmas 12. klasēs.

Latvijas valstī vispārizglītojošajās izglītības iestādēs, kurās īsteno mazākumtautību vidējās izglītības programmas mācās dažādu tautību pārstāvji. Sakarā ar to pētījuma izstrādes grupa balstījās uz šādām *pamattēzēm*:

1. Latvijas demogrāfiskos un kultūrvēsturiskos apstākļos mazākumtautību etniskās identitātes veicināšana izglītības iestādēs ir starpkultūru izglītības procesa sastāvdaļa;
2. Zināt un cienīt savas tradīcijas, valodu un vēsturi prot cilvēks, kurš zina un ciena atšķirīgo;
3. Latvijas apstākļos tas nozīmē – zināt un cienīt Latvijā dzīvojošo tautu tradīcijas, vēsturi un valodu.

Pētījuma mērķis - iegūt objektīvu priekšstatu par piedāvātajām iespējām, šo iespēju īstenošanu saglabāt un veicināt mazākumtautību etnisko identitāti.

Pētījuma hipotēze:

Mazākumtautību izglītības iestādēs skolēnu etniskās identitātes saglabāšana un veicināšana notiek, ja:

1. Ar mazākumtautības identitātes saglabāšanu saistītie jautājumi ir iekļauti dokumentos, kuri reglamentē vispārējās vidējās izglītības saturu Latvijā.
2. Izglītības iestāde piedāvā skolēniem iespēju attīstīt savus priekšstatus par kultūrām, valodām un vēsturi Latvijā.
3. Skolēni izmanto skolā piedāvāto iespēju veicināt savu nacionālo identitāti.
4. Vecāki atbalsta izglītības iestādes darbību mazākumtautību nacionālās identitātes veicināšanā un saglabāšanā.

Pētījuma uzdevumi:

1. Lai noteiktu, kā tiek veicināta mazākumtautību kultūras un valodas apguve mācību priekšmetu apgūvē, izanalizēt vispārējās vidējās izglītības priekšmetu standartu prasības.
2. Apkopot ziņas par izglītības iestāžu organizētajām 10.-12. klasēs ārpusstundu nodarbībām, kuras izmantotas to mācību priekšmetu apgūvē, kuri saistīti ar attiecīgās etniskās kultūras un valodas izzināšanu.
3. Izstrādāt diagnosticējošos darbus par etniskās identitātes veicināšanu mācību priekšmetu apgūvē.
4. Apkopot un salīdzināt diagnosticējošo darbu rezultātus.
5. Izstrādāt ieteikumus mazākumtautību etniskās identitātes veicināšanai vispārīzglītojošajās izglītības iestādēs, kurās īsteno mazākumtautību vidējās izglītības programmas.

Pētījumā tika izmantots *metožu komplekss*, kurā ietilpst gan kvalitatīvās, gan kvantitatīvās pētījuma metodes:

1. Vispārteorētiskās – zinātniskās literatūras analīze pedagoģijā un mūsdienīgā izglītībā, vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmetu standartu analīze un mācību priekšmetu programmas analīze, kā rezultātā tiek izstrādātas pieejas 12. klašu skolēnu diagnosticēšanas saturam un tā vērtēšanas kritērijiem.

2. Empīriskās metodes:

- dokumentācijas pētīšana – dod iespēju izstrādāt diagnosticējošos darbus un izvērtēt izglītības iestādes iespējas piedāvāt skolēniem stundu un ārpusstundu nodarbības, kurās saturs ir saistīts ar mazākumtautību vēsturi, kultūru un valodu Latvijā.
- 12. klašu skolēnu diagnosticēšana četrās izglītības jomās – dod iespēju izvērtēt skolēnu zināšanas, prasmes un iemaņas katrā izglītības jomā, kuras ir saistītas ar pētījuma priekšmetu.
- anketēšana (skolēnu, skolēnu vecāku un skolotāju) – dod visplašākos datus pētījuma gaitā un rezultātā gan par mācību procesu mazākumtautību izglītības iestādēs, gan par ārpusstundu nodarbībām tajās.
- datu apstrādes statistiskās metodes (gan matemātiski statistiskās apstrādes metodes, gan informācijas apstrādes procedūras).

Pētījuma bāze:

1. Rīgas, Liepājas, Rēzeknes un Daugavpils vispārējās vidējās izglītības iestāžu 12. klašu skolēni (500 dalībnieki);
2. Rīgas, Liepājas, Rēzeknes un Daugavpils vispārējās vidējās izglītības iestāžu 12. klašu skolēnu vecāki (112 dalībnieki);
3. Rīgas vispārējās vidējās izglītības iestāžu skolotāji (32 dalībnieki).

Pētījumā piedalījās skolēni, skolēnu vecāki un skolotāji no izglītības iestādēm, kurās pārsvarā mācību valoda ir krievu valoda (izņemot divas Poļu skolas – Rēzeknē un Liepājā). Tā ir pētnieku grupas apzināta izvēle, jo mazākumtautību izglītības iestādēs, kurās mācību valoda ir cita mazākumtautību valoda, mācību plānos ir iekļauti mācību priekšmeti, kuru saturs ir tieši saistīts ar atbilstošo tautu kultūru, vēsturi un valodu, un etniskās identitātes veicināšana notiek intensīvāk, nekā iestādēs, kurās mācās dažādu tautu pārstāvji.

Lai sasniegtu izvirzīto pētījuma mērķi un uzdevumus tiek izstrādāti *trīs pētījuma posmi*:

- 1.posms – „*Iespējas*” – mācību priekšmetu standartu analīze.
- 2.posms – „*Viedokļi*” – 12. klašu skolēnu, skolēnu vecāku un skolotāju anketēšana.
- 3.posms – „*Prakse un atgriezeniskā saikne*” – diagnosticējošie darbi.

Izvērtējot pētījuma rezultātus, ir izstrādāti priekšlikumi un secinājumi mazākumtautību etniskās identitātes veicināšanai mācību priekšmetu apgūvē un ārpusstundu nodarbībās vispārīzglītojošajās izglītības iestādēs, kurās īsteno mazākumtautību izglītības programmas.

1.posms – „Iespējas” – mācību priekšmetu standartu analīze.

Pētījums ir veikts situācijā, kad vidusskolā darbojas vecie mācību priekšmetu standarti, kuri tika apstiprināti 1992. – 1998. gadu laikā, un daudzas prasības no tiem ir novecojušas un neatbilst mūsdienīgām pieejām izglītībā. Vienlaicīgi, tiek sagatavoti jaunie standarti visos mācību priekšmetos. Pedagogu vidē aktīvi notiek jauno standartu apspriešana un skolotāji aprobē jaunās prasības mācību procesā. Lai pētītu, kā mācību priekšmetu standarti veicina mazākumtautību un multikultūras saturu apguvi vidusskolā, tika izvēlēti atbilstoši formulējumi gan no vecajiem standartiem, gan no jaunajiem četros priekšmetos, kuru saturs izmantots diagnosticējošajos darbos: ģeogrāfijā, vēsturē, kultūras vēsture un literatūrā.

<i>Mācību priekšmets</i>	<i>Vecais standarts</i>	<i>Jaunais standarts</i>
Ģeogrāfija	<i>Ģeogrāfija. Profilkursa vadlīnijas. Rīga, 1995.:</i> 2. Latvijas Republikas demogrāfiskā situācija, demogrāfiskā politika. (lpp.5)	<i>Ģeogrāfija. Vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmeta standarts. 2008.</i> <i>Projekts:</i> IV. Pamatprasības mācību priekšmeta apguvei: ...8.11. izprot cilvēku dzīvesveida un tradīciju daudzveidību, raksturo to reģionālās atšķirības; 8.12. analizē un vērtē dažādu un etnisku konfliktu cēloņus un sekas pasaules reģionos; 8.13. raksturo dažādu kultūru, kultūrvēsturisko celtņu un vietu ģeogrāfisko izplatību.
Vēsture	<i>Vēsture. Vidējās izglītības standarts. Rīga, 1998.:</i> „...Jābūt priekšstatam par Eiropas tautu un valodu etniskajām grupām un to attīstību”; „...Jābūt priekšstatam par daudzveido, tradīciju, materiālās kultūras un sabiedriskās lokālajām un reģionālajām atšķirībām”.	<i>Latvijas un pasaules vēsture. Vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmeta standarts. 2008. Projekts:</i> 5.2. Daudzveidīgā un mainīgā identitāte”; 5.3. Individīda vieta vēstures procesos”; 8.13. Izprot etniskās un nacionālās identitātes veidošanos Latvijā, Eiropā un pasaulē jaunajos un jaunākos laikos”.

<p>Kultūras vēsture</p>	<p><i>Kultūras vēsture. Vidējās izglītības standarts. Rīga, 1997.:</i> „Kursa saturs: Kultūra Latvijā 20.gs. 20.-40.g. Nacionālo minoritāšu kultūras autonomija... Prasības kursa apguvei: Priekšstati par ... nacionālajām minoritātēm Latvijā pēc neatkarības atjaunošanas...”</p>	<p><i>Kulturoloģija. Vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmeta standarts. 2008.</i> Projekts: I. Mācību priekšmeta mērķis un uzdevumi: 2.4. veicināt tolerantu attieksmi pret citām kultūrām, izprotot to atšķirības un mijiedarbību... II. Mācību priekšmeta obligātais saturs: 3.4.kultūras procesi un starpkultūru attiecības;.. 4.1.indivīda un sabiedrības attiecības dažādās kultūras;.. III. Pamatprasības mācību priekšmeta apguvei: 6.2. spēj skaidrot cilvēka vajadzību un attieksmju nozīmi dažādās kultūras;.. 6.5. izprot kultūru kā vērtību sistēmu un apzinās tās daudzveidīgo raksturu;.. 6.21. izprot Latvijas kultūras saistību ar pasaules kultūru dažādām izpausmes formām;.. 7.4. zina un vērtē etniskās un nacionālās kultūras pazīmes un atšķirības;.. 7.6. apzinās etniskās un nacionālās kultūridentitātes nozīmi, saskata savas iespējas nacionālās kultūras kopšanā;.. 8.6. ir tolerants pret dažādām kultūrām un prot veidot pozitīvas attiecības ar dažādu kultūru un reliģiju pārstāvjiem.</p>
--------------------------------	---	--

<p>Mazākum- tautību valoda un literatūra</p>	<p><i>Литература. Программа для средней школы с русским языком обучения. Пуза, 1998.</i></p> <p>Mācību programmā netika atrasts formulējums, kas attiecas uz mazākumtautību kultūru Latvijā.</p>	<p><i>Mazākumtautību valoda un literatūra. Vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmeta standarts. 2008. Projekts:</i></p> <p>I. Mācību priekšmeta mērķis un uzdevumi:</p> <p>2.3. attīstīt vajadzību un spēju piedalīties starpkultūru dialogā, pamatojoties uz izpratni par māksliniecisko un citu tekstu kopīgo uzbūvi.</p> <p>II. Mācību priekšmeta obligātais saturs.</p> <p>4.2. dzimtā valoda starpkultūru saskarsmē.</p> <p>III. Pamatprasības mācību priekšmeta apguvei.</p> <p>6.5. apzinās dzimtās valodas lietojuma īpatnības diasporā;</p> <p>6.6. apzinās daudzvalodību un multikulturālismu kā pasaules sabiedrības nozīmīgāko īpatnību;..</p> <p>6.12. saprot verbālas un neverbālas nacionālās uzvedības īpatnības starpkultūru dialogā;..</p> <p>6.15. ar cieņu izturas pret nacionālajām īpatnībām un uzvedības normām saskarsmē...</p>
---	--	---

Vecā un jaunā mācību standartu formulējuma salīdzinājums parāda, ka vecajos MP standartos ļoti maz aktualizēta starpkultūru izglītības pieeja, formulējumi ir ļoti plaši. Standarti pieļauj dažādas interpretācijas iespējas, realizējot starpkulturālo un multikulturālo aspektu. Jaunajos mācību priekšmetu standartos starpkultūru saturs ir aktualizēts vairāk, nekā iepriekšējos standartos, bet definīcijas par etniskās kultūras daudzveidību ir vispārīgas, neakcentējot nepieciešamību izmantot Latvijas situācijas raksturojumu. No vienas puses – standarti ir atvērti materiālam ar multikulturālu saturu, t.sk., materiāliem par Latvijā dzīvojošām tautām. No citas puses – skolotājs tādos apstākļos ir pēdēja instance, kura nosaka, kādu materiālu izmantot un cik lielā apjomā.

2.posms – „Viedokļi” – 12. klašu skolēnu, skolēnu vecāku un skolotāju anketēšana.

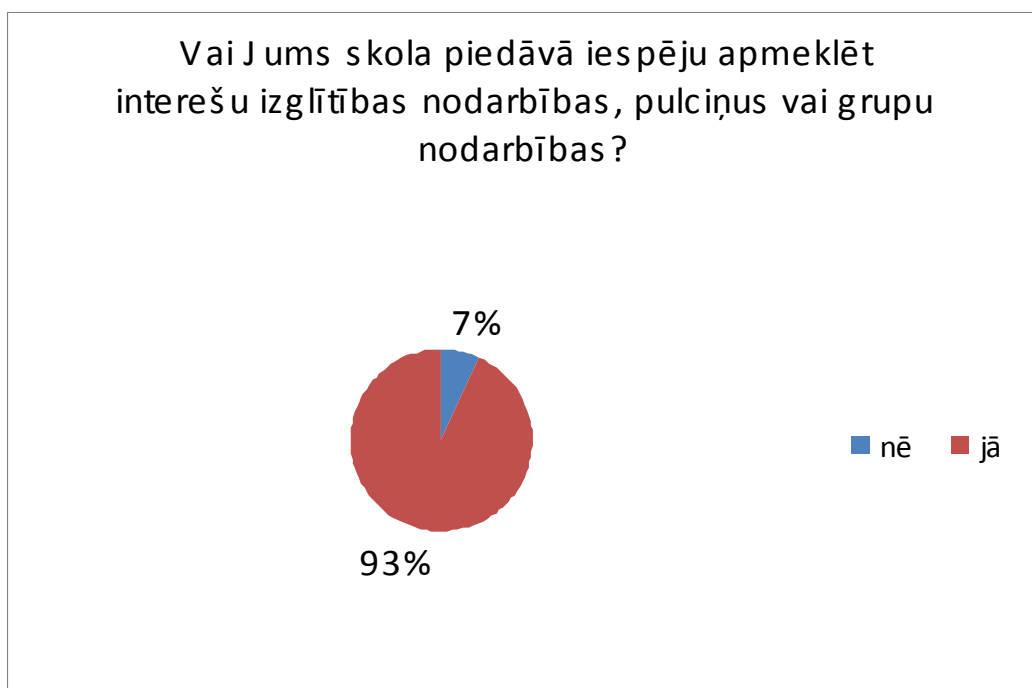
Lai uzzinātu 12. klašu skolēnu, viņu vecāku un vidusskolas skolotāju attieksmi pret pētījuma priekšmetu, tika izstrādātas anketas nosauktajām grupām.

12. klašu skolēnu anketēšanas uzdevumi:

1. Noskaidrot skolēnu viedokli, vai skola dod iespēju attīstīt savus priekšstatus par mazākumtautību kultūrām, valodām un vēsturi Latvijā;
2. Noskaidrot, vai skolēni izmanto skolas dotās iespējas uzturēt savu etnisko identitāti un attīstīt savus priekšstatus par mazākumtautību kultūrām, valodām un vēsturi Latvijā.

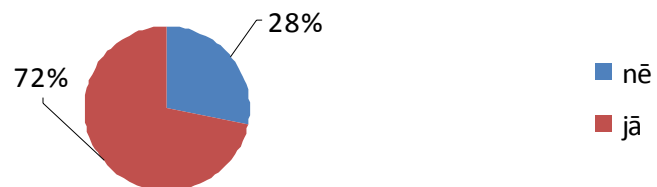
Anketēšanā piedalījās visi respondenti - 500 skolēni no Rīgas, Daugavpils, Rēzeknes un Liepājas (sk. Pielikumu 1).

Anketēšanas rezultāti atspoguļoti sekojošās diagrammās:

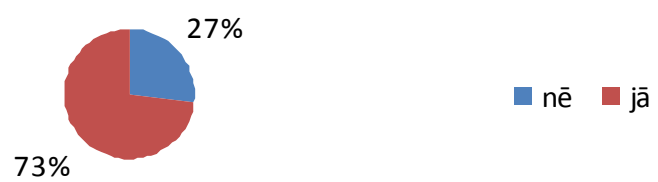
1. attēls

Vai interešu izglītības nodarbību, pulciņu vai grupu nodarbību saturs ir bijis saistīts arī ar mazākumtautību kultūras, valodas, vēstures izziņāšanu?

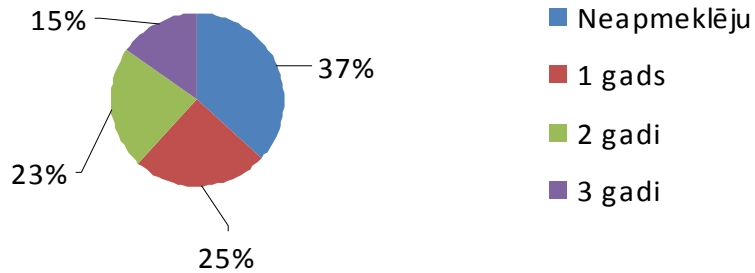
2. attēls

Vai jūsu skolā ir interešu izglītības nodarbības, pulciņi vai grupu nodarbības, kuru programmas dod jums iespēju padziļināt un papildus izziņāt mazākumtautību kultūru, valodu, vēsturi?

3. attēls

Cik ilgi Jūs izmantojat iespēju apmeklēt
 interešu izglītības nodarbības, pulciņus vai
 grupu nodarbības, kuru programmas dod jums
 iespēju padziļināt un papildus izziņāt
 mazākumtautību kultūru, valodu, vēsturi?

4. attēls

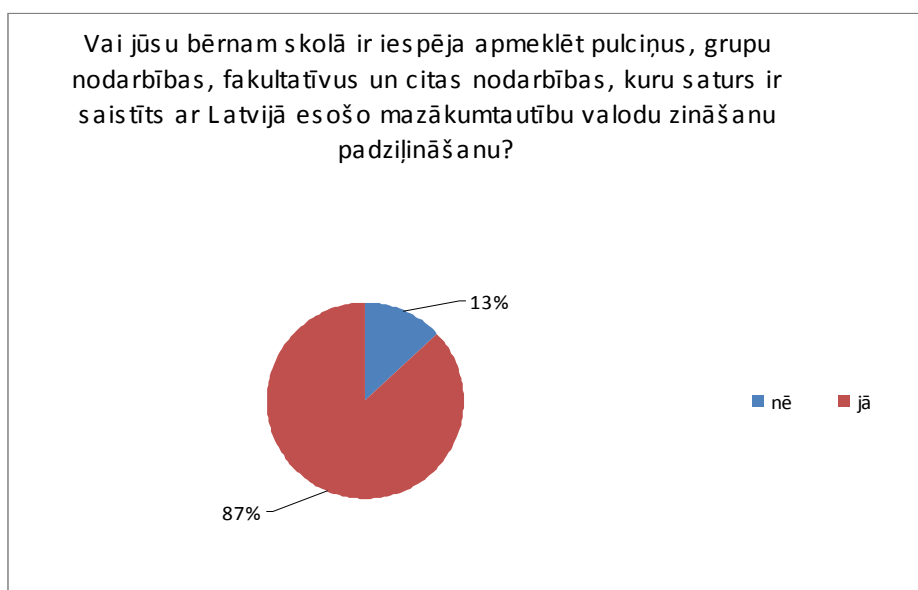
Anketēšanas rezultātu analīze parāda, ka vairākums no skolēniem (līdz 73%) uzskata, ka izglītības iestāde ne tikai piedāvā skolēniem iespēju apmeklēt ārpusstundu nodarbības, bet, ka skolā ir tādas nodarbības, kuru saturs pilnībā vai daļēji ir saistīts ar mazākumtautību kultūrām, valodām un mazākumtautību vēsturi gan Latvijā, gan pasaulē. Tas nozīmē, ka mazākumtautību izglītības iestādes mēģina izmantot ārpusstundu laika resursus nacionālās etniskās identitātes izveidošanai un veicināšanai. 73% no skolēniem norāda, ka tādas nodarbības dod iespēju padziļināt viņu zināšanas par savas tautības kultūrvēsturiskajām īpašībām, paaugstināt dzimto valodas kompetenci, paplašināt dzimtās literatūras zināšanas. 12. klašu skolēni dod priekšroku šādām nodarbībām : teatrālajam kolektīvam - 11% (kultūra), literatūras salonam un pulciņam - 38% (valoda un literatūra), skolas avīzes redakcijām - 14% (valoda un literatūra), korim un citam muzikālajam kolektīvam - 18% (kultūra), pētnieciskajām grupām - 28% (vēsture, valoda, literatūra). Taču, ja līdz $\frac{3}{4}$ skolēnu zina par esošajām iespējām, izmanto tās tikai 14% no visa vidusskolas apmācības laika, 23% - 2 gadu laikā un 25% - 1 gada laikā. 38% vidusskolā vispār nekad nav apmeklējuši ārpusstundu nodarbības, arī nodarbības, kuru saturs ir saistīts ar mazākumtautību kultūras jautājumiem. Arī 12. klašu skolēnu vecāki atbildēja uz tādu pašu jautājumu par viņu bērnu ārpusstundu nodarbību apmeklēšanu. 64% no viņiem uzskata, ka viņu bērns neapmeklē tādas nodarbības. Ņemot vērā vidusskolas skolēnu vecumu un to, ka viņi paši var neinformēt savus vecākus par notiekošo skolā, šāds rādījums ir pārāk liels un liecina par to, ka vidusskolas skolēnu vecāki neinteresējas pietiekami par skolas dotajām iespējām.

12. klašu skolēnu vecāku anketēšanas uzdevumi:

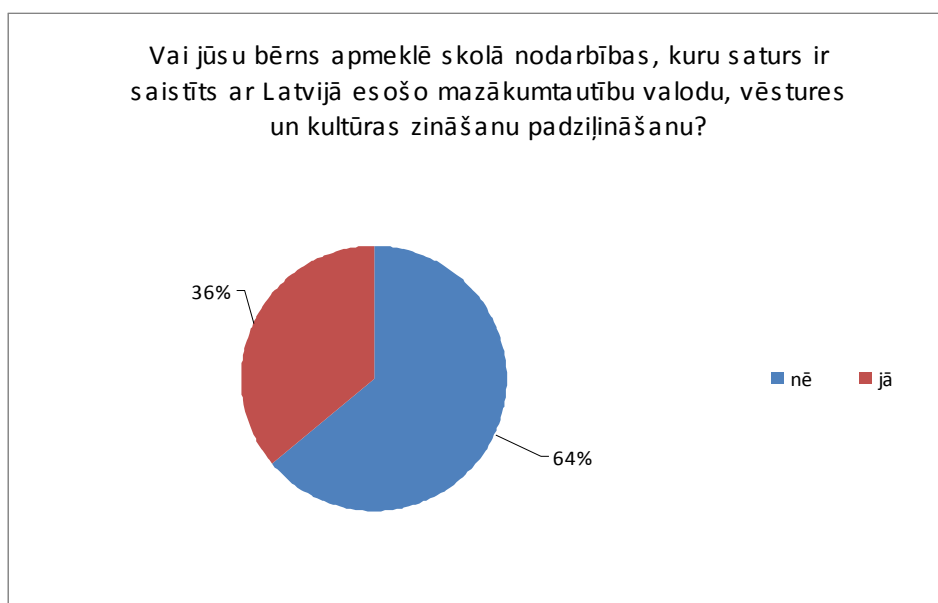
1. Noskaidrot vecāku viedokli, vai skola dod viņu bērniem iespēju attīstīt savus priekšstatus par mazākumtautību kultūrām, valodām un vēsturi Latvijā;
2. Noskaidrot, vecāku attieksmi pret skolā realizēto multikulturālo izglītību.

Anketēšanā piedalījās 112 12. klašu skolēnu vecāki no Rīgas, Daugavpils, Rēzeknes un Liepājas (sk. Pielikumu 2).

Anketēšanas rezultāti atspoguļoti sekojošās diagrammās:

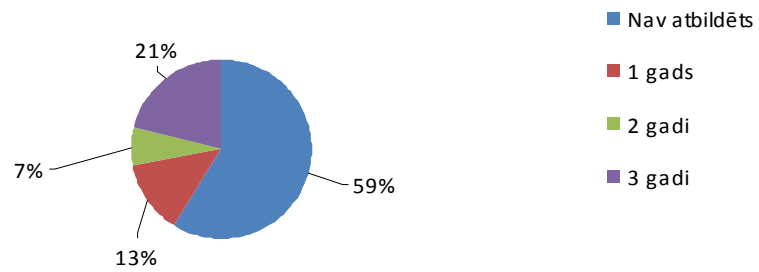

5. attēls

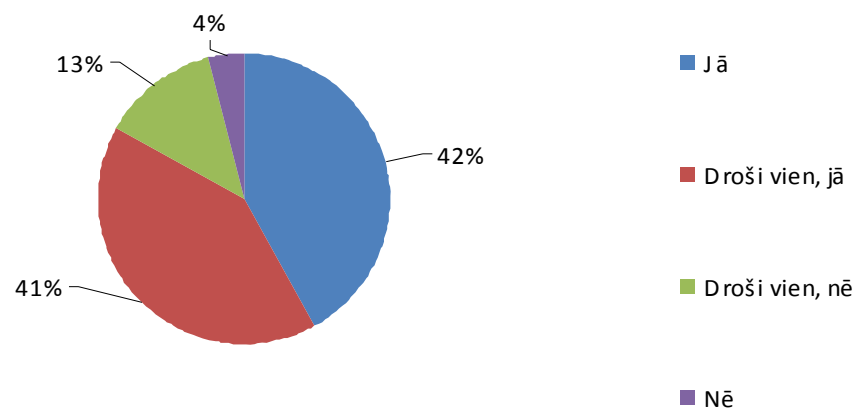
6. attēls

Cik ilgi jūs u bērns apmeklē minētās nodarbības?

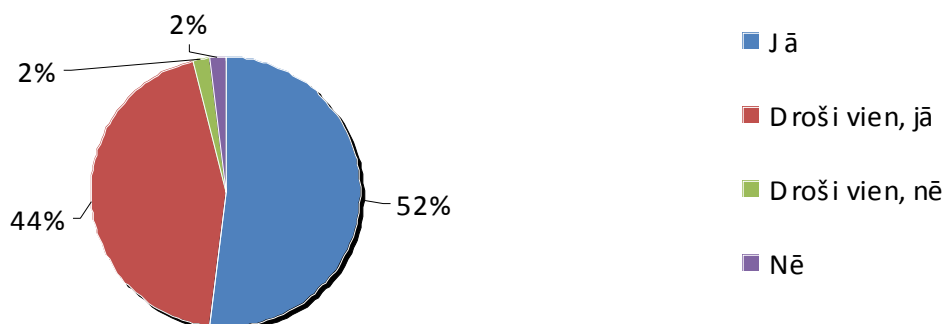
7. attēls

Vai jūs uzskatāt, kā minētās nodarbības sekmē jūs u bērna nacionālās pašapziņas veidošanu?

8. attēls

Vai jūs uzskatāt, ka minētās nodarbības sekmē bērna tolerances un cieņas pret citu Latvijas tautu kultūru, valodu un vēsturi veidošanos?

9. attēls

Bērniem un vecākiem tika uzdoti līdzīgi jautājumi par skolēnu iespējām apmeklēt ārpusstundu nodarbības, ieskaitot nodarbības, kas ir saistītas ar mazākumtautību valodu, vēsturi un kultūru. Atbildes uz šiem jautājumiem vecākiem un skolēniem ir līdzīgas, vecāki atbild pat pozitīvāk nekā bērni. Pārsvarā vecāki atzīst, kā skolēniem pietiek iespēju padziļināt zināšanas, kuras saistītas ar Latvijā esošo nacionālo minoritāšu tautām (85% vecāku un 73% skolēnu). 83% no vecākiem uzskata, ka tāda veida nodarbības pozitīvi ietekmē nacionālās pašapziņas veidošanos un 96% - tolerances un cieņas izveidošanu pret citām kultūrām, valodām un tautām Latvijā. Bet jāatzīst, ka uz konkrētiem jautājumiem par skolēnu ārpusstundu nodarbību apmeklēšanu un par to, cik ilgi viņu bērni apmeklē tādas nodarbības, vecāki gandrīz neatbild vispār (59%), vai dod atbildes, kuras atšķiras no skolēnu atbildēm. Tas nozīmē to, ka vidusskolas skolēnu vecāki nav kompetenti skolu aktivitāšu jautājumos, kā rezultātā nevar atbalstīt pietiekami skolas darbību šajā virzienā.

Vidusskolas skolotāju anketēšanas uzdevumi:

1. Noskaidrot skolotāju viedokli par iespējām padziļināt skolēnu zināšanas par mazākumtautību kultūrām, valodām un vēsturi Latvijā;
2. Noskaidrot skolotāju viedokli, vai Latvijas izglītības sistēmas ietvaros ir iespēja attīstīt skolēniem savus priekšstatus par mazākumtautību kultūrām, valodām un vēsturi Latvijā.

Anketēšanā piedalījās 32 Rīgas vidusskolas skolotāji (sk. Pielikumu 3).

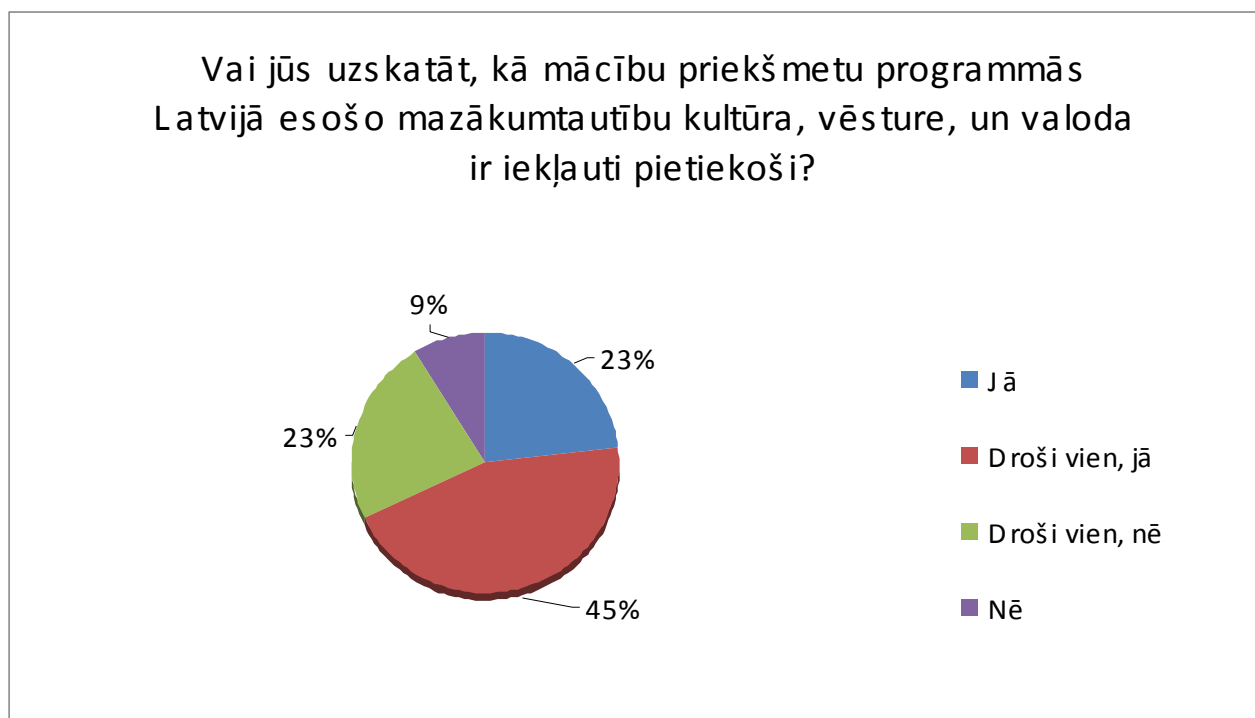
Uz jautājumiem, kuri ir saistīti ar ārpusstundu iespējām vidējās izglītības iestādēs, skolotāji atbild analogiski skolēniem un vecākiem. Bet skolotāju anketēšanas rezultāti jautājumos, kuri ir saistīti ar izglītības reglamentējošo dokumentāciju, mācību stundām, pārbaudes darbiem un viņu personīgo rīcību ir atspoguļoti sekojošā tabulā:

<i>Kā jūs uzskatāt, vai mācību priekšmetu standartos un mācību programmās ir iekļauti jautājumi, saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā?</i>	Skolotāju skaits	Jā	Nē
Latviešu valoda un literatūra	7	7	0
Angļu valoda, vācu valoda	5	0	5
Krievu valoda un literatūra	6	6	0
Vēsture, kultūras vēsture	5	5	0
Biznesa ekonomiskie pamati	2	0	2
Ķīmija, bioloģija, fizika	3	0	3
Matemātika	4	0	4
kopā	32	18	14

18 skolotāji no 32 (vairāk nekā 50%) uzskata, ka ar nacionālo minoritāšu kultūru saistītais saturs ir iekļauts mācību standartos un priekšmetu programmās, bet 14 cilvēki dod negatīvu atbildi. Pozitīvi atbild 100% latviešu valodas skolotāji, krievu valodas skolotāji un vēsturnieki, tas ir, to priekšmetu skolotāji, kuru standartos un programmās ir tieši iekļauti jautājumi, kuri saistīti ar mazākumtautību kultūru vai starpkultūru. Tajā pašā laikā priekšmetu skolotāji, kuru standarti un programmas nedod iespēju izmantot tādu saturisko materiālu (piemēram, dabaszinībās un matemātikā – zinātņu vēstures jautājumi vai svešvalodās – sadaļā „Valodas pielietošana”), atbild uz šo jautājumu negatīvi. Netieši tādas atbildes apliecina tēzi par

to, ka bieži skolotāji vidējās vispārējās izglītības saturu vērtē tikai caur tā saukto „priekšmetu pieeju”, kura neļauj viņiem pāriet no „konkrētā uz kopīgo”. Katram skolotājam šajā situācijā ir svarīgs tikai tiešs priekšmeta saturs. Taču skolotāju praksē tas notiek tādēļ, ka deklarētais Latvijas izglītības sistēmā integrācijas princips nav atspoguļots dokumentos, kuri reglamentē vidējo izglītību. Faktiski vidējās izglītības saturs ir sadalīts pa priekšmetiem un visā vidējās izglītības sistēmā dominē princips „no konkrētā uz kopīgo”. Šādos apstākļos skolotāju pozīcija tikai atspoguļo stratēģisko ceļu vidējā izglītībā. Izmainīt situāciju var tikai ar „priekšmeta pieejas” aizstāšanu ar „integrācijas pieeju” gan reglamentējošos vidējo izglītību dokumentos, gan reālajā praksē.

Vecāki uz to pašu jautājumu atbild pavisam citādi: gandrīz 70% no viņiem uzskata, ka mācību priekšmetu programmās ar minoritāšu tautām saistītie jautājumi ir iekļauti pietiekoši:

10. attēls

Interpretējot diagrammu, var teikt, ka tik liels „jā” un „droši vien, jā” procents ir vairāk vecāku optimistiskā noskaņojuma atspoguļojums, nekā reālās zināšanas par mācību programmu saturu.

Kā jūs uzskatāt, vai mācību grāmatās ir iekļauti jautājumi, saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā?

	Skolotāju skaits	Jā	Nē
Latviešu valoda un literatūra	7	7	0
Angļu valoda, vācu valoda	5	1	4
Krievu valoda un literatūra	6	6	0
Vēsture, kultūras vēsture	5	5	0
Biznesa ekonomiskie pamati	2	0	2
Ķīmija, bioloģija, fizika	3	0	3
Matemātika	4	0	4
kopā	32	19	13

Kā jūs uzskatāt, vai valsts pārbaudes darbos ir iekļauti jautājumi, saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā?

	Skolotāju skaits	Jā	Nē
Latviešu valoda un literatūra	7	7	0
Angļu valoda	5	3	2
Krievu valoda un literatūra	6	6	0
Vēsture, kultūras vēsture	5	5	0
Biznesa ekonomiskie pamati	2	0	2
Ķīmija, bioloģija	3	0	3
Matemātika	4	0	4
Kopā	32	21	11

Skolotāju atbildes uz jautājumiem par mācību grāmatu saturu un valsts pārbaudes darbu saturu sakrīt ar atbildēm uz jautājumu par mācību priekšmetu standartiem. Bet uz jautājumu par personīgo rīcību mācību procesa gaitā situācija mainās:

<i>Vai jūs personīgi izmantojiet mācību procesā saturisko materiālu, kurš ir saistīts ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā?</i>	Skolotāju skaits	Jā	Nē
Latviešu valoda un literatūra	7	7	0
Angļu valoda, vācu valoda	5	3	2
Krievu valoda un literatūra	6	6	0
Vēsture, kultūras vēsture	5	5	0
Biznesa ekonomiskie pamati	2	2	0
Ķīmija, bioloģija, fizika	3	1	2
Matemātika	4	0	4
kopā	32	24	8

Daļa skolotāju, kuri uzskatīja, ka gan standartos, gan valsts pārbaudes darbos, gan programmās nav prasību izmantot materiālu par minoritāšu tautībām Latvijā, faktiski arī izmanto to savās stundās (3 svešvalodas skolotāji, biznesa ekonomisko pamatu skolotāji, dabaszinību skolotājs). Tas nozīmē, ka faktiski mācību procesa gaitā viss atkarīgs no skolotāja personības, no tā, kāda ir viņa attieksme pret šiem jautājumiem un pret nepieciešamību izmantot materiālu, kurš veicina vai saglabā skolēniem etnisko identitāti.

3. posms – „Prakse un atgriezeniskā saikne” – diagnosticējošie darbi.

Diagnosticējošo darbu sastādīšanas noteikumi:

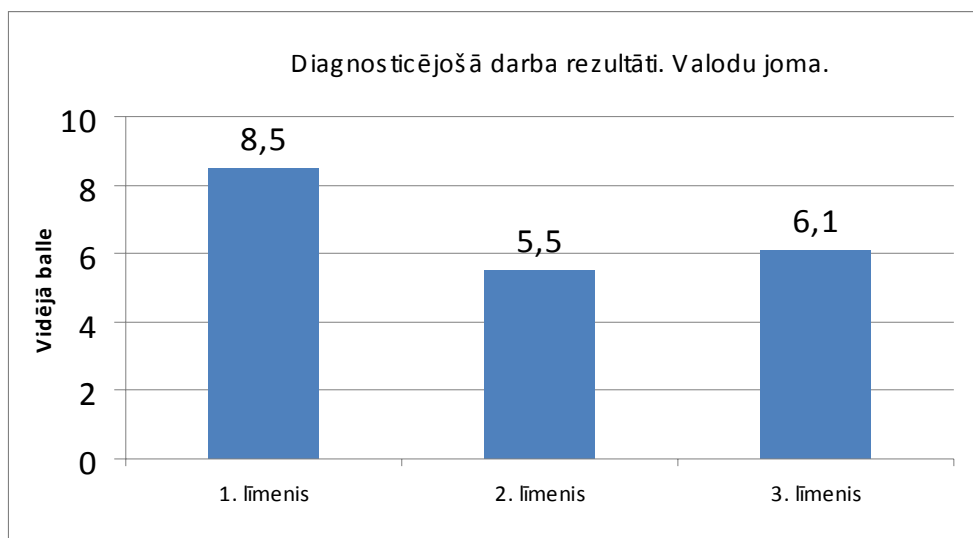
1. No katras izglītības jomas bija izvēlēti šādi priekšmeti:
  - Valodu jomā – latviešu, krievu, angļu, vācu valoda;
  - Dabaszinību jomā – ģeogrāfija;
  - Sociālās zinības jomā – vēsture, biznesa ekonomiskie pamati;
  - Mākslas jomā – kultūras vēsture, literatūra.
2. Katrs no četriem darbiem ir sastādīts trīs līmeņos (zināšanas, prasmes un pielietošana jeb mācīšanās kvalitāte);
3. Katram darbam maksimālais balļu skaits – 30 (pa 10 ballēm katrā līmenī);
4. Visos darbos ir izmantota satura integrācijas un holistiskā pieeja.

Valodu joma.

Īss darba satura apraksts:

Pirmā līmeņa uzdevums (zināšanas) sastāv no sakāmvārdiem dažādās valodās un atspoguļo skolēnu zināšanas par starpvalodu saiknēm. Otrā līmeņa uzdevums (prasmes) arī balstās uz latviešu-krievu starpvalodu saiknēm. Skolēniem bija nepieciešams ne tikai atrast kļūdas piedāvātajos izteikumos, bet parādīt, ka viņi saprot kļūdu būtību un prot izlabot tās. Trešā līmeņa uzdevums (zināšanu un prasmju pielietošana) ir saistīts ar dzejas un atdzejas literatūras salīdzinājumu un analīzi. Rezultātā, pēc darba izpildīšanas, skolēns parāda, kā viņš saprot un jūt krievu-latviešu starpvalodu saiknes un kā izmanto savas zināšanas un sapratni radošajā darbībā (sk. Pielikumu 4).

Diagnosticējošā darba rezultāti valodu jomā:

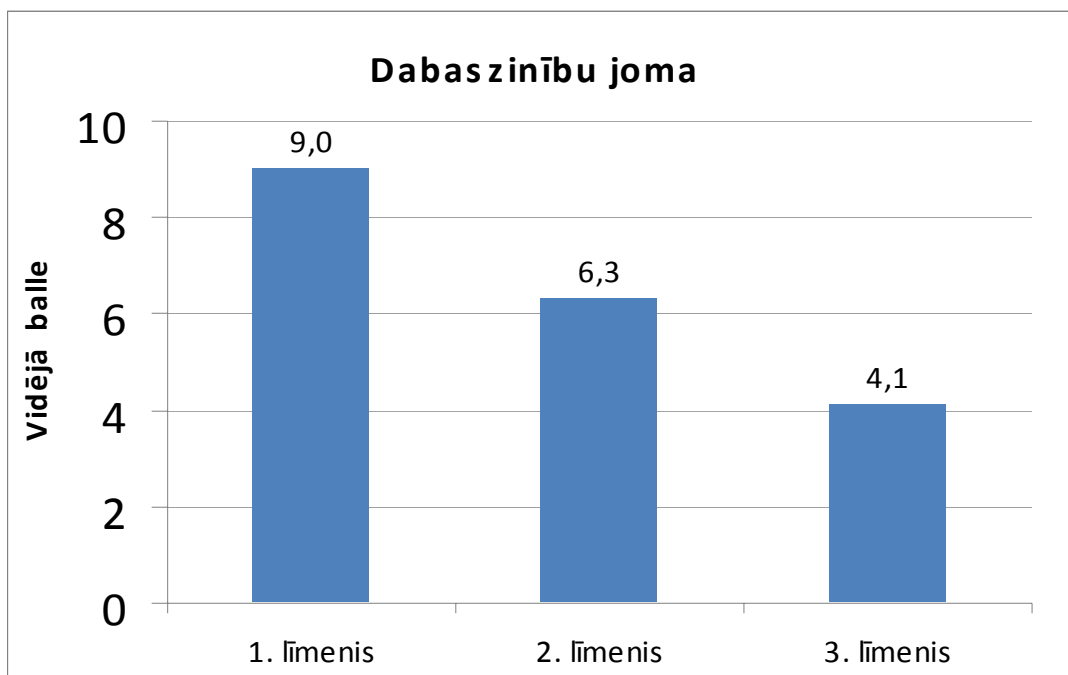
Vidējais vērtējums valodu jomā – 6,7. Rezultāts, kurš atspoguļo skolēnu zināšanas, prasmes un iemaņas optimālā līmenī. Tomēr jāatzīst, ka labākie rezultāti tika iegūti pirmajā uzdevumā (zināšanas), bet otrajā (prasmes) un trešajā uzdevumā (zināšanu pielietošana) rezultāti ir krietni zemāki.

Dabaszinību joma.

Īss darba satura apraksts:

Visi uzdevumi ģeogrāfijā ir saistīti ar Latvijas iedzīvotāju nacionālo sastāvu un migrāciju gan Latvijā, gan Eiropā. Darbs pārbauda ne tikai zināšanas un prasmes šīs tēmas ietvaros, bet arī skolēnu spējas un iemaņas izvērtēt un izanalizēt migrācijas sekas un tās ietekmi uz Latvijas un citu Eiropas valstu ekonomiku un sabiedrību (sk. Pielikumu 5).

Diagnosticējošā darba rezultāti dabaszinību jomā:

12. attēls

Šajā jomā reproduktīvo zināšanu līmenis ir vienāds ar situāciju valodu jomā – pirmais uzdevums ir izpildīts uz vērtējumu 9, rezultāti otrajā un trešajā uzdevumā ir zemāki. Skolēni parāda, ka pētīt dotos datus viņi prot optimālā līmenī (6,3), bet prasme izvērtēt un izanalizēt sekas viņiem ir mazāk attīstīta. Tomēr vidējais vērtējums dabaszinību jomā ir 6,46, kas tikai nedaudz ir zemāks, nekā valodu jomā.

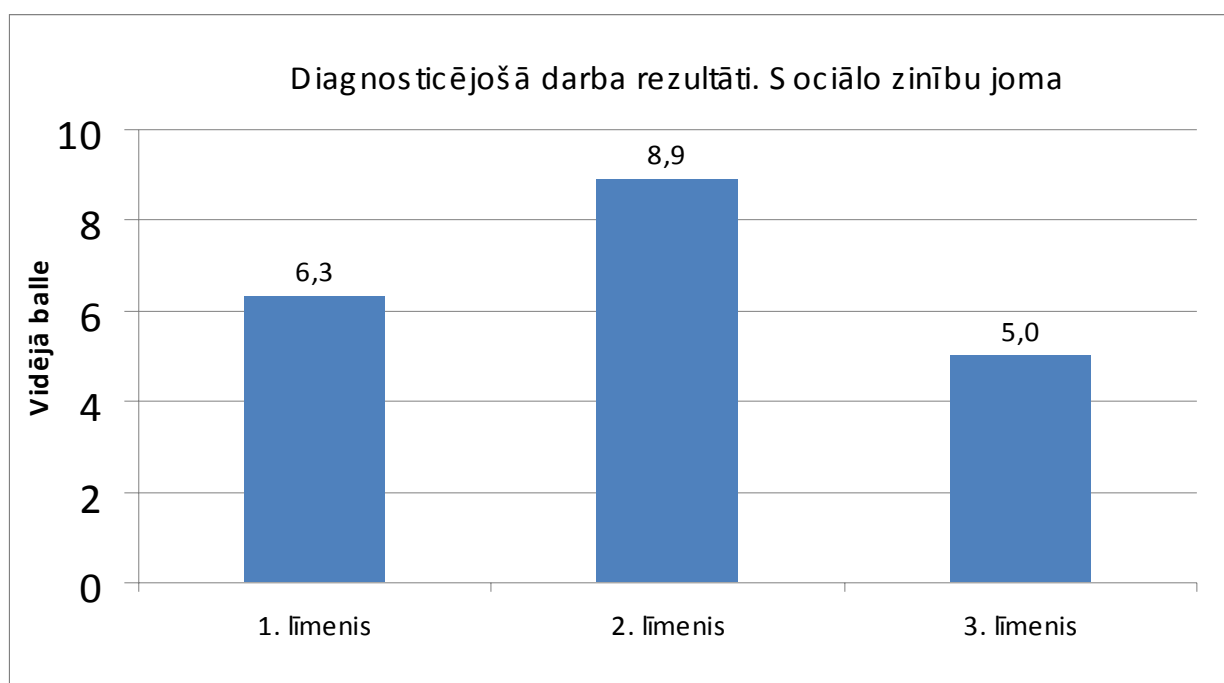
Sociālo zinību joma.

Īss darba satura apraksts:

Pirmā līmeņa uzdevums ir saistīts ar zināšanām par daudztautību iedzīvotāju sastāvu Latgalē un to izveidošanās vēsturi. Otrā līmeņa uzdevums ir veltīts datu izpētei un skolēnu prasmēm paskaidrot saikni starp nacionālo iedzīvotāju sastāvu un vēstures notikumiem Latvijā. Trešā līmeņa uzdevumā skolēniem ir nepieciešams izveidot hipotēzi un pamatot to ar saviem argumentiem. Darba rezultātā skolēns demonstrē savu toleranci un Latvijas iedzīvotāju sastāva īpatnību sapratni.

(sk. Pielikumu 6)

Diagnosticējošā darba rezultāti sociālo zinību jomā:

13. attēls

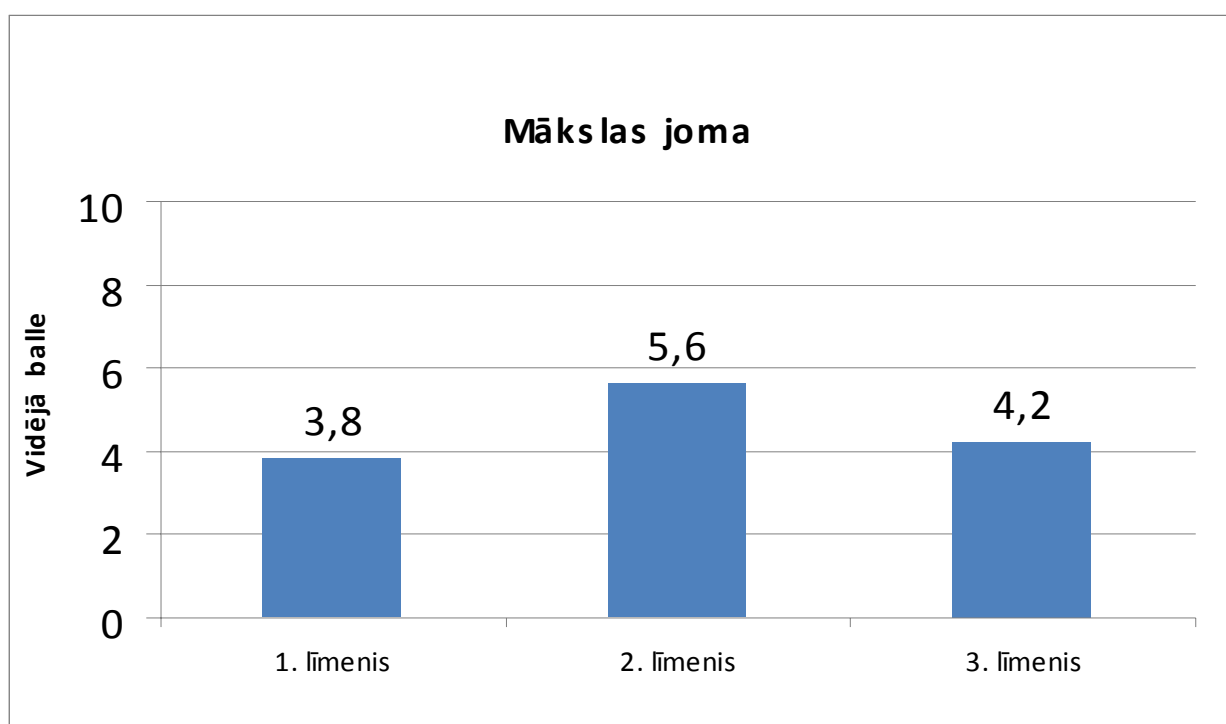
Sociālo zinību jomā situācija atšķiras no divām iepriekšējām. Konkrēto zināšanu līmenis ir zemāks nekā skolēnu prasmju līmenis. Tā sauktais „slepenais teksts” tiek izpildīts tikai uz 6,3 ballēm. Uzdevums satur Latvijā dzīvojošo tautu konkrētu raksturojumu. Tekstā ciparu vietā bija jāievieto konkrētās tautas nosaukumus. Šāds rezultāts parāda, ka vidusskolas absolventiem nav tik augsts konkrēto zināšanu līmenis par Latvijā dzīvojošajām tautām. Tajā pašā laikā skolēniem ir augsts rezultāts (8,9) uzdevumā, kurš nosaka viņu spējas strādāt ar ekonomiskiem datiem, analizēt un pētīt tos. Tomēr uzdevumi, kuri ir saistīti ar hipotēzes izvirzīšanu un to argumentēšanu ir izpildīti tikai viduvējā līmenī. Vidējais vērtējums šajā jomā ir 6,7 balles.

Mākslas joma.

Īss darba satura apraksts:

Pirmā līmeņa uzdevums ir saistīts ar zināšanām par dažādu tautību pārstāvjiem Latvijas literatūrā, mākslā, teātrī, mūzikā un tml. Otrā līmeņa uzdevums pārbauda teksta izpratni, kur teksts ir saistīts ar latviešu-krievu literatūras saiknēm „sudraba laikmetā”. Trešā līmeņa radošais uzdevums dod iespēju pārbaudīt skolēnu toleranci, attieksme pret Latvijā dzīvojošajām tautām, cieņu pret nacionālām minoritātēm (sk. Pielikumu 7).

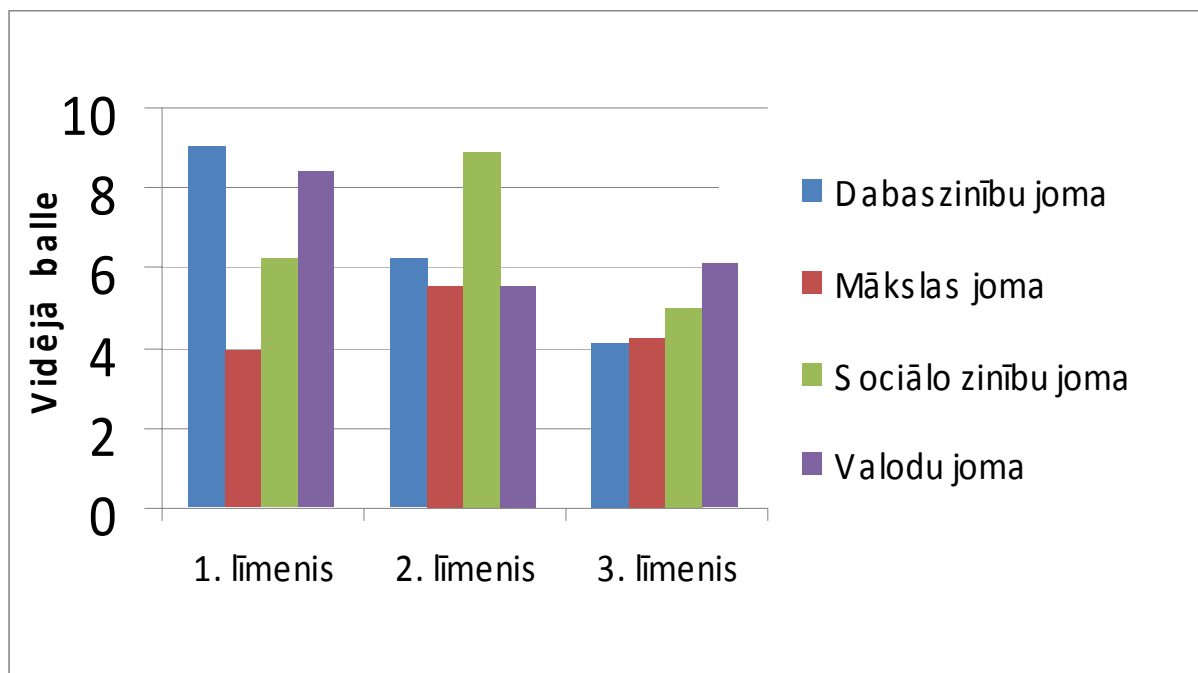
Diagnosticējošā darba rezultāti mākslas jomā:

14. attēls

Mākslas jomā ir zemākie rezultāti. Minimālais vērtējums (3,8) ir uzdevumā, kura saturs ir saistīts ar zināšanām par dažādiem Latvijas kultūru un mākslas darbiniekiem. Tas nozīmē, ka skolnieki ne tikai neinteresējas par dažādu tautu pārsvāvjēm mūsdienīgā Latvijas kultūrā, bet vispār maz interesējas par kultūras jautājumiem. Darbs ar tekstu ir izpildīts viduvējā līmenī (5,6). Radošais uzdevums ir izpildīts uz 4,2 ballēm – ļoti zems rezultāts, ņemot vērā, ka uzdevums pārbaudīja ne tikai skolēnu radošās spējas, bet arī viņu toleranci, iecietību un cieņu pret citiem. Vidējais vērtējums šajā jomā – 4,5 balles.

Rezultātu salīdzinājums pa izglītības jomām un pa līmeņiem:

15. attēls

Varam secināt, ka:

1. Neskatoties uz mūsdienīgām prasībām skolotājiem ir jāpievērš lielāka uzmanība skolēnu prasmju un iemaņu attīstīšanai, augstāko rezultātu diagnosticējošajos darbos 12. klašu skolēni parāda konkrēto zināšanu līmenī (izņemot mākslas jomā);
2. Mūsdienās 12. klašu skolēni vairāk ir saistīti ar notiekošo pasaules mērogā, nevis vietējā mērogā. Par to liecina vidēji rezultāti mākslas jomā un zināšanu pielietojuma līmeņi visās jomās (izņemot valodu).
3. Vienlaicīgi 12. klašu absolventi labus rezultātus parāda tajos virzienos, kuri viņiem ir svarīgi turpmākajā dzīvē (gan izglītība, gan nodarbošanās) – biznesa ekonomiskajos pamatos un valodu jomā.
4. Vidējie vērtējumi par diagnosticējošiem darbiem (no 4,5 līdz 6,7 ballēm) liecina par to, ka 12. klašu skolēni viduvējā līmenī zina mazākumtautību kultūru, to vēsturi un tradīcijas Latvijā.

Secinājumi:

1. Jaunajos mācību priekšmetu standartos starpkultūru saturs ir aktualizēts vairāk, nekā iepriekšējos mācību priekšmetu standartos. Tomēr formulējumi par etniskās kultūras daudzveidību ir vispārīgi, neakcentējot nepieciešamību izmantot Latvijas situācijas raksturojumu.
2. Dokumentu pētīšana un anketēšanas rezultātu analīze parāda, ka vienīgi skolotāja personība nosaka multikulturāla satura apjomu un dziļumu mācību procesa gaitā. Bet apstākļos, kad vidējās izglītības saturs ir sadalīts pa priekšmetiem un vidējās izglītības sistēmā dominē princips „no konkrētā uz kopīgo”, skolotājiem jābūt speciālai sagatavotībai starpkultūru izglītības pieejas nozarē.
3. 12. klašu skolēnu un vidusskolas skolotāju anketēšanas rezultātu analīze apliecina, ka vidējās izglītības iestādes piedāvā skolēniem iespēju apgūt un padziļināt zināšanas par mazākumtautību kultūru, valodu, vēsturi, un skolēni izmanto skolā piedāvāto iespēju veicināt savu nacionālo identitāti. Taču šīs iespējas tiek izmantotas nepilnīgi.
4. Diagnosticējošo darbu rezultātu apkopošana liecina, ka zināšanas, prasmes un mācīšanās kvalitāte (t.sk. mazākumtautību vēsturē, valodā, kultūrā) ir attīstītas 12. klašu skolēniem viduvējā un optimālā līmenī. Analīze pēc satura būtības rāda, ka mūsdienīgiem vidusskolas absolventiem dominējošā ir interese par globāliem procesiem, nevis vietējiem.
5. 12. klašu skolēnu vecāki atbalsta izglītības iestādes darbību nacionālās identitātes veicināšanā un saglabāšanā, bet anketēšanas rezultāti rāda, ka viņi ir nepietiekami informēti par šādas darbības būtību un savu bērnu piedalīšanos tajā.

Ieteikumi:

1. Dokumentos, kuri reglamentē Vispārējās vidējās izglītības saturu Latvijā (t.sk. jaunos Vispārējās izglītības mācību priekšmetu standartos un mācību programmu paraugos) ir nepieciešams konkretizēt un detalizēt saturu, kas attiecas uz starpkultūru un mazākumtautību kultūru aspektiem.
2. Starpkultūras izglītības pieejas un metodiku, kā arī saturu, kurš ir saistīts ar mazākumtautībām, ir nepieciešams iekļaut skolotāju tālākizglītības kursu saturā.
3. Izstrādāt atbalsta materiālus skolotājiem multikulturālās izglītības īstenošanai, kuri satur nacionālās, kultūras un etniskās identitātes veicināšanas aspektus.
4. Aktualizēt sadarbību ar ģimeni, iesaistot vecākus etniskās identitātes veicināšanā.

Уважаемые родители!

Ваш ребенок учится в школе, относящейся к школам национальных меньшинств в Латвии. Центр Содержания образования Министерства образования и науки Латвии проводит исследование, целью которого является выяснить, как в школах национальных меньшинств формируется национальное самосознание учащихся. В результате исследования должны быть разработаны рекомендации для учебных заведений, как эффективнее и глубже осуществлять эту деятельность в дальнейшем.

Чтобы узнать и проанализировать Ваше мнение о том, насколько в Вашей школе существует возможность для учащихся пополнить и углубить свои знания и представления о культурах, языках и истории народов, являющихся в Латвии национальными меньшинствами, просим Вас ответить на наши вопросы.

1. Считаете ли Вы, что в программах учебных предметов в достаточной степени присутствуют сведения об истории, культуре и языках национальных меньшинств, живущих в Латвии?

_____

да

_____

скорее да,
чем нет

_____

скорее нет,
чем да

_____

нет

2. Есть ли возможность для Вашего ребенка посещать в Вашей школе кружки, групповые занятия, факультативы или др. занятия, содержание которых связано углублением знаний языков, истории и культуры народов, относящихся в национальным меньшинствам в Латвии?

_____

да

_____

нет

3. Посещает ли Ваш ребенок в школе какие-либо занятия, содержание которых связано с языком, культурой или историей народа, относящегося к национальным меньшинствам Латвии?

_____

да

_____

нет

4. Сколько лет Ваш ребенок посещает такие занятия?

_____

1 год

_____

2 года

_____

больше двух лет

5. Считаете ли вы, что такие занятия в школе способствуют формированию национального самосознания Вашего ребенка?

_____

да

_____

скорее да,
чем нет

_____

скорее нет,
чем да

_____

нет

6. Считаете ли вы, что такие занятия способствуют формированию у ребенка толерантности и уважения к культурам, языкам и истории других народов Латвии?

_____

да

_____

скорее да,
чем нет

_____

скорее нет,
чем да

_____

нет

Благодарим Вас за сотрудничество!

ANKETA skolotājiem un administrācijas pārstāvjiem

Lai varētu uzzināt un apkopot Jūsu viedokli par iespējām skolā padziļināt skolēnu zināšanas un priekšstatus par Latvijā dzīvojošo mazākumtautību kultūrām, valodām un vēsturi lūdzam Jūs atbildēt uz anketas jautājumiem.

Paldies par atsaucību!

Kods _04

Mācību priekšmets _____

Amats (administrācijas pārstāvjiem) _____

1. Vai Jūsu skolā ir piedāvātas fakultatīvas nodarbības, interešu izglītības nodarbības, pulciņu vai grupu nodarbības, kuras saturs ir saistīts arī ar mazākumtautību kultūras, valodas, vēstures izzināšanu?

_____

jā

_____

nē

2. Miniet, lūdzu, piemēru, kādu fakultatīvu, interešu izglītības nodarbību, pulciņu vai grupu nodarbību saturā ir bijuši jautājumi, saistīti ar mazākumtautību kultūras, valodas, vēstures izzināšanu.

_____

_____

_____

3. Vai Jūsu skolā ir fakultatīvas nodarbības, interešu izglītības nodarbības, pulciņi vai grupu nodarbības, kuru programmas dod skolēniem iespēju padziļināt un papildus izzināt mazākumtautību kultūru, valodu, vēsturi?

_____

jā

_____

nē

4. Nosauciet, lūdzu, nodarbības vai pulciņus, kuru programmas dod skolēniem iespēju padziļināt un papildus izzināt mazākumtautību kultūru _____

valodu _____

vēsturi _____

5. Kā jūs uzskatiet, vai valsts pārbaudes darbos ir iekļauti jautājumi, saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā?

_____

jā

_____

nē

6. Kā jūs uzskatiet, vai mācību grāmatās ir iekļauti jautājumi, saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā?

_____

jā

_____

nē

7. Kā jūs uzskatiet, vai mācību priekšmetu standartos un mācību programmās ir iekļauti jautājumi, saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā?

_____

jā

_____

nē

8. Vai Jūs personīgi izmantojiet mācību procesā saturisko materiālu, kurš ir saistīts ar mazākumtautību kultūru, tradīcijām, valodām un viņu vēsturi Latvijā?

_____

jā

_____

nē

PALDIES!

Diagnosticējošais darbs 12. klašu skolēniem valodu jomā.

Kods _____

1 задание (10 punktu):

Найдите соответствие между русскими пословицами и пословицами на латышском, английском и немецком языках и соедините соответствующие выражения между собой.

1. Человеку в душу не заглянешь.			1.Nepieber vecu aku,pirms jauna nav izrakta.
2.Всяк кулик своё болото хвалит.			2.Dzīvot kā Dieva ausī.
3. Смех без причины – признак дурачины.			3.Griezties kā vāverei.
4 Не плюй в колодец - пригодится воды напиться.			4.Katra pīle savu ezeru liela.
5. Куриные мозги.			5.Mazāk spēka, vairāk prāta.
6. Вертеться как белка в колесе.			6.Rabbit's brains. (англ.)
7. У Христа за пазухой.			7.Kas daudz smejas,maz prāta rāda.
8.Сила есть, ума не надо.			8.Cilvēkam vidū neielīdīsi.
9. Волков бояться -в лес не ходить			9. To hit the nail on the head. (англ.)
10. Попасть в точку.			10 Nothing venture (рисковать),nothing have. (англ.)
			11.Wealth is nothing without health (англ.)
			12.All covet, all lose.(англ.)

2 задание (10 пункту):

Atrodiet dotajā teikumā kļūdu, pasvītrojot kļūdaino vietu. Uzrakstiet teikumu pareizi. Uzrakstiet analogisko teikumu krievu valodā. Paskaidrojiet, kāpēc radās kļūda dotajā teikumā.

a) Es būšu šodien savā darba vietā kaut kur četros.

---

b) Tekošie maksājumi jāveic katru mēnesi.

---

c) Esmu tevi ienesusi dalībnieku sarakstā.

---

d) Runa iet par mūsdienīgām problēmām sabiedriskajā dzīvē.

---

e) Neaizmirstiet parakstīties uz avīzēm!

---

3 задание (10 пункту):

Внимательно прочитайте приведенные ниже стихотворение К. Бальмонта и перевод этого стихотворения на латышский язык, выполненный поэтом-модернистом К. Крузе.

<p>К.Бальмонт</p> <p style="text-align: center;">Лунный свет <i>Сонет</i></p> <p>Когда луна сверкнет во мгле ночной Своим серпом, блистательным и нежным, Моя душа стремится в мир иной, Пленяясь всем далеким, всем безбрежным.</p> <p>К лесам, к горам, к вершинам белоснежным Я мчусь в мечтах; как будто дух больной, Я бодрствую над миром безмятежным, И сладко плачу, и дышу - луной.</p> <p>Впиваю это бледное сиянье, Как эльф, качаюсь в сетке из лучей, Я слушаю, как говорит молчанье.</p> <p>Людей родных мне далеко страданье, Чужда мне вся земля с борьбой своей, Я - облачко, я - ветерка дыханье.</p>	<p>K.Krūze</p> <p style="text-align: center;">Mēnessgaisma</p> <p>Kad pusnakts miglā mēness gaismu lej Ar savu sirpi, mirdzošu un maigu, Kā sapņu vārti veras dvēselei, Un visu redz tā brīnišķu un baigu.</p> <p>Nāk meži, kalni, klints ar sniega zaigu, Kā gars tur parādos, kas pāri skrej; Es redzu miglā tumšo zemes vaigu Un saldi raudu, manī mēness smej.</p> <p>Nekad man bālā mirdzuma nav gana, Kā elfs es staru tīklā šūpojos Un klausos, debesīs ko klusums zvana.</p> <p>Tik ciešanas zem smagā sājju tvana Man svešas zemes cīņu mutuļos, Es – makonīts, es – vēja elpošana.</p>
---	--

Ответьте на вопросы:

а) Соответствует ли перевод стихотворения на латышский язык оригиналу? Да ___ Нет ___

Обоснуйте свой ответ:

б) Соответствует ли мелодика перевода мелодике оригинала? Да ___ Нет ___

Обоснуйте свой ответ:

в) Что общего и различного в метафорах «луна сверкает» и „mēness gaismu lej...”?

г) Найдите соответствие в оригинале метафоре „klusums zvana”!

д) Переведите дословно название стихотворения!

Diagnosticējošais darbs 12. klašu skolēniem dabaszinību jomā
(Ģeogrāfija)

Kods _____

1. uzdevums (10 punkti).

Veiciet nepieciešamos aprēķinus un rezultātus ierakstiet tabulā!

1. tabula

Latvijas iedzīvotāji sadalījumā pa tautībām
(pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Iedzīvotāju reģistra datiem uz 01.01.2005.)

Tautības	Pilsoņi	Nepilsoņi	Arvalstnieki, bezvalstnieki	Kopā	%
latvieši	1 351 413	2 253	990		
lietuvieši	17 415	12 799	1 482		
igauņi	1 504	700	328		
baltkrievi	27 450	58 822	1 958		
krievi	338 334	301 603	20 147		
ukraiņi	12 612	42 679	3 682		
poļi	40 440	15 479	532		
ebreji	6 407	2 944	347		
citas tautības	20 449	14 754	5 409		
Kopā	1 816 024	452 033	34 875		

2. uzdevums (10 punkti).

Aprēķiniet migrācijas saldo pa valstīm un ierakstiet to tabulā!

2. tabula

Imigrācija un emigrācija pa valstīm 2006. gadā

Valstis	Imigrācija		Emigrācija		Migrācijas saldo (skaits)
	Cilvēku skaits	%	Cilvēku skaits	%	
Krievija	753	26,9	1 652	31,5	
Vācija	248	8,9	487	9,3	
Lielbritānija	245	8,7	381	7,3	
Baltkrievija	86	3,1	417	7,9	
Lietuva	297	10,6	193	3,7	
Ukraina	110	3,9	339	6,5	
ASV	75	2,7	289	5,5	
Irija	122	4,4	189	3,6	
Igaunija	96	3,4	101	1,9	
Zviedrija	67	2,4	94	1,8	

3. uzdevums (3 punkti).

Izmantojot 2. tabulas datus, salīdziniet starpvalstu migrācijas plūsmā iesaistīto ES valstu un pārējo valstu īpatsvaru!

Secinājumi

---

4. uzdevums (4 punkti).

Izmantojot 2. tabulas datus, salīdziniet migrācijas saldo pa valstīm!

Secinājumi

---

5. uzdevums (3 punkti).

Izmantojot 1. tabulas datus, novērtējiet tautību īpatsvaru!

Secinājumi

Diagnosticējošais darbs 12. klašu skolēniem sociālās zinības jomā
(Vēsture un Biznesa ekonomiskie pamati)

Kods _____

1. uzdevums (10 punkti).

Rūpīgi izlasiet tekstu! Kādiem vārdiem jābūt ciparu 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 vietā?

Lietojiet šādus vārdus: ebreji, baltkrievi, poļi, vācu, latgalieši, krievi, čigāni, lietuvieši, latvieši, vecticībnieki un aizpildiet tabulu Nr. 1!

Austrumlatvijā bija savdabīga somugru, vēlāk baltu un slavu kontaktzona. Pamatiedzīvotāji šajā teritorijā ir **1** - tiešie **1** pēcnācēji.

16.-18. gadsimtā politiski un ekonomiski nozīmīga iedzīvotāju daļa bija **2** muižniecība, kuras izcelsme bija īpatnēja: viena to daļa nākusi no **3** tautības Livonijas ordeņa vasaļiem un pilnībā pārpoļojusies; otra grupa – politiskas izcelsmes ;trešā – dažas pārpoļojušās **4** muižnieku dzimtas. Masveidīga **2** pārcelšanās uz Latgali nekad nav notikusi. Ieceļoja garīdznieki, karavīri, ierēdņi un nedaudzi šlahtas pārstāvji.

15.-16. gadsimtā no Vācijas un Polijas tagadējā Latvijas teritorijā ienāca **5**. viņi ilgi dzīvoja tabaros, saglabājot tradicionālo dzīvesveidu. Latgalē dzīvo apmēram 1500 **5**, galvenokārt Krāslavā, Preiļos, Daugavpilī. Mūsdienās **5** ir atteikušies no kļaiņošanas, dzīvo patstāvīgās mītnēs.

16. gadsimta beigās Latgalē ieceļoja pirmās **6** ģimenes, kuras apmetās tagadējā Krāslavas rajonā. 17. gadsimta otrajā pusē prāvs **6** skaits ieceļoja no Ukrainas un Baltkrievijas, kur notika asiņaini grautiņi. Saskaņā ar Krievijas impērijas pirmās vispārējās tautas skaitīšanas (1897) rezultātiem Latgalē 19. gadsimta beigās dzīvoja 63 851 **6**. Neatkarīgajā Latvijā sākās aktīva **6** iekšējā migrācija no Latgales uz Rīgu un rietumu apgabaliem. Otrajā pasaules karā tika iznīcināta lielākā daļa Latgalē palikušo **6**.

17. gadsimta beigās sākās **7** plašāka ienākšana. Krievijā vajātie **8** atrada sev dzīvesvietu Latgales teritorijā. Viņi apmetās izolēti no citiem, kompaktos ciemos, tādējādi saglabājot savu identitāti un tradīcijas. Pēc Latgales pievienošanās Krievijai (1772) šajā teritorijā ieplūda **7** ierēdņi, tirgotāji, zemnieki. **7** skaita straujais pieaugums Latgalē saistīts ar padomju ekonomiskās politikas uzspiestu migrāciju, it sevišķi 20. gadsimta 60.-70. gados.

9 etniskā vēsture vēl nav pietiekami izpētīta. Pēc vienas teorijas **9** sākuši apmesties Latgalē pēc Krievijas-Polijas kara (1654-1667), pēc citas – **9** etniski ir tie paši senie latgaļi, viņu dzīvesveids, raksturs utt. neatšķīrās no latgaliešu.

4 ir tradicionāla Latgales minoritāte. Lielākais viņu skaits ir pierobežas teritorijā – Daugavpils rajonā un Daugavpilī. Daudzi **4** Latgalē ieceļoja jau pirms 1940. gada.

Tuvāk pie Zemgales un Vidzemes jau vairāk dzīvoja **10**. Šīs tautības pārstāvji visvairāk nodarbojās ar lauksaimniecību.

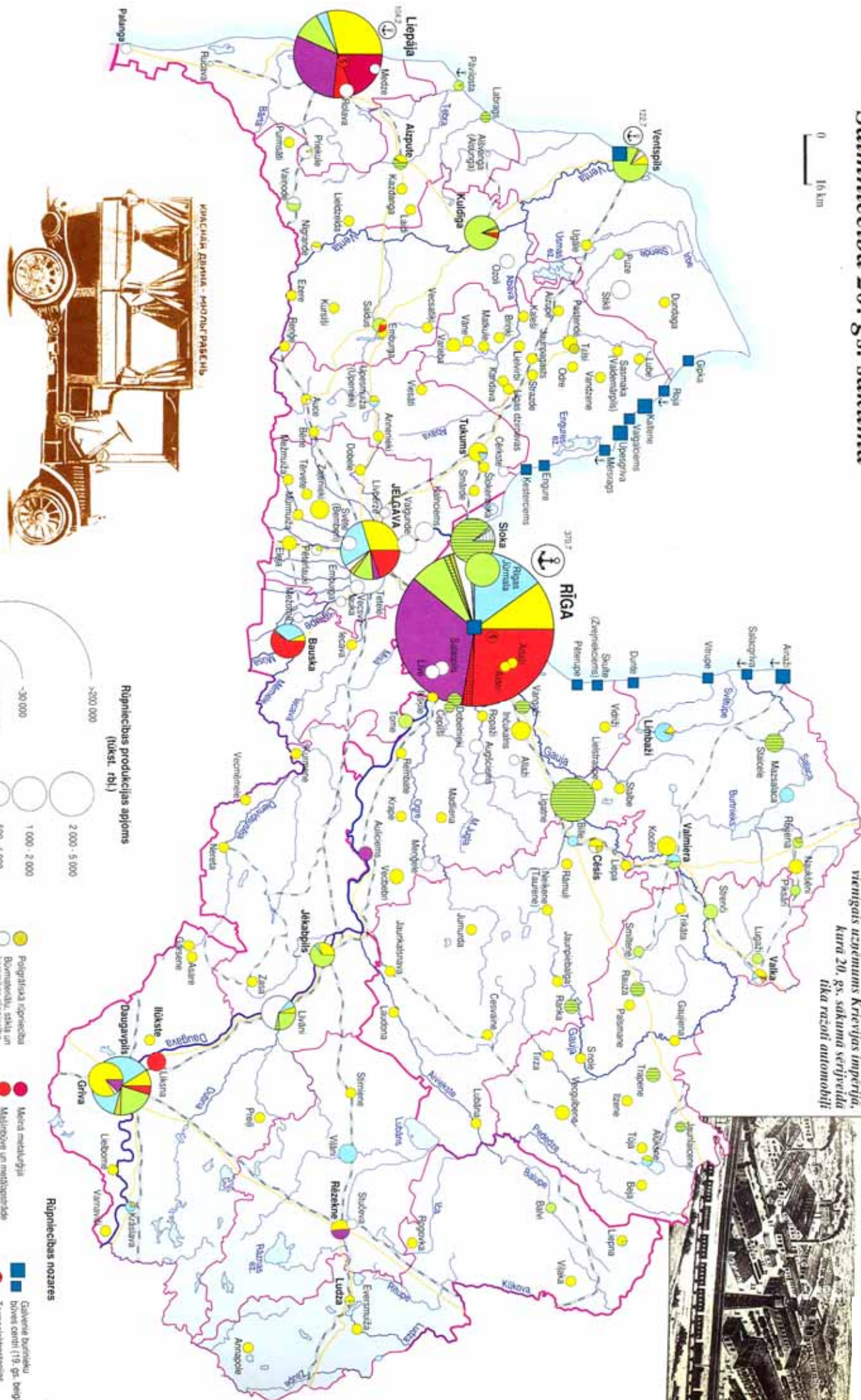
Tabula Nr.1

N. p. k.	Vajadzīgais vārds
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

(Izmantotais avots: Mēs Latvijā, Metodisks palīgglīdzeklis vēstures skolotājiem, 2004, Rīga, lpp.61)

Saimniecība 20. gs. sākumā

0 16 km

2. uzdevums:

2.1. Izzanalizējiet tabulu „Latvija 1897. gadā” un karti „Saimniecība 20.gs. sākumā” un izpildiet uzdevumus.

Latvija 1897 gadā:

Pilsēta	Nacionālais sastāvs	Reliģija	Rūpniecības nozares, (trīs vislielākās)
Rīga	Latvieši, vācieši, krievi, ebreji, poļi, lietuvieši, igauņi	luterāņi	Ķīmiskā rūpn., mašīnbūve un metālapstrāde, vieglā rūpn.
Liepāja	Latvieši, vācieši, krievi, poļi, ebreji, lietuvieši	luterāņi	Ķīmiskā rūpn., melnā metalurģija, vieglā rūpn.
Ventspils	Latvieši, vācieši, ebreji	luterāņi	Kokapstrāde, pārtikas rūpn., būvmateriālu un stikla rūpn.
Bauska	Latvieši, vācieši, ebreji, krievi	luterāņi, jūdaisti	Mašīnbūve un metālapstrāde, vieglā rūpn., pārtikas rūpn.
Jelgava	Latvieši, vācieši, krievi, ebreji, poļi, lietuvieši	luterāņi	Vieglā rūpn., pārtikas rūpn., mašīnbūve un metālapstrāde
Daugavpils	Ebreji, krievi, poļi, baltkrievi, latvieši, ukraiņi	katoļi, jūdaisti, vecticībnieki	Vieglā rūpn., kokapstrāde, pārtikas rūpn.
Rēzekne	Ebreji, krievi, poļi, latvieši	vecticībnieki, jūdaisti, katoļi	Pārtikas rūpn., ķīmiskā rūpn.
Jēkabpils	Latvieši, ebreji, krievi, vācieši, poļi	luterāņi, jūdaisti	Kokapstrāde, pārtikas rūpn., vieglā rūpn.
Valmiera	Latvieši, vācieši, krievi, ebreji	luterāņi	Vieglā rūpn., kokapstrāde, būvmateriālu un stikla rūpn.
Sloka	Latvieši, ebreji, vācieši	luterāņi	Celulozes un papīra rūpn., cementa rūpn.

Izmantojot tabulu „Latvija 1897. gadā” un karti, atrodiet četras pilsētas ar vislielāko rūpniecības produkcijas apjomu un aizpildiet tabulu Nr. 2 (4 punkti):

Pilsēta	Rūpniecības nozaru skaits	Nacionalitātes (tautības) skaits
1.		
2.		
3.		
4.		

2.2. Izpētiet tabulas par Latvijas iedzīvotāju lielākajām tautībām 100 gadu laikā un izpildiet uzdevumus.

Tautība	Cilvēki tūkstošos (1897 g.)	Cilvēki procentos (1897 g.)
Visi iedzīvotāji	1929,4	100
Latvieši	1318,1	68,3
Krievi	152,6	7,9
Ebreji	142,3	7,4
Vācieši	120,1	6,2
Baltkrievi	79,5	4,1
Poļi	65,0	3,4
Lietuvieši	26,0	1,4
Igauņi	18,0	0,9
Ukraiņi	1,0	0,1
Čigāni	?	?

Tautība	Cilvēki tūkstošos (1997 g.)	Cilvēki procentos (1997 g.)
Visi iedzīvotāji	2475,5	100
Latvieši	1398,0	56,5
Krievi	752,4	30,4
Ebreji	14,6	0,6
Vācieši	3,9	0,2
Baltkrievi	105,6	4,3
Poļi	62,5	2,5
Lietuvieši	34,6	1,4
Igauņi	2,8	0,1
Ukraiņi	69,4	2,8
Čigāni	8,0	0,3

Izmantojot tabulas datus, nosakiet iedzīvotāju nacionālā sastāva izmaiņas par 100. gadiem. Aizpildiet tabulu N3, izmantojot vārdus „*palielinās*” un „*samazinās*”. (4 punkti):

Tautība	Cilvēki tūkstošos	Cilvēki procentos
Latvieši		
Krievi		
Ebreji		
Vācieši		
Baltkrievi		
Poļi		
Igauņi		
Ukraiņi		

Nosakiet vienu, jūsu prāt, svarīgāko vēstures notikumu XX gadsimtā, kas varēja visvairāk izmainīt situāciju iedzīvotāju nacionālajā sastāvā. Pamatojiet to. (2 punkti)

---

3. uzdevums:

Izmantojot tabulu „Latvija 1897 gadā” un karti „Saimniecība 20.gs. sākumā”, izpildiet uzdevumus:

3.1. Kādas sakarības jūs varat saskatīt aizpildītajā tabulā N2. Paskaidrojiet to! (3 punkti):

3.2. Paskaidrojiet doto faktu! Argumentējiet savu viedokli! (2 punkti):

20. gs. sākumā Rīgā bija trešais lielākais Krievijas impērijas rūpniecības centrs (aiz Sanktpēterburgas un Maskavas), kura ietekme sniedzās tālu ārpus Baltijas robežām.

3.3. Uzrakstiet hipotēzi par to, kādās četrās pilsētās 1997. gadā bija vislielākais rūpniecības produkcijas apjoms? (Ja pieņemsim, ka tautību skaits simts gadu laikā Latvijā pilsētās vidēji nav mainījies) (2 punkti).

Miniet trīs argumentus, kuri apliecina jūsu hipotēzi. (3 punkti)!

Diagnosticējošais darbs 12. klašu skolēniem mākslas jomā (Literatūra un Kultūras vēsture)

Kods _____

1. uzdevums (10 punkti).

Ar ko, Jūsaprāt, varētu nodarboties šie Latvijas sabiedriskie darbinieki? Lūdsu savienojiet vārdus un profesijas.

K. Skujenieks			dzejniece
S. Izjumovs			režisors
L. Azarova			baletdejojātājs
V. Mihailovskis			režisore
A. Avečkins			operdziedātājs
R. Dobrovenskis			fotomākslinieks
G. Panteļejevs			rakstnieks
G. Poļiščuka			atdzejotājs
R. Haradžanjans			mūziķis
M. Gruzdovs			tēlnieks

2.uzdevums (10 punkti).

Izlasiet teksta fragmentu no Ludmilas Sproģes un Veras Vāveres grāmatas „Latviešu modernisma aizsākumi un krievu literatūras „sudraba laikmets”” un aizpildiet tabulu!

Latviešu literatūra 20. gs. sākumā, saglabājot savu nacionālo specifiku, strauji iekļaujas pasaules literatūras procesos, mijiedarbība ar citām literatūrām uzņemot un arī pārvarot jaunas ietekmes, un savā attīstībā iziet tos pašus posmus, ko citas Eiropas literatūras. Nozīmīgus ierosmju un ietekmju avotus sniedz vācu, franču skandināvu, poļu un krievu literatūra.

Latviešu un krievu literatūru tipoloģiskā līdzība 20. gs. sākumā izpaužas modernisma meklējumu paralēlajā attīstībā, dažu šī procesa aktīvo dalībnieku radošo likteņu krustojumos, arī īpašā orientācijā uz Vakareiropas literatūras un mākslas novitātēm.

Divu literatūru – latviešu un krievu – paralēlo attīstību noteica ne vien ģeogrāfiskā tuvība un kopīgais valstiskais statuss, bet galvenokārt spilgti iezīmēta interese par gadsimtu mijas estētisko fenomenu. Tā izpaudās īpašā interesē par neokantiānisma filozofiskajām idejām, par A. Šopenhauera, F. Nīčes, A. Bergsona u.c. koncepcijām, tajā pašā laikā organiski iekļaujot savu interešu lokā tādu simbolisma literatūras pārstāvju kā Edgars Po, Š. Bodlers, P. Verlēns, A. Rembo, M. Māterlinks, S. Malarmē, H. Ibsens, K. Hamsuns, S. Pšibiševskis, A. Strindbergs u.c. problēmas, tēmas un motīvus.

Raksturīgs ir fakts, ka vairāku minēto rakstnieku darbi latviešu lasītājam kļuva pieejami ar krievu tulkojumu palīdzību un to autori bija K. Baļmonts, V. Brjusovs, F. Sologubs, D. Merežkovkis, Vjačeslavs Ivanovs u. c., kuru vārdi latviešu lasītājiem saistījās ar jaunu estētisku sistēmu, ar jaunu simbolistisku sistēmu, māksliniecisko domāšanu, kas bija atšķirīga no 19. gs. klasikas.

Latviešu un krievu modernisma modeļu līdzība saskatāma vispirms attīstības tendenču kopībā, intelektuālā, filozofiskā un mākslinieciskā satura paralēlā korelācijā. [...]

Modernisma tendenču nostiprināšanās latviešu literatūrā iet paralēli simbolisma kristalizācijas procesiem Krievijā. [...]

Laikā no 1904. līdz 1915. gadam starp latviešu un krievu simbolistiem radās ciešāki personiski sakari. Šiem sakariem bija liela nozīme latviešu modernisma attīstībā, un tie pievērsa krievu rakstnieku uzmanību latviešu kultūrai. Latviešu un krievu rakstnieku iepazīšanas notika dažādi, gan sastopoties kopīga dzīvesvietā Penzā, kas notika ar V. Eglīti un A. Remizovu, gan īpaši meklējot pazīšanas braucienos uz Pēterburgu un Maskavu, gan krievu rakstniekiem viesojoties Rīgā un citās Latvijas pilsētās.

Apgalvojums	Jā	Nē	Tekstā nav minēts
1. Latviešu literatūra 19. gs. un 20. gs. mijā, nesaglabājot savu nacionālo specifiku, strauji iekļaujas pasaules literatūras procesos.			
2. Latviešu un Vakareiropas literatūru tipoloģiskā līdzība 20. gs. sākumā izpaužas modernisma meklējumu paralēlajā attīstībā.			
3. Latviešu un krievu atšķirīgu attīstību noteica dažādi valstiskie statusi.			
4. Vairāku krievu rakstnieku darbi latviešu lasītājam kļuva pieejami ar krievu tulkojumu palīdzību.			
5. Latviešu un krievu simbolisma mākslinieciskā domāšana atšķiras no 19. gs. klasikas.			
6. Starp visiem latviešu un krievu simbolistiem bija personiski sakari.			
7. Latviešu literatūra iet paralēli literatūras procesiem Krievijā.			
8. V. Eglītis un A. Remizovs ir krievu rakstnieki.			
9. Krievu rakstnieki 20. gs. sākumā viesojās Latvijas pilsētās.			
10. Latviešu un krievu modernisma modeļu līdzība parādās gan intelektuālā, gan filozofiskā, gan mākslinieciskā satura paralēlā korelācijā.			

3.uzdevums (10 punkti).

Izveidojiet stāstu vai dzejoli par Latvijas mazākumtautību kultūrām (teikumiem jā sākas ar dotajiem burtiem, ar katru doto burtu sākas viens teikums) (10 punkti)

K.....

U.....

L.....

T.....

Ū (U).....

R.....

A.....

**Izglītības un satura eksaminācijas centrs
Rēzeknes pilsētas Izglītības pārvalde**

**Mazākumtautību etniskās identitātes veicināšana
vispārizglītojošajās izglītības iestādēs, kuras īsteno
mazākumtautību izglītības programmas 9. klasēs**

**Rēzekne
2008**

Ievads

Pētījums “Mazākumtautību etniskās identitātes veicināšana vispārīzglītošajās izglītības iestādēs, kuras īsteno mazākumtautību izglītības programmas 9.klasē ” veikts, lai noskaidrotu, kā tiek veicināta mazākumtautību kultūras un valodas apguve mācību priekšmetu apgūvē, pamatojoties uz pamatizglītības mācību priekšmetu standartu un apkopotu ziņas par izglītības iestāžu organizētajām fakultatīvajām nodarbībām, kuras izmantotas to mācību priekšmetu apgūvei, kuri saistīti ar attiecīgās etniskās kultūras un valodas izziņāšanu. Pētījuma gaitā tika sagatavoti un veikti diagnosticējošie darbi par etniskās identitātes veicināšanu mācību priekšmetu apgūvē. Apkopoti un salīdzināti diagnosticējošā darba rezultāti un izstrādāti ieteikumi etniskās identitātes veicināšanai vispārīzglītošajās izglītības iestādēs, kuras īsteno mazākumtautību izglītības programmas.

Pētījuma darba grupa:

Astra Visocka – Mg. paed. Rēzeknes pilsētas Izglītības pārvaldes Valodu jomas metodiķe, grupas vadītāja,

Inna Guseva - Rēzeknes pilsētas Izglītības pārvaldes Tehnoloģiju un zinātņu pamati jomas metodiķe,

Janīna Staudža - Mg. paed. Rēzeknes pilsētas Izglītības pārvaldes metodiķe,

Sima Irišina –

Kaspars Balodis – Mg. Geog., lektors Rēzeknes Augstskolā

Pētījuma gaitā darba grupa

- 1) izstrādāja pētījuma organizācijas detalizētu plānu,
- 2) izvēlējās pētījuma bāzi,
- 3) izstrādāja diagnosticējošos darbus katrā jomā pa vienam mācību priekšmetam,
- 4) izstrādāja diagnosticējošo darbu vērtēšanas kritērijus,
- 5) veica diagnosticējošo darbu Rēzeknes pilsētas mazākumtautību izglītības iestādēs,
- 6) izvērtēja un izanalizēja 2000 skolēnu darbus,
- 7) izstrādāja anketu skolēniem, skolotājiem un vecākiem,
- 8) veica aptauju
- 9) apkopoja un izanalizēja skolēnu, skolotāju un vecāku anketas,
- 10) pētījuma apkopojums prezentēts IZM Mazākumtautību konsultatīvajā padomē un LVAVA organizētajā seminārā bilingvālās izglītības koordinatoriem.

Izvērtējot pētījuma rezultātus ir izstrādādāti ieteikumi mazākumtautību etniskās identitātes veicināšanai mācību priekšmetu apgūvē un fakultatīvajās nodarbībās vispārizglītošajās izglītības iestādēs, kuras īsteno mazākumtautību izglītības programmas.

Pētījuma mērķis: izstrādāt ieteikumus mazākumtautību etniskās identitātes veicināšanai mācību priekšmetu apgūvē un fakultatīvajās nodarbībās vispārizglītojošajās izglītības iestādēs, kuras īsteno mazākumtautību izglītības programmas.

Pētījuma uzdevumi:

1. Noskaidrot, kā tiek veicināta mazākumtautību kultūras un valodas apguve mācību priekšmetu apgūvē, pamatojoties uz pamatizglītības mācību priekšmetu standartu.
2. Apkopot ziņas par izglītības iestāžu organizētajām fakultatīvajām nodarbībām, kuras izmantotas to mācību priekšmetu apguvei, kuri saistīti ar attiecīgās etniskās kultūras un valodas izzināšanu.
3. Sagatavot un veikt un diagnosticējošo darbu par etniskās identitātes veicināšanu mācību priekšmetu apgūvē. Apkopot, salīdzināt diagnosticējošā darba rezultātus un izstrādāt ieteikumus etniskās identitātes veicināšanai vispārizglītojošajās izglītības iestādēs, kuras īsteno mazākumtautību izglītības programmas.

Pētījuma metodes:

Teorētiskās metodes: mazākumtautību izglītības procesu regulējošo dokumentu analīze (Izglītības likums, mācību priekšmetu standarti, mazākumtautību izglītības programmu apakšprogrammas),

Diagnosticējošo darbu izstrāde, par pamatu ņemot pamatizglītības mācību priekšmetu standartus un programmas.

Mērīšanas kritēriju izstrāde, balstoties uz teorētiskās bāzes par skolēnu sasniegumu vērtēšanu.

Empīriskās metodes: skolēnu darba produkta (diagnosticējošie darbi) aprakstošs pētījums un analīze pēc izstrādātajiem vērtēšanas kritērijiem 3 līmeņos (zināšanas, prasmes, analīze un sintēze).

Aptauja (skolēni, vecāki un skolotāji) *rakstiskā- anketēšana*, iegūstot kvalitatīvus datus par pētāmo parādību.

Datu apstrādes metodes: matemātiski statistiskās metodes (atklāj pētījuma rezultāti),

Aprakstošā statistika (tabulas, grafiki).

Pētījuma bāze

Pētījuma dalībnieki izvirzīja uzdevumu noskaidrot, kā tiek veicināta mazākumtautību kultūras un valodas apguve mācību priekšmetu apgūvē, pamatojoties uz pamatizglītības mācību priekšmetu standartu. Pētījums veikts Daugavpils, Liepājas, Rēzeknes un Rīgas mazākumtautību vispārējās vidējās izglītības iestāžu 9. klasēs (2000 skolēnu veica diagnosticējošo darbu).

Pētījuma gaitā tika veikta 9. klašu skolēnu (306 respondenti), vecāku (236 respondenti) un skolotāju (85 respondenti) aptauja – rakstiska anketēšana. Respondentu viedokļi apkopoti un analizēti pētījuma gaitā.

Pētījuma posmi:

1. Pētošā diagnosticējošā darba sagatavošana: tika veikta mācību priekšmetu standartu, programmu, mācību grāmatu analīze, kā arī mācību priekšmetu atlase pa jomām, lai varētu apzināt esošās problēmas, sakarā ar etniskās identitātes veicināšanu mazākumtautību izglītības iestādēs.
2. Pētošā diagnosticējošā darba vērtēšanas kritēriju izstrāde, lai varētu veikt objektīvu diagnosticējošo darbu analīzi.
3. Aptaujas anketas izstrāde, anonīma aptauja un iegūto rezultātu analīze.

Pētījuma apraksts

Tika izveidoti četri pārbaudes darbi 9. klasei pa mācību priekšmetu jomām –

- valodu jomā - latviešu valoda,
- dabaszinību jomā – ģeogrāfija,
- sociālo zinību jomā - mājturība un tehnoloģijas,
- mākslas jomā – literatūra.

Pārbaudes darbu katrā mācību priekšmetā veidoja uzdevumi 3 līmeņos.

1. līmenī tika vērtētas skolēnu zināšanas,
2. līmenī - skolēnu prasmes, bet
3. līmenī - skolēnu spējas secināt, pamatot un analizēt.

Tika izstrādāti vērtēšanas kritēriji. Par katru uzdevuma līmeni iespējams iegūt 10 punktus, par visiem trim maksimālais vērtējums ir 30 punkti.

Tika izveidoti 4 diagnosticējošie darbi (skatīt 1., 2., 3., 4. pielikumā) katrā mācību priekšmetu jomā, pamatojoties uz priekšmetu standartu pamatprasībām starpkultūru izglītības aspektā, kas skolēnam jāzina, beidzot 9. klasi.

Latviešu valodā –

- apzinās, ka valoda ir kultūras sastāvdaļa, un saprot tās nozīmi nacionālās identitātes saglabāšanā un starpkultūru dialoga veidošanā;
- saprot valodas situāciju Latvijā;
- saskata tekstā dažādu tautu priekšstatus par vērtībām;
- salīdzina dažādu etnosu runas etiķeti/runas uzvedību un atrod tajā kopīgo un atšķirīgo;
- apzinās atbildību par savas runas kvalitāti un dzimtās valodas saglabāšanu;
- ar cieņu izturas pret citas tautas valodu.

Latviešu valodas diagnosticējošā darba (Diagnosticējošais darbs latviešu valodā – ***1. pielikums***) rezultāti 1 līmenī, kas parāda skolēnu zināšanas par pētāmo jautajumu

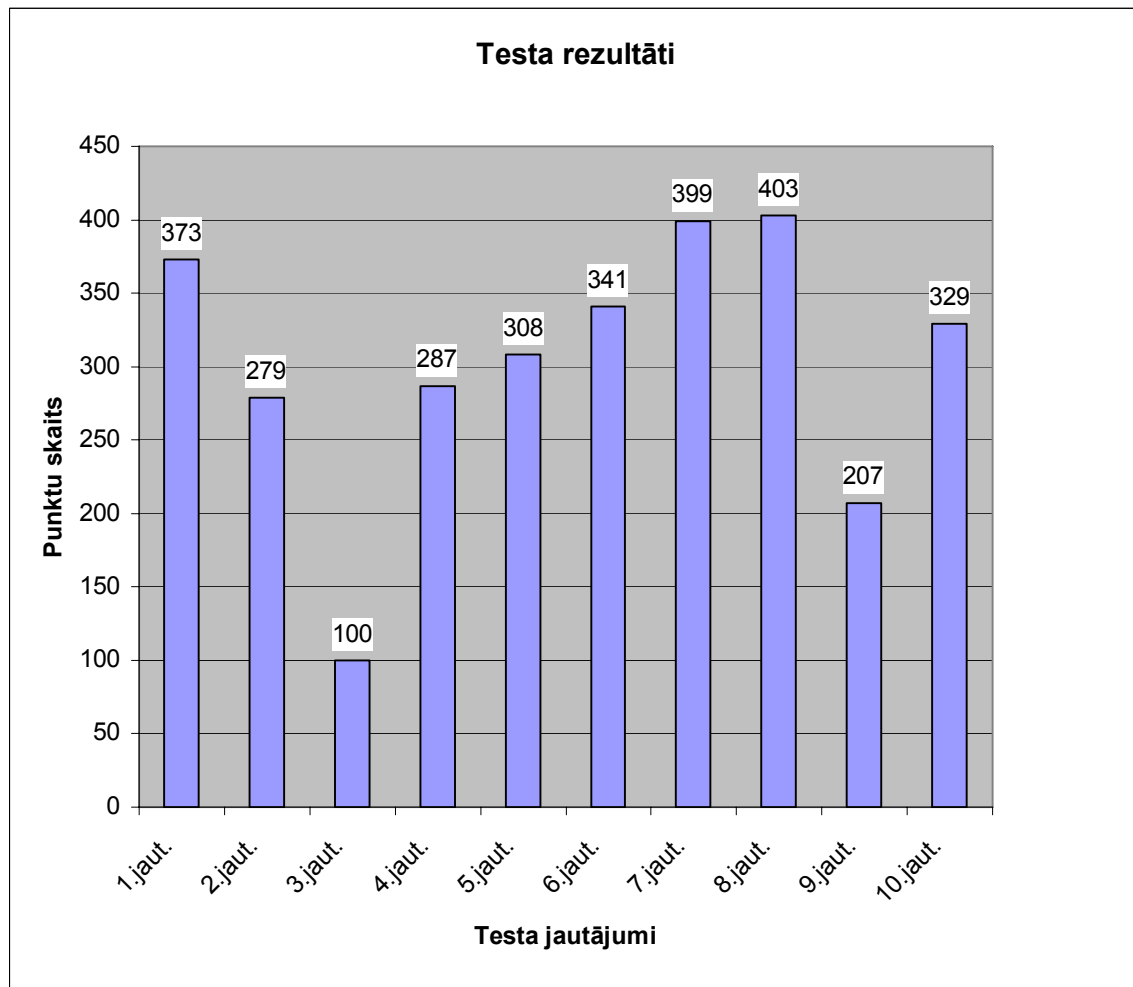
Diagnosticējošā darba 1.līmeņa uzdevumu (tests) rezultāti

1.tabula

Pilsētas kods	Skolēnu skaits	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Kopā
01	125	93	79	30	87	86	77	106	113	61	84	816
02	125	98	87	33	85	86	86	96	98	73	101	843
03	125	99	57	23	72	59	94	102	101	33	68	708
04	125	83	56	14	43	77	84	95	91	40	76	659
Kopā	500	373	279	100	287	308	341	399	403	207	329	3026

Dots skolēnu skaits un skolēnu skaits, kas atbildējuši pareizi uz katru testa uzdevumu (testā bija 10 jautājumi un par katru pareizu atbildi - 1 punkts).

1. att.

Latviešu valodas diagnosticējošā darba (Diagnosticējošais darbs latviešu valodā – **1. pielikums**) rezultāti 2. līmenī, kas parāda skolēnu prasmes

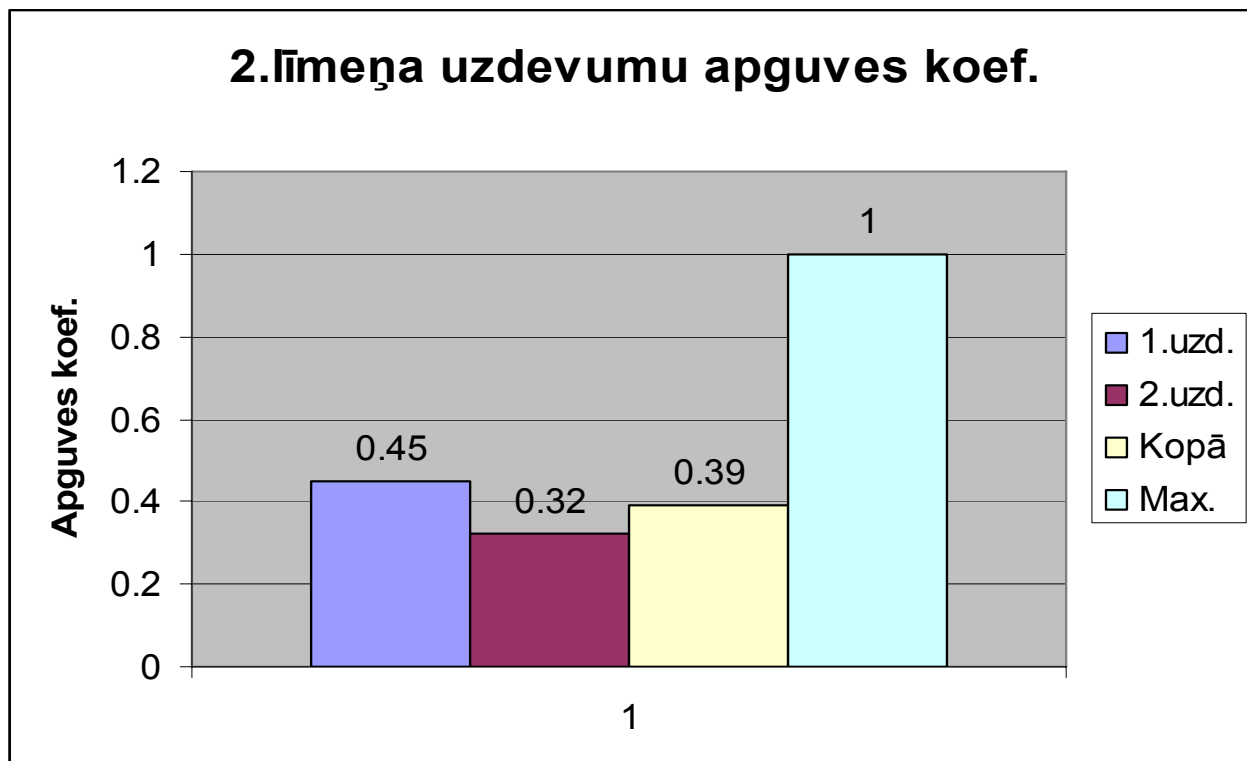
pielietot iegūtās zināšanas. Šajā līmenī doti 2 uzdevumi, kurā par katru pareizi veiktu uzdevumu iegūst 5 punktus, kopā – 10 punkti.

Diagnosticējošā darba 2.līmeņa uzdevumu) rezultāti

2. tabula

Pilsētas kods	Skolēnu skaits	1. uzd. (iegūtais punktu sk.)	Vidējais apguves koef.	2. uzd. (iegūtais punktu sk.)	Vidējais apguves koef.	Kopā (iegūtais punktu sk.)	Vidējais apguves koef.
01	125	358	0.57	288	0.46	646	0.52
02	125	338	0.54	246	0.39	584	0.47
03	125	238	0.38	135	0.22	373	0.30
04	125	203	0.32	137	0.22	340	0.27
Kopā	500	1137	0.45	806	0.32	1943	0.39

2. att.

Diagnosticējošā darba 3.līmeņa uzdevumu) rezultāti

3. tabula

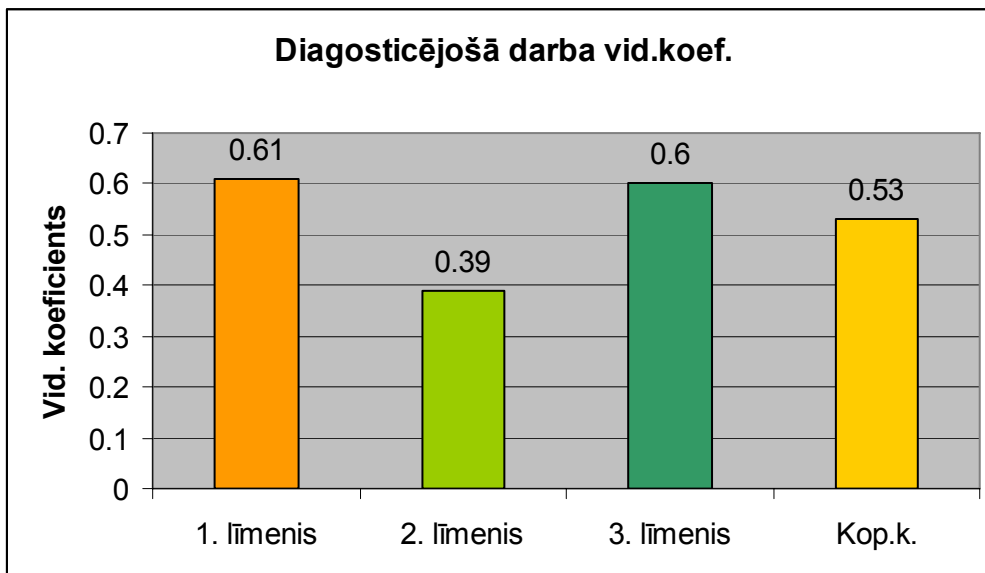
Pilsētas kods	Skolēnu skaits	1. uzd. (iegūtais punktu sk.)	Vidējais apguves koef.
01	125	812	0.65
02	125	773	0.62
03	125	763	0.61
04	125	636	0.51
Kopā	500	2984	0.60

Diagnosticējošā darba uzdevumu kopsavilkums (vidējais apguves koef.)

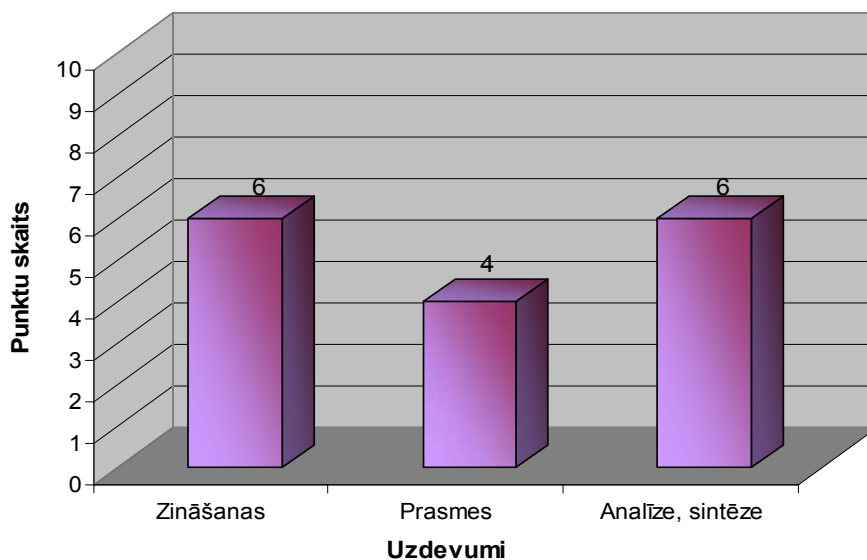
5. tabula

Skolēnu skaits	1. līmenis	2. līmenis	3. līmenis	Kop.k.
500	0.61	0.39	0.60	0.53

3.att.

Latviešu valoda

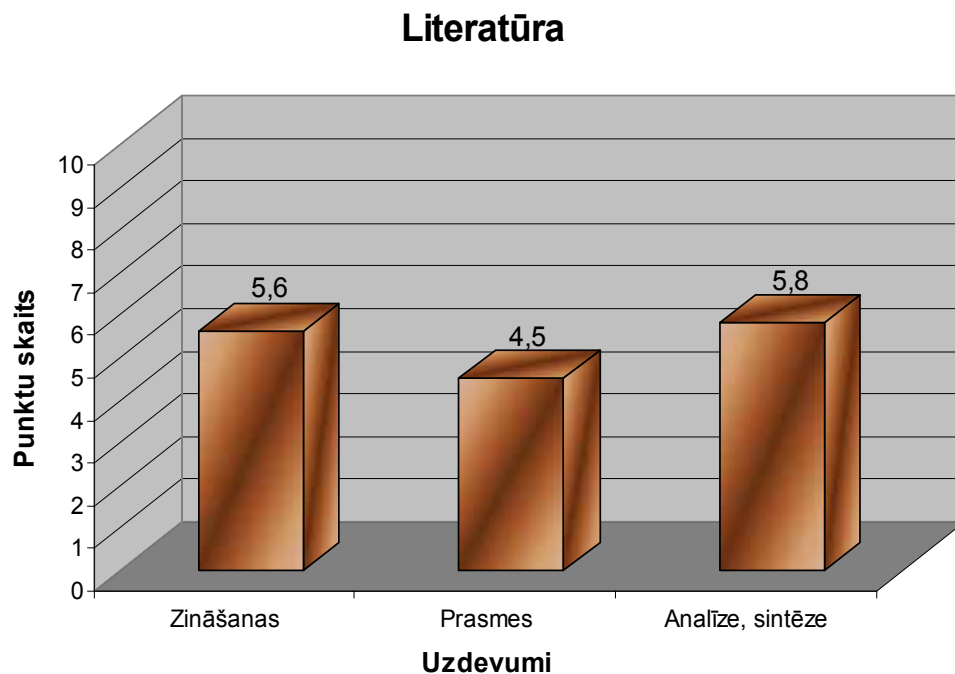

4.att.

Literatūra – kultūras sastāvdaļa:

- ir iepazinis pasaules tautu mītus un varoņeposus;
- saskata un raksturo literārajos darbos ietvertos kultūrvēsturiskos faktus;
- salīdzina dažādu tautu literāros darbus un saskata tajos kopīgo un atšķirīgo;
- ir ieinteresēts savas un citu tautu folkloras un literatūras lasītājs.

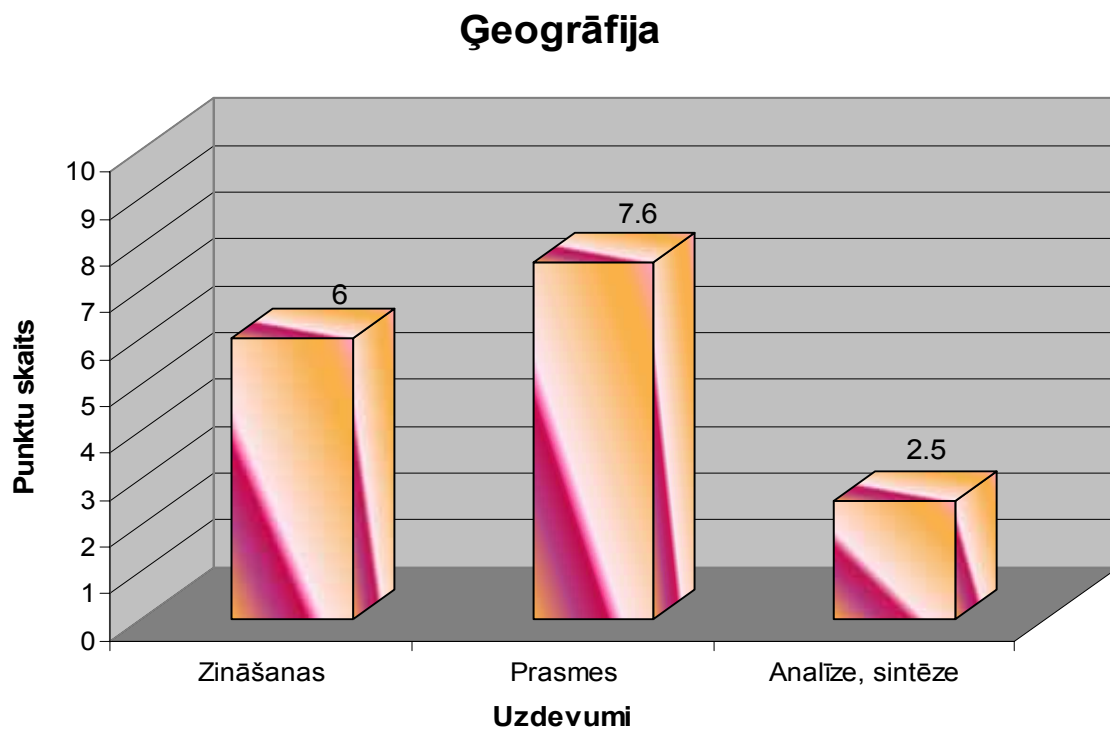
5.att.

Ģeogrāfijā – izpratne par sociālo un ekonomisko procesu veidošanos pasaules reģionos, valstīs:

- izprot un lieto jēdzienus: demogrāfija, demogrāfiskie procesi, urbanizācija, aglomerācija, migrācija, migrācijas saldo, demogrāfiskā slodze, depopulācija;
- zina iedzīvotāju skaitu pasaulē, Latvijā un izprot iedzīvotāju nevienmērīgu izvietojumu veicinošos (dabas un vēsturiskos) faktoros atsevišķās pasaules daļās;
- zina iedzīvotāju migrācijas veidus un izprot iecelotāju (ienācēju) pārvietošanās cēloņus;
- zina Latvijas sauszemes un jūras robežvalstis un prot raksturot un novērtēt Latvijas un sava rajona, pagasta ģeogrāfisko stāvokli;
- izprot katra kontinenta pamatiedzīvotāju dzīvesveidu dažādību un prot to raksturot un salīdzināt, izmantojot dažādus informācijas avotus;
- izprot iedzīvotāju nacionālā sastāva pārmaiņas Latvijā; apzinās savas tautas tradīcijas un etnogrāfiskās īpatnības Latvijas novados, prot tās raksturot, izmantojot dažādas informācijas tehnoloģijas;
- izprot citu etnisko grupu ieguldījumu Latvijas attīstībā dažādos valsts attīstības posmos un prot raksturot un salīdzināt sociāla rakstura problēmas Baltijas valstīs;
- raksturo iedzīvotāju dzīves tradīcijas, nodarbošanos un darba apstākļu dažādību bagātajās un nabadzīgajās zemēs; spēj to salīdzināt, analizējot dažādus informācijas avotus;
- prot analizēt un salīdzināt dabas resursu veidu ģeogrāfisko izvietojumu pasaules daļās, izmantojot dažādus informācijas avotus;

- raksturo savas apdzīvotās vietas (pilsēta, pagasts, rajons), cilvēku sadzīvi un saimnieciskās darbības veidus un salīdzina to ar citiem Latvijas reģioniem;
- analizē un novērtē ekonomiskos un sociāla rakstura procesus Latvijā, Eiropā un pasaulē, izmantojot dažādus informācijas avotus.

6.att.

Diagnosticējošo darbu analīze ģeogrāfijā.

9.klase (skat. 3.pielikums)

Diagnosticējošais darbs ģeogrāfijā tika veidots no trim daļām:

- Pamatzināšanu pārbaude (1.-6. uzdevums);
- Skolēnu prasmju pārbaude (7.-9.uzdevums);
- Sintēze, analīze zināšanu pielietojums (10.uzdevums);

Darbā analīzē kopējā diagrammā bija izmantota tiešās proporcionalitātes īpašība atbilstoši katrai pārbaudes daļai. (summatīvi).

Tika pārbaudīti 480 darbi, darbi bija anonīmi, vienīgi pilsētas tika kodētas.

Kods 01 -133 darbi.

Kods 02 -125 darbi.

Kods 03 -101 darbs.

Kods 04 -121 darbs.

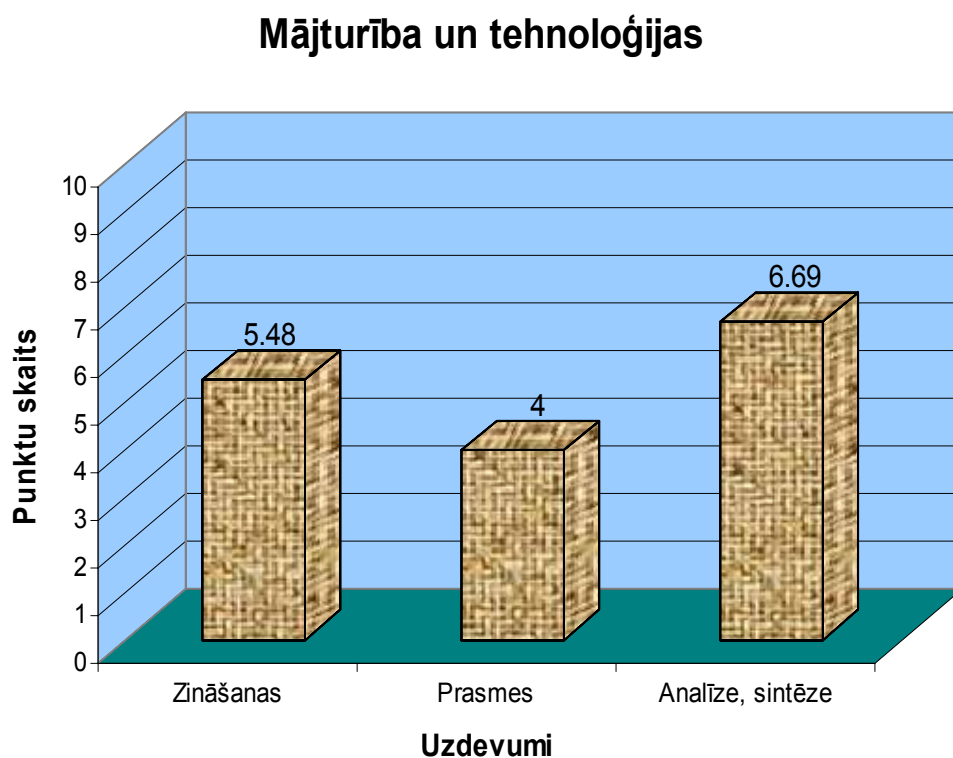
Diagnosticējošā darba kopējais apguves $k=0,56$.

Diagnosticējošā darba rezultāti ģeogrāfijā 9.klasēs.

Pilsētas kods	Skolēnu skaits	1. (2 p.)	2. 1 punkts	3. 1 punkts	4. 6 punkt i	5. 4 punkti	6. 9 punkti	7. 6 punkti	8. 9 punkti	9. 10 punkti	10. 15 punkti	Kopā
01	101	159	31	48	679	246	588	473	134	706	301	3365
02	125	211	59	61	757	383	1288	666	263	978	464	5130
03	133	207	51	88	619	433,5	828	685	484	1073	775	5243,5
04	121	200	23	52	473	440	637	646	163	836	308	3778
Kopā	480	777	164	249	2528	1502,5	3341	2470	1044	3593	1848	17516,5
k	–	0,81	0,34	0,52	0,87	0,78	0,77	0,85	0,24	0,75	0,26	0,56

Mājturībā un tehnoloģijās - Zināšanas un izpratne par cilvēka dzīvesvidi:

- saskata un novērtē etnogrāfijas, amatniecības, lietišķi dekoratīvās mākslas (dizaina) nozīmi kā tautas kultūras mantojuma sastāvdaļu un vērtību, kas var bagātināt daudz kultūru sabiedrību Latvijā un pasaulē.

Diagnosticējošā darba sociālo zinību jomā mājturībā un tehnoloģijās 9. klasei rezultātu analīze (skat. 4.pielikums)

Darba kopējais apguves koeficients - 0.53

Diagnosticējošo darbu rakstīja 498 skolēni.

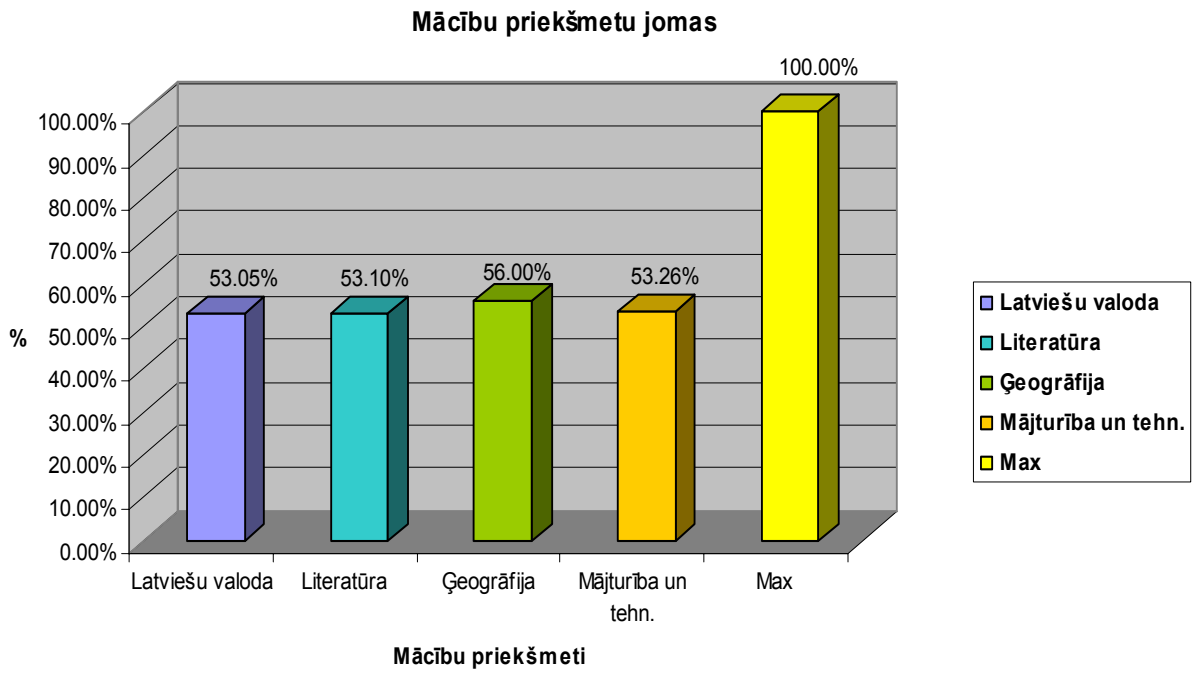
Kods 01 – 124 darbi

Kods 02 – 124 darbi

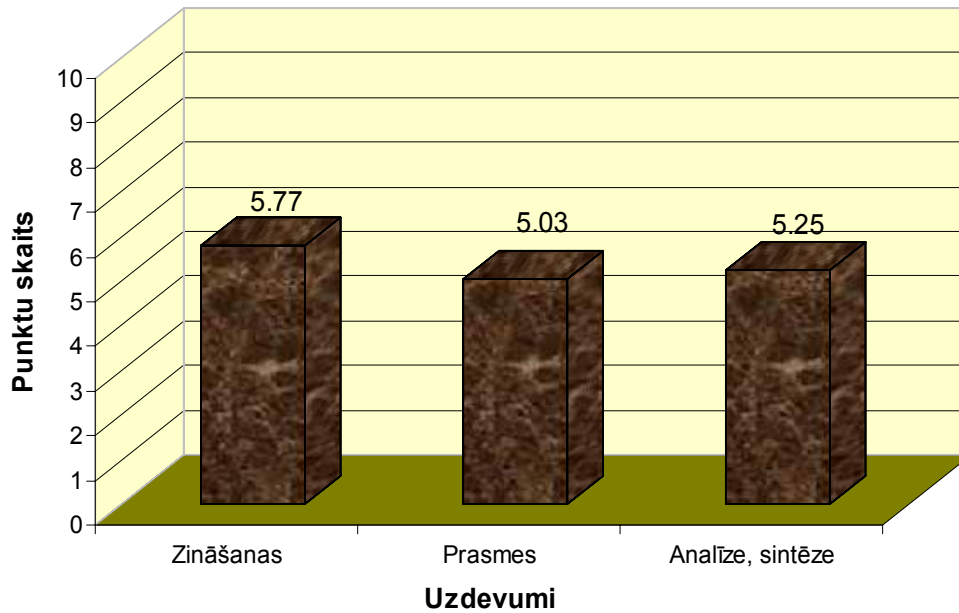
Kods 03 – 125 darbi

Kods 04 – 124 darbi

Diagnosticējošā darba apguves vid. (%) rādītājs pa mācību jomām

Vidējais vērtējums mācību priekšmetu jomās

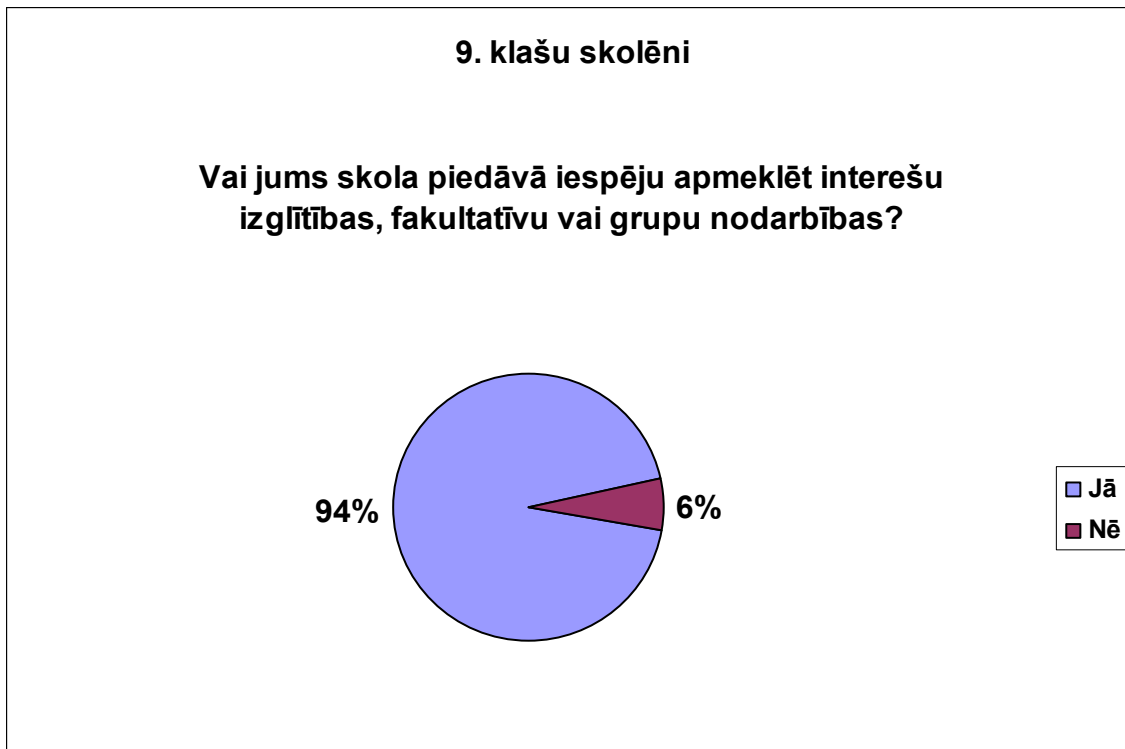
Aptauja

Tika anketēti –

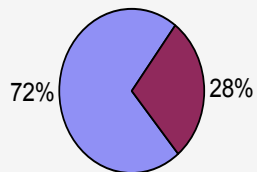
- 306 skolēni,
- 236 vecāki,
- 85 pedagogi

Skolēnu aptaujas rezultāti

Skolēnu anketu skat. 5. pielikums

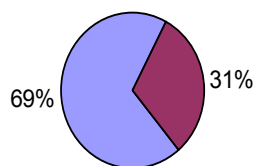

Vai interešu izglītības, fakultatīvu un grupu nodarbību saturs ir bijis saistīts ar mazākumtautību kultūras, valodas, vēstures izzināšanu?

■ Jā ■ Nē

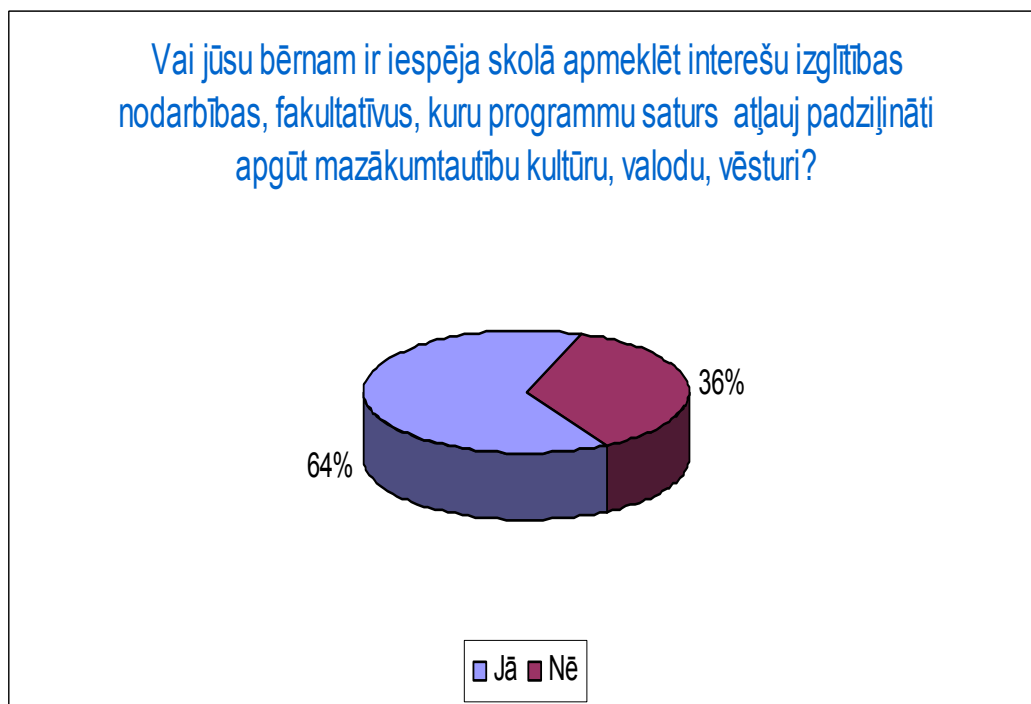
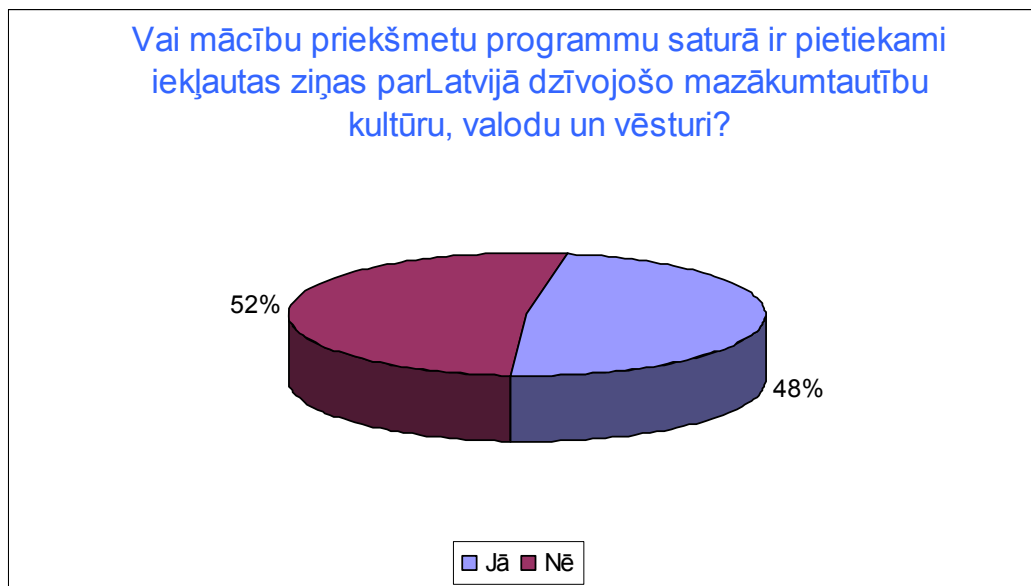
Vai jūsu skolā piedāvā interešu izglītības, fakultatīvu nodarbības, kuru programmu saturs dod jums iespēju padziļināt un papildus izzināt mazākumtautību kultūru, valodu un vēsturi?

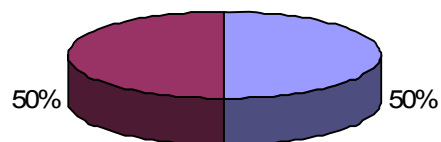
■ Jā ■ Nē

Vecāku aptaujas rezultāti

Vecāku anketu skat. 6. pielikums.

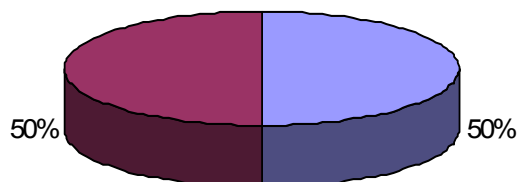

Vai jūsu bērns apmeklē kādu no skolā piedāvātajām nodarbībām, kas saistītas ar Latvijā dzīvojošo mazākumtautību kultūru, valodu un vēsturi?

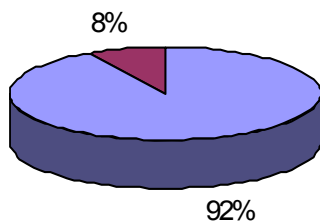
Jā Nē

Vai jūs uzskatāt, ka šādas nodarbības skolā, sekmē jūsu bērna nacinālās pašapziņas veidošanos?

Jā Nē

Vai piekrītat, ka šādas nodarbības sekmē skolēna toleranci un cieņu pret citu Latvijā dzīvojošo tautu kultūru, valodu un vēsturi?

Jā Nē

Skolotāju aptaujas rezultāti

Anketu skat. 7. pielikums

1. Vai Jūsu skolā piedāvā fakultatīvās, interešu izglītības vai citas grupu nodarbības, kuru saturs saistīts ar mazākumtautību kultūras, vēstures izzināšanu un valodas apguvi?

Jā - 84

Nē – 1

2. Miniet, lūdzu, piemērus, kurās fakultatīvajās, interešu izglītības vai citu grupu nodarbībās ir bijuši jautājumi, kas saistīti ar mazākumtautību kultūras, vēstures izzināšanu un valodas apguvi!

➤ Interese izglītības nodarbības, piemēram:

dramatiskie kolektīvi,

deju kolektīvi,

dažādi vokālie kolektīvi,

folkloras un tradīciju kopšanas kolektīvi,

projektu darbi saistīti ar tautu tradīciju, vēsturi, kultūras izpēti;

fakultatīvās nodarbības vēsturē un valodas apgūvē (krievu, poļu).

3. Vai Jūsu skolā ir fakultatīvās, interešu izglītības vai citas grupu nodarbības, kuru programmas sniedz skolēniem iespēju padziļināt un pilnveidot zināšanas par mazākumtautību kultūru, valodu un vēsturi?

1. Jā – 78

2. Nē - 6

4. Nosauciet, lūdzu, fakultatīvo, interešu izglītības vai citu grupu nodarbības, kuru programmas sniedz skolēniem iespēju padziļināt un pilnveidot zināšanas par mazākumtautību

- kultūru – koris, folkloras kolektīvi, dramatiskie kolektīvi, deju kolektīvi, kultūru un tradīciju fak.nod., klases audz.stundas;
- valodu – dzimtās valodas fak. nod., krievu valodas fak. nod., skatuves runas int. izgl. nod., dramatiskais kolektīvs,
- vēsturi – fakultatīvās nodarbības vēsturē, kultūru un tradīciju interešu izglītības nod., folkloras kolektīvi, klases audzināšanas stundas.

5. Vai valsts pārbaudes darbos ir iekļauti jautājumi, kas saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un vēsturi Latvijā?

Jā – 61

Nē – 24

6. Vai mācību grāmatās ir iekļauti jautājumi, saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un vēsturi Latvijā?

Jā – 69

Nē – 16

7. Vai mācību priekšmetu standartos un mācību programmās ir iekļauti jautājumi, saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un vēsturi Latvijā?

Jā – 67

Nē – 9

Nav atbildes - 9

8. Vai jūs izmantojat mācību procesā materiālus, kas saistīts ar mācību priekšmetu saturu, kas saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un vēsturi Latvijā?

Jā – 80

Nē – 2

Nav atbildes - 3

9. Miniet piemērus, kur Jūs gūstat atbalstu par jautājumiem, kas saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un vēsturi Latvijā?

- LVAVA organizētajos skolotāju tālākizglītībasursos (minēja 100% aptaujāto skolotāju),
- IZM ISEC (68%),
- Bilingvālās izglītība centri (80%),
- Izglītības iestādē (75%),
- Citur (15%)

SECINĀJUMI:

1. Devīto klašu skolēniem īpašas grūtības nesagādā mācību priekšmeta standartā paredzētās prasības par citu tautu kultūru, valodu, vēsturi starpkultūras izglītības aspektā.
2. Skolēniem ir labāks zināšanu apguves līmenis uzdevumos, kuros tika pārbaudītas zināšanas, bet zemāku līmeni ir uzrādījuši prasmēs.
3. Pedagogi nav pietiekami izskaidrojuši vecākiem mācību programmu saturu, kas saistīts ar mazākumtautību kultūru, valodu un vēsturi.
4. Gandrīz visi vecāki atzīst, ka interešu izglītības nodarbības, fakultatīvi, veidos skolēnu nacionālo pašapziņu un toleranci un cieņu pret citām Latvijā dzīvojošām etniskām grupām.

IETEIKUMI.

1. Veltīt lielāku uzmanību dažādu tautu, īpaši Latvijā dzīvojošo etnisko grupu, kultūras, valodas un vēstures apguvei.
2. Veidot mācību līdzekļus skolēnu, vecāku un pedagogu izglītošanai starpkultūru izglītības aspektā.
3. Pievērst uzmanību ne tikai skolēnu iegūtajām zināšanām, bet prasmei tās pielietot un izmantot veicot radošus darbus.
4. Veikt izskaidrojošo darbu vecākiem par mācību priekšmetu standartiem un programmām.
5. Veikt šādu pētījumu latviešu mācībvalodu skolās.

1. pielikums

Izglītības satura un eksaminācijas centra projekts
„Pētījums par mazākumtautību etniskās identitātes veicināšanu
vispārīgajās izglītības iestādēs, kuras īsteno
mazākumtautību izglītības programmas”
Nr.: ISEC 2007/74

Diagnosticējošais darbs

Valodu joma
Latviešu valoda
9. klasei

Kods: _____

I. Tests (10 punkti)

1. Rietumeiropā ziemu aizvada un pavasari sagaida ar karnevālu, Krievijā ar _____, bet latviešu tautai šī robežšķirtne ir Meteni vai Metenis.
_____
2. Pūpolu svētdiena jeb Pūpolnīca ir svētdiena pirms Lieldienām, krievu valodā šo svētdienu sauc par _____.
_____
3. Latvijas kalendārā svinam _____.
_____
4. Katru gadu 4. jūlijā pie ēkām tiek izkārti valsts karogi sēru noformējumā. Šajā dienā mēs pieminām _____ tautas genocīda upurus.
_____
5. Daugavas daļa, kura atrodas Krievijā, sauc par _____.
_____
6. Krievijas valsts karogs ir _____, _____, _____.
_____

7. Latvijas valstiskās neatkarības dienu atzīmējam _____.
8. Latvijas valsts himnas mūzikas un teksta autors ir _____,
9. Krievu, ukraiņu, poļu, latviešu, angļu un vācu valodas pieder pie _____ valodām.
10. Krievu, ukraiņu, poļu, baltkrievu valodas sauc par _____ valodām.

Kopā _____

II.

1. Uzraksti ielūgumu uz draudzības vakaru savā skolā draugam no citas valsts! (5 punkti)

2. Izveido programmu atbilstoši uzaicinātā drauga kultūras tradīcijām!
(5 punkti)

Kopā _____

III. (10 punkti)

Tu esi iegājis mūzikas ierakstu veikalā un vēlies sev nopirkt vienu CD, lai tuvāk iepazītos ar kādas tautas skaņdarbiem.

Pārdevēja tev piedāvā trīs CD:

1. Čigānu romances
2. Latviešu tautas dziesmas Raimonda Paula apdarē
3. Krievu tautas mūzikas instrumentāli skaņdarbi

Tavs uzdevums ir izvēlēties **vienu** CD un pamatot, kāpēc tu izvēlējies šo CD, bet neizvēlējies nevienu no pārējiem diviem (ne vairāk kā 10 teikumi)

Kopā _____

2. pielikums

Izglītības satura un eksaminācijas centra projekts
„Pētījums par mazākumtautību etniskās identitātes veicināšanu
vispārīgizglītojošās izglītības iestādēs, kuras īsteno
mazākumtautību izglītības programmas”
Nr.: ISEC 2007/74

Diagnosticējošais darbs

Mākslas joma
Krievu literatūra
9. klasei

Kods: _____

1 задание

Тест (10пунктов)

1. По-гречески его имя означает «защитник людей». Родился в Москве. Служил в коллегии иностранных деа, имел звание камер-юнкера. В своих статьях-памфлетах выступал за подписью Феофилакт Косичкин. Его знают персы и турки, арабы и китайцы. Кто это?
  - а) Д.И.Фонвизин
  - б) Н.М.Карамзин
  - в) А.С. Пушкин
  - г) Н.В.Гоголь
2. Работал в канцелярии прибалтийского края, жил в Рижском замке, на улице Меркеля. В Риге сформировался как баснописец
  - а) Н.М.Карамзин
  - б) В.А.Жуковский
  - в) И.А.Крылов
  - г) Г.Р.Державин

3. Кто из названных имён не имеет отношения к героям древнего эпоса?
- а) Илья Муромец
  - б) Кухулин
  - в) Лачплесис
  - г) Сергей Радонежский
4. Лачплесис – национальный герой латышского народа, но родился он не на устах безымянных певцов, а под пером
- а) Андрея Пумпура
  - б) Иманта Зиедониса
  - в) Яниса Райниса
  - г) Кришьяниса Барона
5. Итак, она звалась Татьяной... А какого числа отмечается Татьянин день?
- а) 12 января
  - б) 14 февраля
  - в) 25 января
  - г) 1 декабря
6. Друг А.С.Пушкинаю. За политические убеждения три с половиной года провёл в Динабургской (Даугавпилс) крепости
- а) В.Кюхельбекер
  - б) В.Жуковский Быль
  - в) А. Бестужев
  - г) Н.Языков
7. Какое выражение из поэмы «Руслан и Людмила» А.С.Пушкина стало крылатым?
- а) «На время рок тебя постиг»
  - б) «Дела давно минувших дней»
  - в) «Сбылись давнишние мечты»
  - г) «Сказка – ложь, да в ней намёк – добрым молодцам урок »
8. Кому из лицейских друзей Пушкина приходился родственником герой войны 1812 года Михаил Богданович

Барклай-де-Толли, в память о котором рядом с Кафедральным собором стоит постамент?

- а) И.Пушину
- б) А.Дельвигу
- в) В.Кюхельбекеру
- г) А.Горчакову

9. Кто из писателей за создание произведения о Ливонии в начале 19 века в Митаве был избран почётным членом Курляндского общества словесности и художеств ?

- а) Н.М.Карамзин
- б) Г.Р.Державин
- в) В.А.Жуковский
- г) М.В.Ломоносов

10. В феврале 1928 года на сцене Рижского Национального театра шла драма «Iļja Muižniekis». Кто из латышских писателей перевёл и переработал русскую былинку «Илья Муромец»?

- а) Ф.Бривземниекс
- б) Я.Райнис
- в) К.Баронс
- г) А.Саксе

2 задание

1. Стихотворение М.Ю.Лермонтова «На севере диком...» обладает особым, почти магическим воздействием на читателя.

*На севере диком стоит одиноко
На голой вершине сосна
И дремлет, качаясь, и снегом сыпучим
Одета, как ризой, она.*

*И снится ей всё, что в пустыне далёкой,
В том крае, где солнца восход,
Одна и грустна на утёсе горячем
Прекрасная пальма растёт.*

Интересно, что Лермонтов в первой редакции поставил к стихотворению эпиграф из произведения Генриха Гейне, которое и стало основой шедевра русского поэта, а во второй редакции он этот эпиграф снял, убрав все указания на немецкий источник.

Познакомьтесь с дословным переводом (подстрочником) стихотворения Гейне.

*Кедр стоит одиноко
На севере на голой высоте.
Ему снится, что белым одеялом
Его окутывает снег.*

*Он мечтает о пальме,
Которая далеко на востоке
Одиноко и молча грустит
На пылающей скале.*

**Какие изменения внёс в стихотворение русский поэт? (5 п.)
Поясните, что вносит эта разница. (5 п.)**

-----

3 задание (10 п.)

Прочитайте текст, взятый из книги «Эпифании» латышского писателя Иманта Зиедониса .

Юрий Левитанский, переводчик этой книги, поделился своими впечатлениями: « ... эта книга умная и живая. Написанная с предельной искренностью и высоким напряженьем мысли и чувства, полная лиричности и иронии, порою сарказма, порою озорства, порою полемичности. И доброты. Доброты к земле своей. К человеку. К людям.

Жить могу только в треугольнике. У треугольника есть характер. Характер треугольника мне нравится несравненно больше, чем характер других фигур.

Человечество извечно мыслило треугольниками.

Вера, Надежда, Любовь.

Было у отца три сына.

Две родные дочери и падчерица.

Плывут по морю три лодочки.

Три загадки отгадать, три подвига совершить.

« Три вещи - хорошие вещи», - говорит пословица.

У дракона три головы.

Тридевятнадцать земель ...

Жуткая и прекрасная мозаика мировых треугольников.

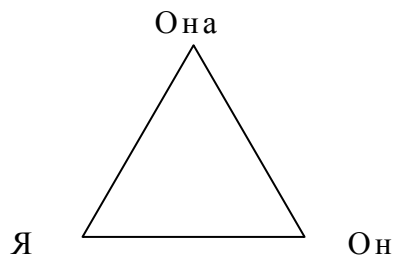
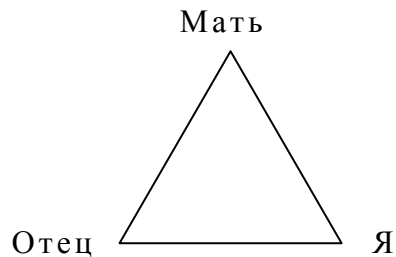
Мне по душе и формы, таковой не имеющие, формы без линий и без границ – расплывающиеся очертания дыма и расплывшиеся буквы на листке бумаги, который промок под дождём, болтовня просто так, ни о чём.

Мне нравится бродить по текущим пескам, по разговорам в гостях, по осенней грязи, где следы размываются и исчезают.

И всё же всегда возвращаюсь в треугольник, словно к себе домой.

Как известно, треугольник – это фигура, образуемая тремя прямыми, соединяющими три точки.

У каждого из нас имеется несколько треугольников, в которых мы существуем. Скажем –

Есть и другие. В них я живу. За них отвечаю.

----- 2 п.
-----

2 .« Жуткая и прекрасная мозаика мировых треугольников».

2.1. Какой художественный приём использован в этом предложении?

____ 1 п.

2.2. Как вы понимаете смысл этого утверждения?

----- 2 п.
-----

3. Из последнего абзаца выпишите примеры разных изобразительно-выразительных средств языка, назовите их.

____ 5 п.

3.pielikums

Diagnosticējošais darbs
9. klašu skolēniem
dabaszinību jomā (Ģeogrāfijā)

1.uzdevums. Kuras no nosauktajām nav Latvijas robežvalstis.(2 p.)

☐ Igaunija	☐ Krievija	☐ Baltkrievija
☐ Polija	☐ Lietuva	☐ Somija

2. uzdevums. Par *vadī* un *krīkiem* atsevišķās zemeslodes daļās sauc: (1 p.)

- strautus   kanālus   izzūstošas upju sausgultnes   pazemes upes

3. uzdevums. Visretāk apdzīvotais kontinents ir (1 p.)

- Eirāzija   Ziemeļamerika   Austrālija   Āfrika

4. uzdevums Vai apgalvojums ir pareizs ? Apvelc atbildi (6 p.) !

1. Latvija ir valsts Ziemeļeiropā, Austrumeiropas līdzenuma rietumu malā.

Jā
Nē

2. Krievija ir vienīgā valsts, kas izvietota divās pasaules daļās – Eiropā un Āzijā

Jā
Nē

3. Pēc platības lielākā valsts pasaulē ir Amerikas Savienotās Valstis (ASV)

Jā
Nē

4. Ķīnieši ir lielākā tauta pasaulē.

Jā
Nē

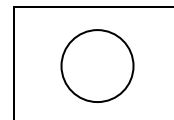
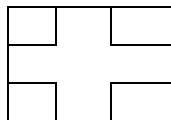
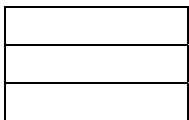
5. Amazone ir garākā upe pasaulē.

Jā
Nē

6.Kaspijas jūra ir lielākais ezers pasaulē.

Jā
Nē

5. uzdevums. Izkrāso atsevišķu valstu karogu kontūras un pieraksti valsts nosaukumu.(4 p.)

_____

_____

_____

_____

6.uzdevums. No apģērbu saraksta izvēlies katrai tautai atbilstošāko - *sari, kilts, kimono, pončo, villaine, turbāns, sarafāns, sombrero, kipa.* (9 p.)

ebreji –
krievi –
japāņi -

skoti -
indieši -
indiāņi -

latvieši -
afgāņi -
meksikāņi –

7. uzdevums. Pievieno ciparus atbilstoši katras tautas dejas piederībai (6 p)

poļi
latvieši
krievi
spāņi
grieķi
ungāri

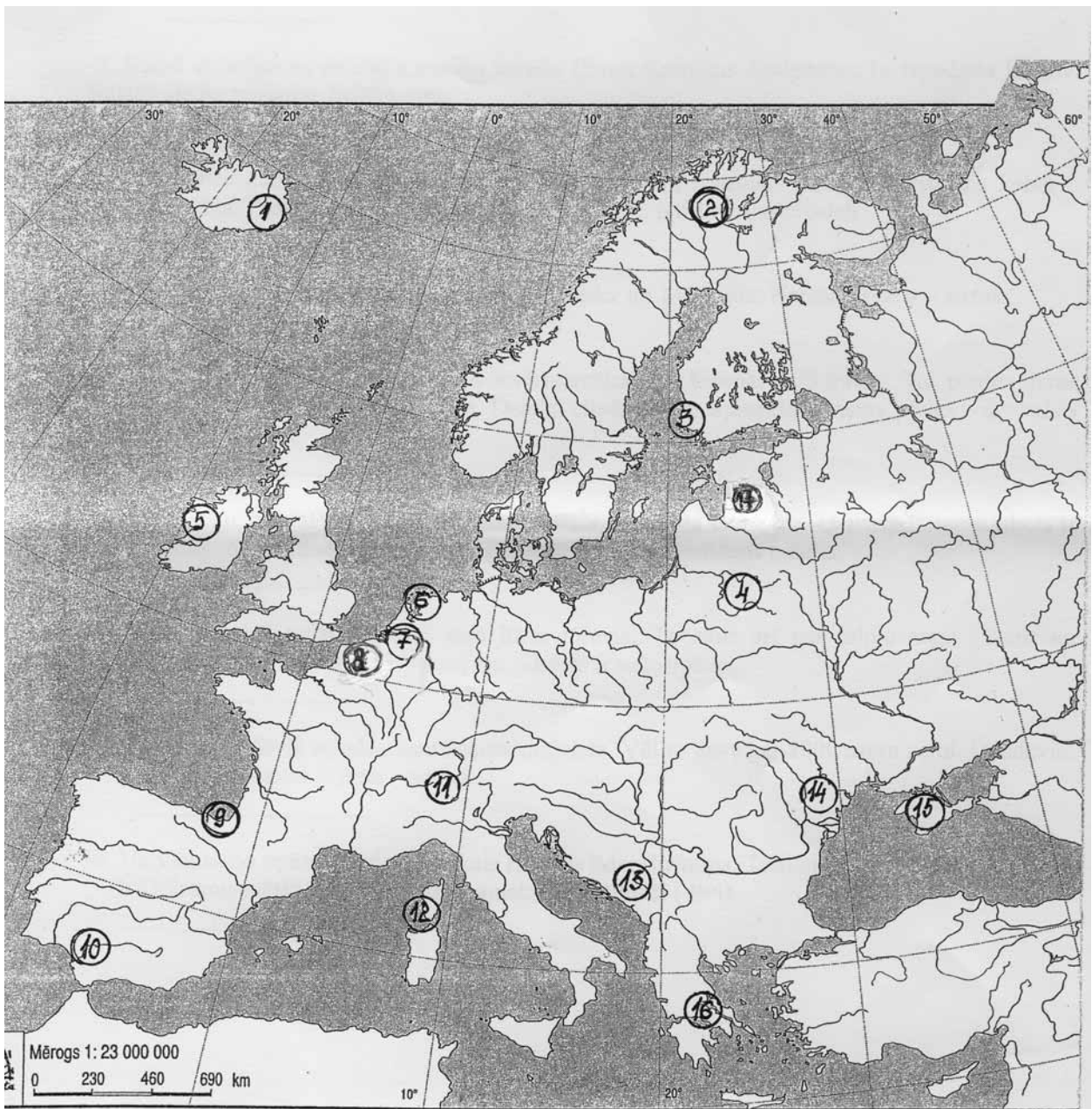
1. čardašs
2. sirtaki
3. krakovjaks
4. kazačoks
5. sudmalīņas
6. flamenko

8. uzdevums. Izvēlies atbilstošu skaitli no kontūrkartes atbilstoši apgabalam, ko apdzīvo Eiropas mazākumtautības.(9 p.)

1. Baski _____
2. Tirolieši _____
3. Sāmi _____

4. Karaimi _____
5. Frīzi _____
6. Flāmi _____

7. Gagauzi _____
8. Līvi _____
9. Gēli _____

9. uzdevums Pēc apraksta atpazīsti konkrēto Eiropas Savienības valsti. (10 p.)

1. Te dzīvo policijas palīgs – *komisārs* Reksis. Agrāk tā bijusi daudzu izcilu komponistu – Mocarta, Bēthovena, Šūberta, Štrausa dzimtene. Populārākais sporta veids šajā valstī ir kalnu slēpošana.

_____

2. Šajā valstī atrodas Eiropas Savienības „galvaspilsēta”. Te ražotā šokolāde tiek uzskatīta par labāko pasaulē. Tā ir pazīstama kā dimantu apstrādes un mežģīņu darināšanas centrs.

_____

3. Valstī dzīvojis un strādājis pasaku karalis Hanss Kristiāns Andersens. Te izgudrots LEGO. Valstij pieder pasaules lielākā sala.

---

4. Šis valsts galvaspilsētas simbols ir Eifeļa tornis. Pasaulē to pazīst kā modes, smaržu u.c. parfimērijas citadeli.

---

5. Šajā valstī radušās olimpiskās spēles. Tai pieder ap 1400 salu. Nacionālā deja – *sirtaki*.

---

6. Valsts teritorijā darbojas divi no ievērojamākajiem Eiropas vulkāniem. Tai pieder divas lielas salas – Sardīnija un Sicīlija. Daudzi cilvēki vēlas apmeklēt tūrisma pērles – šis valsts lielākās pilsētas.

---

7. Šī valsts ir pasaulē populārākās sporta spēles – futbola dzimtene. Galvaspilsētas simbols ir Bigbens. Ar kontinentu to savieno garākais Eiropas zemūdens tunelis.

---

8. Apmēram 1/3 valsts atrodas zem jūras līmeņa. To sauc arī par tulpju zemi. Viens no populārākajiem transporta līdzekļiem pilsētās ir velosipēds.

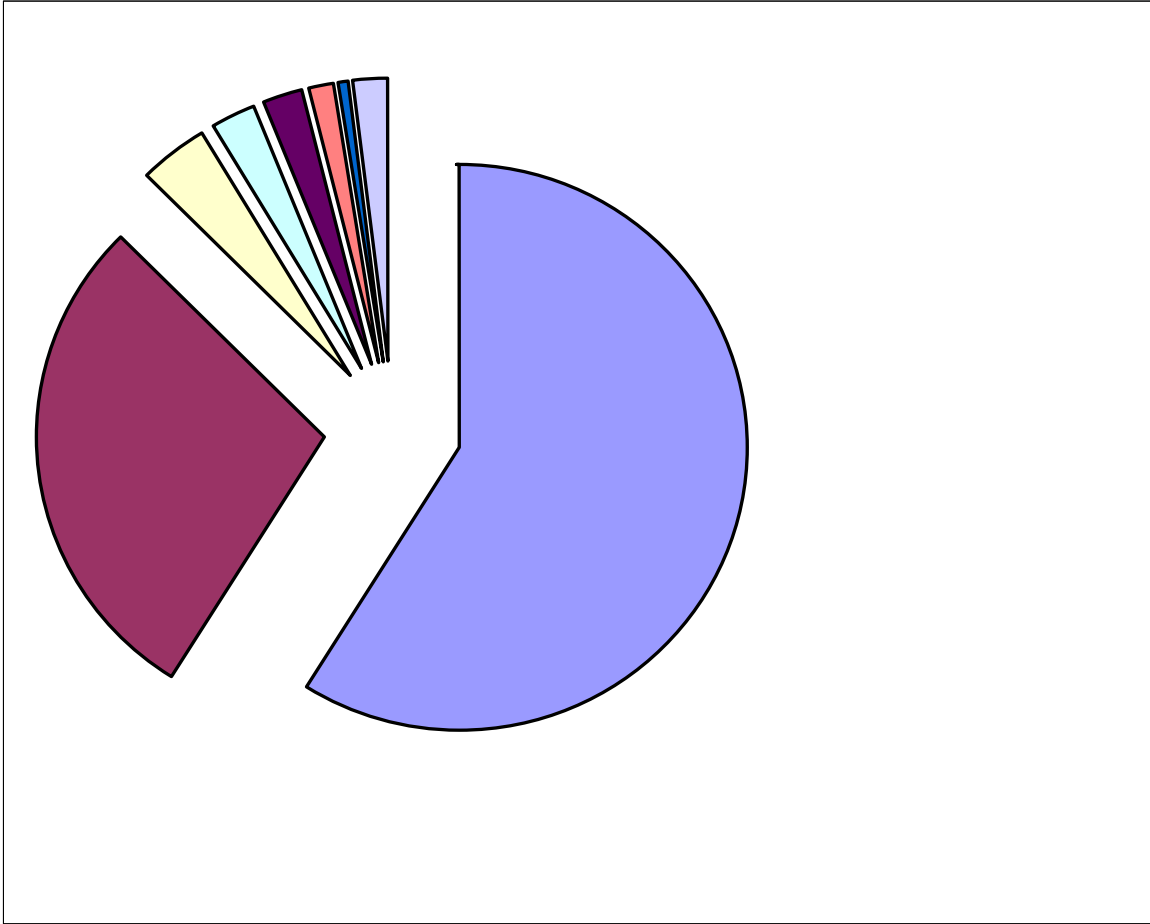
9. Valsts ziemeļdaļā atrodas Santaklausa mājvieta. Vēl to dēvē par 1000 ezeru zemi. Daudzviet pasaulē pazīstama ir pirts – *sauna*.

---

10. Uz vienas no upēm atrodas platākais Eiropas ūdenskritums. Tradīcijām bagātākais notikums ir Dziesmu svētki. Otra šīs valsts pamattauta ir lībieši (līvi).

10.uzdevums. Diagrammā attēlots Latvijas iedzīvotāju nacionālais sastāvs (2005.g). Kurai tautībai pieder katrs diagrammas sektors? Pierakstiet to. (15p.)

Uzraksti trīs lielāko Latvijas iedzīvotāju grupu procentuālo sastāvu .

1) Kāpēc Latvijā ir tāds tautību sastāvs?

2) Kas to ietekmē?

1 _____

_____

2 _____

_____

3 _____
_____
_____

1) Kāpēc Latvijā ir tāds tautību sastāvs?

2) Kas to ietekmē?

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

4. pielikums

Izglītības satura un eksaminācijas centra projekts
„Pētījums par mazākumtautību etniskās identitātes veicināšanu
vispārīzglītojošās izglītības iestādēs, kuras īsteno
mazākumtautību izglītības programmas”
Nr.: ISEC 2007/74

Diagnosticējošais darbs

Cilvēks un sabiedrība
Mājturība un tehnoloģijas
9. klasei

Kods: _____

1. uzdevums

Izvēlies pareizo atbildi un apvelc ar aplīti atbilstošo burta apzīmējumu!

1.1. No kura materiāla agrāk latvieši un mūsu kaimiņu tautas (lietuvieši, igauņi) savās zemnieku sētās gatavoja sev apģērbu?

- A no kokvilnas un lina
- B no kokvilnas un vilnas
- C no lina un vilnas
- D no lina un zīda

1.2. Kur senie latvieši uzglabāja goda drānas, segas, palagus, dvieļus u.c.?

- A klētī, saliekot tīnēs un lādēs
- B dzīvojamā istabā, saliekot skapjos
- C pirtī, saliekot plauktos
- D rijā, saliekot kastēs

1.3. Kura materiāla traukus agrāk latviešu zemnieki lietoja saimniecībā?

- A plastmasas traukus
- B māla un koka traukus
- C metāla un stikla traukus
- D salmu traukus

1.4. Kādam nolūkam agrāk latviešu zemnieku saimniecībā izmantoja klēti?

- A labības žāvēšanai, kulšanai, linu pārstrādei

- B rudens ražas uzglabāšanai
- C mājlopu turēšanai
- D maizes cepšanai

1.5. Lietuviešu nacionālais ēdiens

- A cepelīni
- B šašliks
- C sklandrauši
- D grilētas cūku ribiņas

1.6. Laikā starp ziemas un pavasara saulgriežiem krievu tauta atzīmē tādus svētkus kā Masļennica. Kā šos pašus svētkus sauc latvieši?

- A Māras diena
- B Meteņi
- C Miķeļdiena
- D Lieldienas

1.7. Kuros latviešu un lietuviešu gadskārtu svētkos tradicionāls telpu rotājums ir puzuri, važiņas, saulītes?

- A Mārtiņdienā
- B Māras dienā
- C Miķeļdiena
- D Ziemassvētkos

1.8. Kuros latviešu gadskārtu svētkos tika pasniegti galdā skābēti kāposti un cūkas šņukurs?

- A Miķeļdienā
- B Meteņos
- C Ziemassvētkos
- D Lieldienās

1.9. Kurai no minētajām tautām ir izteiktākas tējas dzeršanas tradīcijas?

- A latviešu tautai
- B lietuviešu tautai
- C igauņu tautai
- D krievu tautai

1.10. Kura no tradicionālajām lietišķās mākslas nozarēm visvairāk ir attīstīta Latgales novadā?

- A stikla apstrāde
- B keramika

- C metālmāksla
- D dzintara mākslinieciskā apstrāde

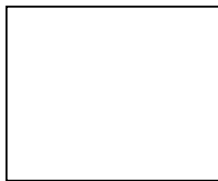
2.uzdevums

2.1. Uzzīmē lodziņā nosauktās latviešu etnogrāfiskā raksta zīmes!

Saules zīme

Zvaigznīte

Skujiņa

Krustiņš

2.2. Uzraksti 3 piemērus, kur ikdienā (mājās, skolā u.c.) esi redzējis latviešu etnogrāfiskā raksta elementu izmantojumu!

3.uzdevums

Iepazīsties ar dažādu tautu tradicionālo ieražu, apģērba un ēdienu savdabības aprakstiem! Nosaki un uzraksti katram aprakstam atbilstošas tautas vai valsts nosaukumu!

Šajā valstī tiek audzēti un cienīti rīsi. Rīsi – vārīti, sautēti vai cepti ir daudzu ēdienu pamatā un tos ēd gandrīz katrā ēdienreizē. Ēdot lieto koka irbulīšus, nazis nav nepieciešams, jo ēdienam lietotie produkti ir sagriezti   jau   pirms   gatavošanas.

Šajā valstī tradicionālais apģērbs reliģiskos svētkos, īpašos gadījumos un bieži arī ikdienā ir kimono. Tas ir garš halātveida tērps ar platu apjožamo jostu un garām piedurknēm. Kājās velk koka tupeles jeb getas.

Šajā valstī populārākie nacionālie svētki tiek svinēti vasaras saulgriežu naktī. Cilvēki pulcējas pie ugunskuriem, vīrieši galvā liek ozollapu vainagus, sievietes – pļavas ziedu vainagus. Mājas tiek rotātas ar lauku ziediem, papardēm, kalmēm. Cienastā pasniedz ķimeņu sieru, alu, pīrādziņus.

4.uzdevums

Pielikumā redzami latviešu un citu tautu raksti. Izvēlies tos burtus, kuri ir pie **latviešu** etnogrāfiskā raksta paraugiem! Ieraksti burtu, kurš ir pie **latviešu** etnogrāfiskā raksta parauga dotajā laukumā un pamato savu izvēli!

---

5. pielikums

ANKETA 9. klašu skolēniem

Lai varētu uzzināt un apkopot Jūsu viedokli par iespējām skolā padziļināt savas zināšanas un priekšstatus par Latvijā dzīvojošo mazākumtautību kultūrām, valodām un vēsturi lūdzam Jūs atbildēt uz anketas jautājumiem.

Paldies par atsaucību!

Kods _____

1. Vai Jums skola piedāvā iespēju apmeklēt interešu izglītības nodarbības, pulciņus vai grupu nodarbības?

_____

jā

_____

nē

2. Vai interešu izglītības nodarbību, pulciņu vai grupu nodarbību saturs ir bijis saistīts arī ar mazākumtautību kultūras, valodas, vēstures izzināšanu?

_____

jā

_____

nē

3. Miniet, lūdzu, piemēru, kādu interešu izglītības nodarbību, pulciņu vai grupu nodarbību saturā ir bijuši jautājumi, saistīti ar mazākumtautību kultūras, valodas, vēstures izzināšanu.

_____

_____

_____

4. Vai jūsu skolā ir interešu izglītības nodarbības, pulciņi vai grupu nodarbības, kuru programmas dod jums iespēju padziļināt un papildus izzināt mazākumtautību kultūru, valodu, vēsturi?

_____

jā

_____

nē

5. Nosauciet, lūdzu, nodarbības vai pulciņus, kuru programma dod jums iespēju padziļināt un papildus izzināt mazākumtautību kultūru

_____

valodu _____

vēsturi _____

6. Kādus nodarbības vai pulciņus Jūs apmeklējat?

_____

-
7. Cik ilgi Jūs izmantojat iespēju apmeklēt interešu izglītības nodarbības , pulciņus vai grupu nodarbības savā skolā, kuru programmas ir saistītas ar mazākumtautību kultūru, vēsturi un valodu?

1 gads _____ 2 gadi _____ 3 gadi _____

PALDIES

13. Считаете ли вы, что такие занятия способствуют формированию у ребенка толерантности и уважения к культурам, языкам и истории других народов Латвии?

_____
да

_____
скорее да,
чем нет

_____
скорее нет,
чем да

_____
нет

Благодарим Вас за сотрудничество!

7. pielikums

ANKETA skolotājiem un administrācijas pārstāvjiem

Lai varētu uzzināt un apkopot Jūsu viedokli par iespējām skolā padziļināt skolēnu zināšanas un priekšstatus par Latvijā dzīvojošo mazākumtautību kultūrām, valodām un vēsturi lūdzam Jūs atbildēt uz anketas jautājumiem.

Paldies par atsaucību!

Kods _____

Mācību priekšmets _____

Amats (administrācijas pārstāvjiem) _____

14. Vai Jūsu skolā ir piedāvātas fakultatīvas nodarbības, interešu izglītības nodarbības, pulciņu vai grupu nodarbības, kuras saturs ir saistīts arī ar mazākumtautību kultūras, valodas, vēstures izzināšanu?

_____

jā

_____

nē

15. Miniet, lūdzu, piemēru, kādu fakultatīvu, interešu izglītības nodarbību, pulciņu vai grupu nodarbību saturā ir bijuši jautājumi, saistīti ar mazākumtautību kultūras, valodas, vēstures izzināšanu.

_____

_____

_____

16. Vai Jūsu skolā ir fakultatīvas nodarbības, interešu izglītības nodarbības, pulciņi vai grupu nodarbības, kuru programmas dod skolēniem iespēju padziļināt un papildus izzināt mazākumtautību kultūru, valodu, vēsturi?

_____

jā

_____

nē

17. Nosauciet, lūdzu, nodarbības vai pulciņus, kuru programmas dod skolēniem iespēju padziļināt un papildus izzināt mazākumtautību kultūru

_____

valodu _____

vēsturi _____

18. Kā jūs uzskatiet, vai valsts pārbaudes darbos ir iekļauti jautājumi, saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā?

_____

jā

_____

nē

19. Kā jūs uzskatiet, vai mācību grāmatās ir iekļauti jautājumi, saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā?

_____

jā

_____

nē

20. Kā jūs uzskatiet, vai mācību priekšmetu standartos un mācību programmās ir iekļauti jautājumi, saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā?

_____

jā

_____

nē

21. Vai Jūs personīgi izmantojiet mācību procesā saturisko materiālu, kurš ir saistīts ar mazākumtautību kultūru, tradīcijām, valodām un viņu vēsturi Latvijā?

_____

jā

_____

nē

PALDIES

IZGLĪTĪBAS UN SATURA EKSAMINĀCIJAS CENTRS

**Pētījums par mazākumtautību etniskās identitātes
veicināšanu vispārizglītojošās iestādēs
6.klase**

2007

Saturs

Ievads	3
Pētījuma metodika	4
Pētījuma bāze	4
Joma „Valoda”	5
Joma „Māksla”	9
Joma „Tehnoloģiju un zinātņu pamati”	14
Joma „Cilvēks un sabiedrība”	18
Secinājumi un ieteikumi	23

levads

Pētījums par mazākumtautību etniskās identitātes veicināšanu vispārīzglītojošajās izglītības iestādēs veikts, lai noskaidrotu kā tiek veicināta mazākumtautību kultūras un valodas apguve, pamatojoties uz pamatizglītības mācību priekšmetu standartu un vispārējās izglītības standarta prasībām, ņemot vērā starpkultūras izglītības aspektu.

Pētījuma gaitā vērtēti diagnosticējošā darba rezultāti 6.klasēm 4 jomās – „Valoda”, „Cilvēks un sabiedrība”, „Māksla” un „Tehnoloģiju un zinātņu pamati”.

Pētījuma izstrādes grupa:

Resija Zauere – Mg.hum.philol., Liepājas 8.vidusskolas Sociālās un nacionālās integrācijas centra vadītāja, Liepājas Pedagoģijas akadēmijas lektore, LPA doktorante.

Kristīne Ķipste - Liepājas 8.vidusskolas latviešu valodas skolotāja.

Irina Vasiļjeva - Liepājas 8.vidusskolas sociālo zinību skolotāja.

Aleksandra Prina - Liepājas 8.vidusskolas matemātikas skolotāja.

Anna Tomase - Liepājas 8.vidusskolas vizuālās mākslas skolotāja.

Jana Apena - Liepājas 8.vidusskolas psiholoģijas skolotāja.

Pētījuma gaitā darba grupa

1. izstrādāja pētījuma organizācijas detalizētu plānu,
2. izvēlējās pētījuma bāzi,
3. izstrādāja darba vērtēšanas kritērijus,
4. izvērtēja 2000 6.klašu skolēnu diagnosticējošos darbus,
5. aptaujāja audzēkņu vecākus, skolotājus, skolu administrāciju par etniskās identitātes veicinošiem pasākumiem skolās,
6. apstrādāja un analizēja pētījuma datus,
7. prezentēja pētījuma datus Izglītības satura un eksaminācijas centra rīkotajā seminārā.

Izvērtējot pētījuma rezultātus, ir izstrādāti priekšlikumi, kā veicināt etniskās identitātes apzināšanos vispārīzglītojošās skolās.

Pētījuma metodika

Diagnosticējošais darbs 6.klasēm ir skolēna iespēja apliecināt un pierādīt savas zināšanas un prasmes konkrēto jomu ietvarā, kā arī parādīt savu izpratni par etnisko identitāti.

Tā kā Pamatizglītības mācību priekšmetu standartos ir norādīts, ka pamatizglītība ir tā izglītības pakāpe, kur notiek:

1. harmoniskas personības veidošanās un attīstība;
2. sagatavošanās tālākai vidējai un/vai profesionālajai izglītībai, vai profesionālajai darbībai, motivācijas un prasmju veidošanās mūžizglītībai;
3. sabiedriskajai un individuālajai dzīvei nepieciešamo zināšanu un prasmju pamatu apguve, vērtīborientācijas veidošanās, tad, nenoliedzami, pamatizglītībai ir būtiska nozīme skolēna turpmākajā izglītībā.

Visi iepriekšminētie aspekti tika ņemti vērā izstrādājot diagnosticējošo darbu un anketas.

Pētījuma bāze

Projekta dalībnieki izvirzīja vairākus uzdevumus:

1. izstrādāt diagnosticējošo darbu 6.klasēm,
2. veikt diagnosticējošā darba rezultātu apkopošanu,
3. izstrādāt anketu 6.klašu skolēniem, vecākiem, skolotājiem un administrācijas pārstāvjiem,
4. veikt skolotāju, vecāku, skolu administrācijas anketēšanu, anketas datu apstrādi.

Pētījumā iesaistījās 2000 6.klašu mazākumtautību skolēnu no Rīgas, Rēzeknes, Daugavpils un Liepājas.

1.tabula

Pilsēta	Skaitis
Rīga	500
Liepāja	500
Rēzekne	500
Daugavpils	500

Joma „Valoda”

Latvijā radīta valodas noturības normatīvā bāze, pastāv administratīvu, zinātnisku un pedagoģisku institūciju kopums, kas nodrošina latviešu valodas kā valsts valodas funkcionēšanu, latviešu valodas runātāju lingvistisko cilvēktiesību aizsardzību un latviešu valodas kā sabiedrības integrācijas valodas apguvi un lietošanu. Taču latviešu valoda nav vienīgā Latvijā runātā valoda. Nenoliedzami pastāv konkurence starp latviešu valodu un krievu valodu.

Valodas konkurences sociolingvistiskajiem aspektiem pašlaik tiek pievērsta uzmanība visās daudzvalodu jeb multilingvālajās valstīs, un tie ieņem svarīgu vietu arī Eiropas Savienības (ES) dokumentos, kas attiecas uz valodu politikas jautājumiem.

Te var minēt ES dokumentu „Jauna daudzvalodības pamatstratēģija” – pilns dokumenta nosaukums – „Eiropas Parlamenta rezolūcija par jaunu daudzvalodības pamatstratēģiju.” Šajā dokumentā ir divi atslēgas vārdi – daudzvalodība un kultūru daudzveidība.

Piemēram, I apakšpunkts – „Tā kā katra valoda ir vissvarīgākais līdzeklis, lai piekļūtu attiecīgajai kultūrai, un atšķirīgs veids, kā uztvert un aprakstīt realitāti, tāpēc valodām ir jānodrošina apstākļi to attīstībai.” Daudzvalodība, kā minēts dokumentā, neaprobežojas tikai ar dalībvalstu oficiālajām/ galvenajām valodām.

Skola ir vienīgā mūsu sabiedrības institūcija, kam tieši uzdots iepazīstināt jauniešus ar visiem sarunu tematiem: pasauli kā fizisku un bioloģisku sistēmu vērtību un uzskatu sistēmām, sabiedriskām, politiskām un ekonomiskām sistēmām, un skolotājiem ir jābūt pietiekami centīgiem, lai nodrošinātu to, ka nekādas attieksmes, uzskati vai paražas neliedz skolēniem piekļūšanu nepieciešamajām zināšanām.

Tātad „Pamatizglītības mācību priekšmetu standarti”. Kā zinām un kā arī norādīts šajā dokumentā, tad pamatizglītība ir tā izglītības pakāpe, kur notiek harmoniska personības veidošanās.

Pamatizglītības mācību priekšmetu standartos ir izdalītas četras jomas – „Valoda”, „Tehnoloģiju un zinātņu pamati”, „Cilvēks un sabiedrība”, „Māksla”.

Valodai ir būtiska nozīme skolēna intelektuālajā, emocionālajā un sociālajā attīstībā. Valoda ir domāšanas, saziņas instruments, pārdzīvojumu izteicējs.

Pētījuma sadaļā „Valoda” izvēlējamies latviešu valodu. Diagnosticējošā darba saturā iekļauti teksti, kuros runāts par dažādu tautu tradīcijām – īpaši to ļaužu tradīcijām, kas dzīvo Latvijā.

Par valodas lomu jau minēts iepriekš, tomēr vēlreiz vērts akcentēt būtiskākos jautājumus šajā sadaļā, kas izvirzīti „Pamatizglītības mācību standartos”.

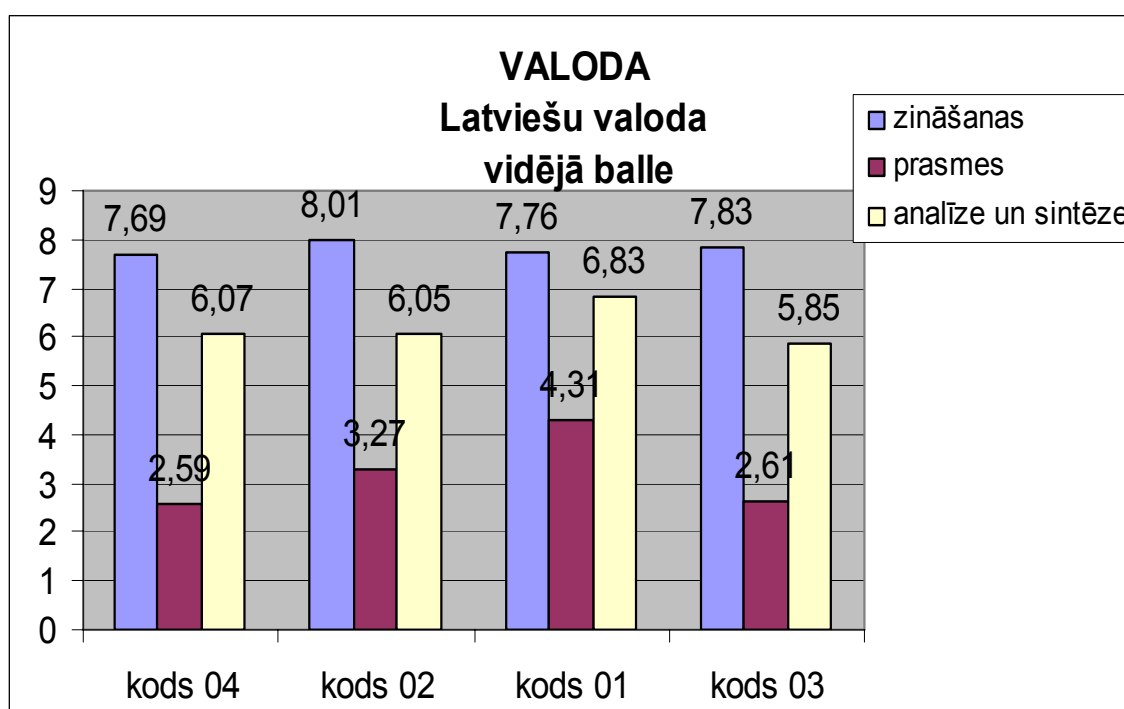
Valodai ir būtiska nozīme skolēna intelektuālajā, emocionālajā un sociālajā attīstībā. Valoda ir domāšanas, saziņas instruments, pārdzīvojumu izteicējs.

Mazākumtautību izglītības programmā skolēni apgūst latviešu valodu kā otro valodu, kas veicina integrēšanos Latvijas sabiedrībā. Mācoties dzimto valodu, skolēns apzinās valodu kā pasaules un nacionālās kultūras mantojuma daļu – apzinās valodas lomu nacionālās identitātes saglabāšanā un starpkultūru dialoga veidošanā.

Morāli un ētiskajā aspektā (vērtējošais aspekts) skolēns veido pozitīvu attieksmi pret savu kultūru (nacionālo kultūru) u.c. kultūrām. Skolēns izvērtē savas un citu tautu kultūras mantojumu, vienlaicīgi pilnveidojot savu kultūrvidi.

Veidojot diagnosticējošo darbu, nācās secināt, ka mācību materiālos latviešu valodā ir maz tādu uzdevumu, kas veicinātu šī aspekta attīstību. Lai gan tieši jomā „Valoda” sadaļā *sociokultūras kompetence* ir atzīmēts, ka valoda ir kā personības un etniskās identitātes saglabāšanas un attīstīšanas līdzeklis.

2.tabula

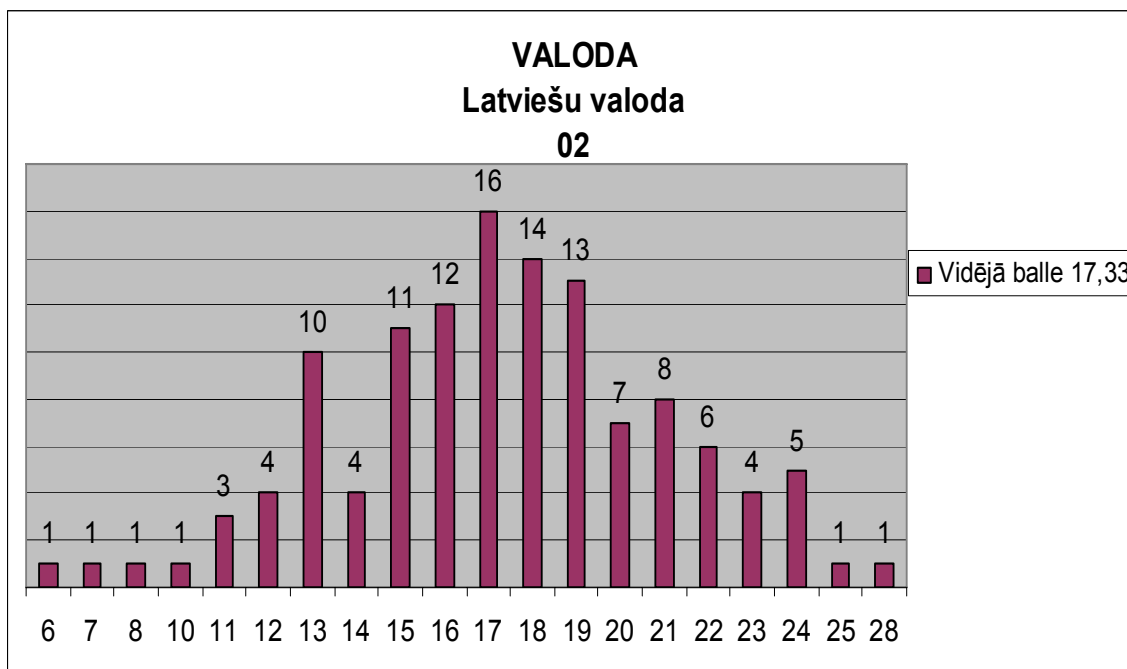
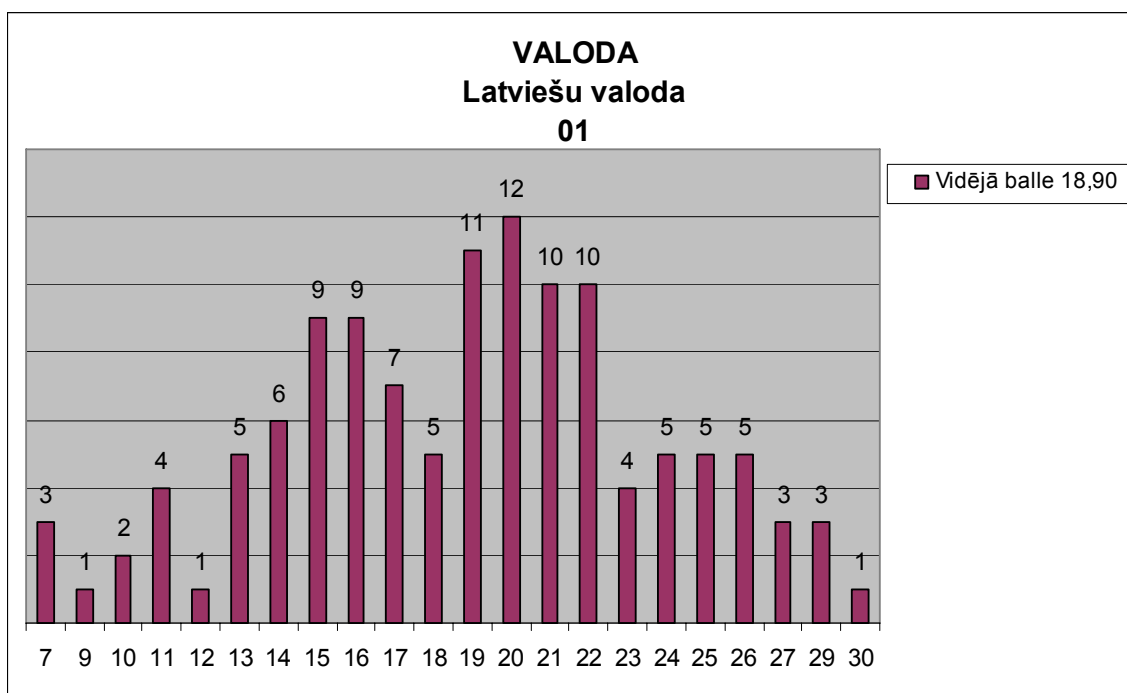
Analizējot tabulā redzamos rezultātus, varam secināt, ka visaugstākie rādītāji skolēniem ir uzdevumos, kuros nepieciešamas zināšanas – 7,69; 8,01; 7,76; 7,83.

Tālāk seko analīzes un sintēzes uzdevumi – 6,07; 6,05; 6,83; 5,85.

Visgrūtāk veicies uzdevumos, kuros skolēniem jāapliecina prasmes – 2,59; 3,27; 4,31 un 2,61.

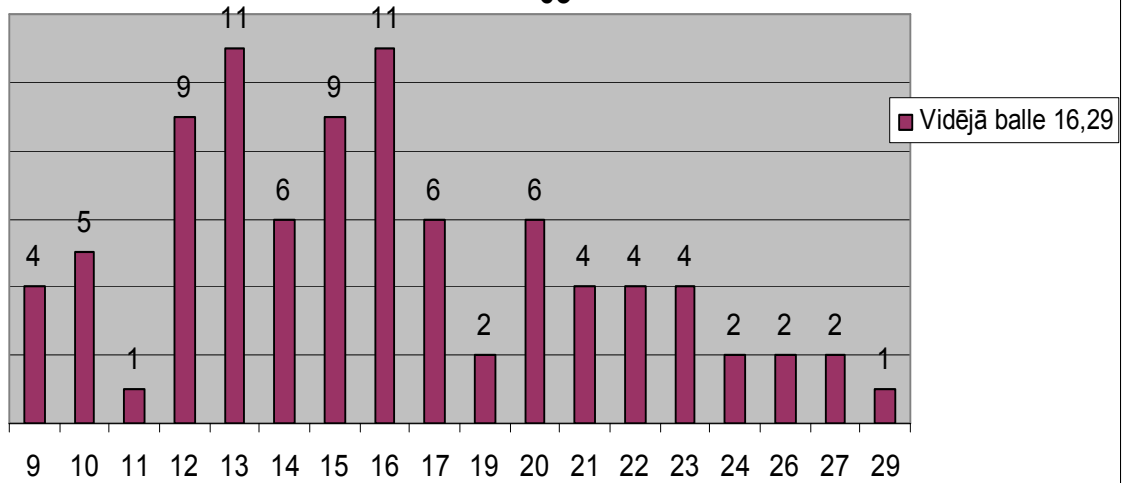
Varam secināt, ka skolēniem ir labas zināšanas, bet trūkst prasmju tās pielietot.

Tālāk varam aplūkot skolēnu veikumu pa reģioniem. Ar kodu 0... attiecīgi apzīmētas pilsētas, kuras piedalījās pētījumā: 01 – Rēzekne, 02 – Daugavpils, 03 – Liepāja, 04 – Rīga.

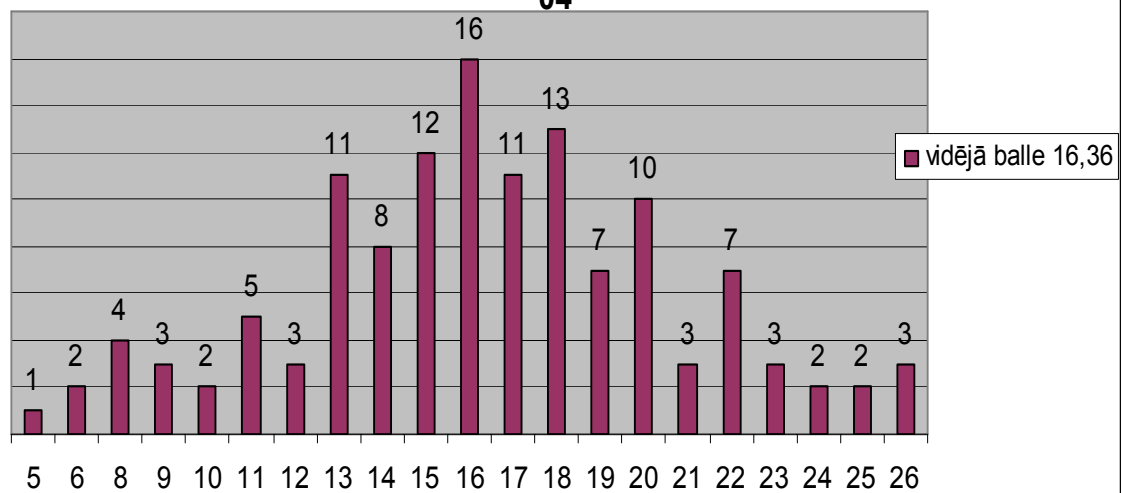

VALODA
Latviešu valoda
03

VALODA
Latviešu valoda
04

Joma „Māksla”

Pamatizglītības standartā vizuālajā mākslā norādīts, ka vizuālās mākslas obligāto mācību saturu veido trīs struktūrkomponenti:

- ✓ mākslas valoda,
- ✓ mākslas uztvere un radošā darbība,
- ✓ māksla kā kultūras sastāvdaļa.

Vizuālās mākslas stundās skolēns apgūst mākslas valodu, kurā var sazināties, *lasīt* mākslas darbu un izteikt savu viedokli. Vizuālās mākslas izteiksmes valodai, līdzās citām – žestu, pozu, skaņu, zīmju – ir sava loģika un gramatika. Mākslas valodas apguve ir priekšnoteikums, lai skolēni spētu sarunāties par mākslas darbu ne tikai sižeta, bet vizuālo vērtību līmenī.

Vizuālās mākslas stundās skolēns apgūst prasmi saskatīt apkārtējā pasaulē vizuāli interesanto. Mērķtiecīga vērošana un diskusijas par redzēto ir būtisks nosacījums skolēna mākslas uztveres un radošās darbības attīstīšanā. Uztveres attīstīšana palīdz skolēnam pilnīgot prasmi brīvi zīmēt no dabas, pēc atmiņas un iztēles, uztvert mākslas darbus, savukārt daudzveidīgie praktiskie uzdevumi, vingrinājumi virza skolēnu patstāvīgi izteikt un veikt dažādus jaunus atklājumus, pilnīgot savas iemaņas un prasmes mākslas jomā.

Iepazīstoties ar daudzveidīgajām mākslas izpausmēm, skolēns apgūst mākslu kā kultūras sastāvdaļu. Mākslas darbu analīze ir ļoti būtisks elements mākslas procesa apgūvē.

Savā pētījumā sadaļā „Joma „Māksla”” izvēlēts tieši vizuālās mākslas priekšmets.

Šī priekšmeta mācību mērķis – sekmēt skolēnu emocionālo un intelektuālo attīstību, pilnveidot un attīstīt viņu radošās spējas, interesi par mākslu un radīt priekšnoteikumus tam, lai skolēni būtu sagatavoti mākslinieciskās un radošās darbības pieredzes daudzveidīgai izmantošanai.

Mācību priekšmetu uzdevumi 4.-6.klasei -

Radīt iespēju katram skolēnam:

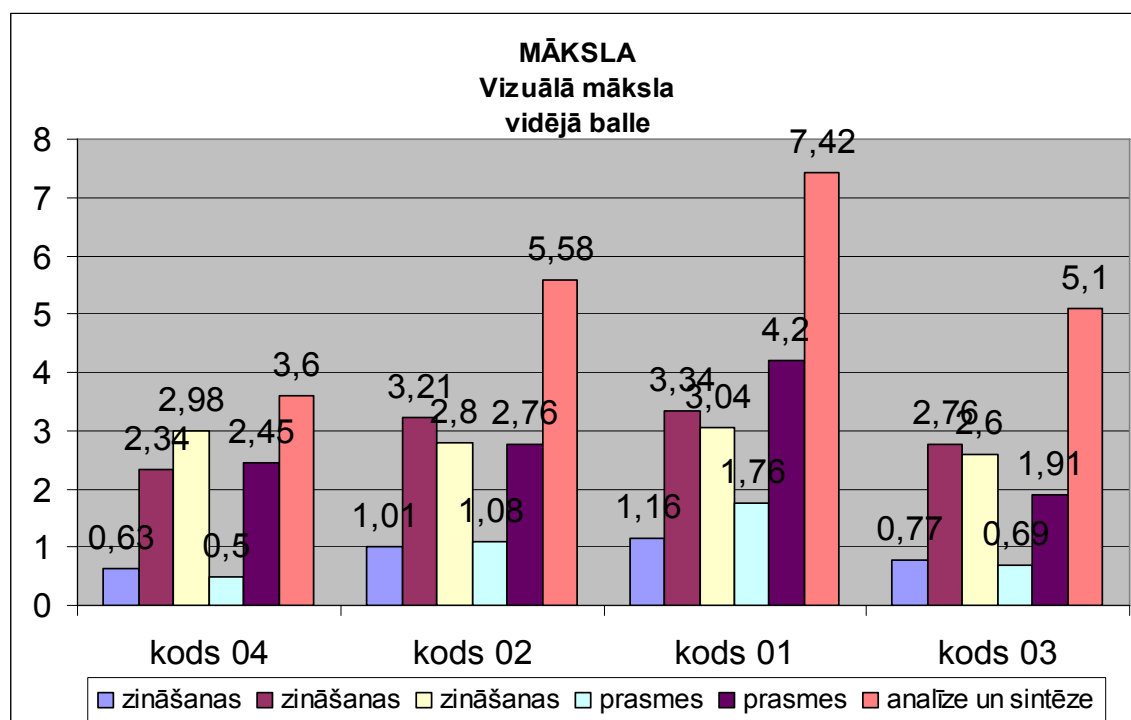
- ✓ salīdzināt vizuālos izteiksmes līdzekļus un to īpašības, sekmēt izpratni par to mērķtiecīgu lietojumu;
- ✓ apgūt dažādus mākslas veidus, žanrus, tehnikas, sekmēt izpratni par mākslas darba tapšanas procesu;

- ✓ izmantot dabas un kultūras procesos saskatītās vizuālās vērtības savos radošajos darbos;
- ✓ eksperimentēt un atklāt daudzveidīgus izteiksmes līdzekļu salikumus, tehniku izmantojumu, izmantot tos radošajos darbos;
- ✓ iepazīt mākslas pasaules daudzveidību, veidot saudzīgu attieksmi pret skaisto un savdabīgo kultūrvidē;
- ✓ attīstīt prasmi pamatot savu radošā darba ideju, vērtēt mākslas darbu pēc dažādiem kritērijiem.

Pētījumā piedāvātajā darbā skolēni veica šādus uzdevumus:

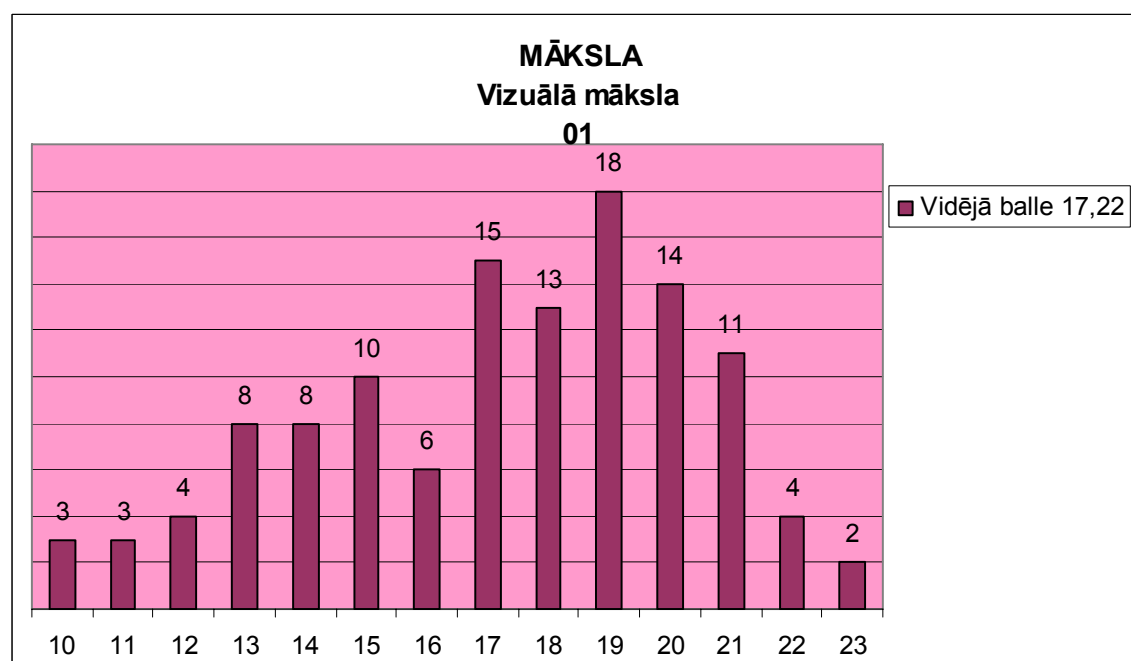
1. atbildēja uz jautājumu, kāpēc cilvēki izmanto ornamentu;
  2. savienošanas uzdevumu – doti dažādu tautu ornamentu un jāsavieno attēls ar atbilstošo apzīmējumu: kombinētais ornaments, ģeometriskais ornaments, augu ornaments, zoomorfiskais ornaments;
  3. savienošanas uzdevums – jāatrod vertikālā, horizontālā un diagonālā simetrija;
  4. jāatrod atšķirības starp stilizētu ornamentu un reālo attēlu (doti dažādu tautu ornamentu);
  5. ornamenta paraugā jāskatās 5 elementi;
  6. uzdevums – praktiskais (radošais uzdevums) – skolēnam jānoformē viens no sekojošiem priekšmetiem:
    - ✓ šalle;
    - ✓ dūrainis;
    - ✓ audums;
    - ✓ dāvanu papīrs,
- darbs izpildāms šādās tehnikās:
- ✓ zīmēšana;
  - ✓ gleznošana;
  - ✓ aplikācija, kolāža.

3.tabula

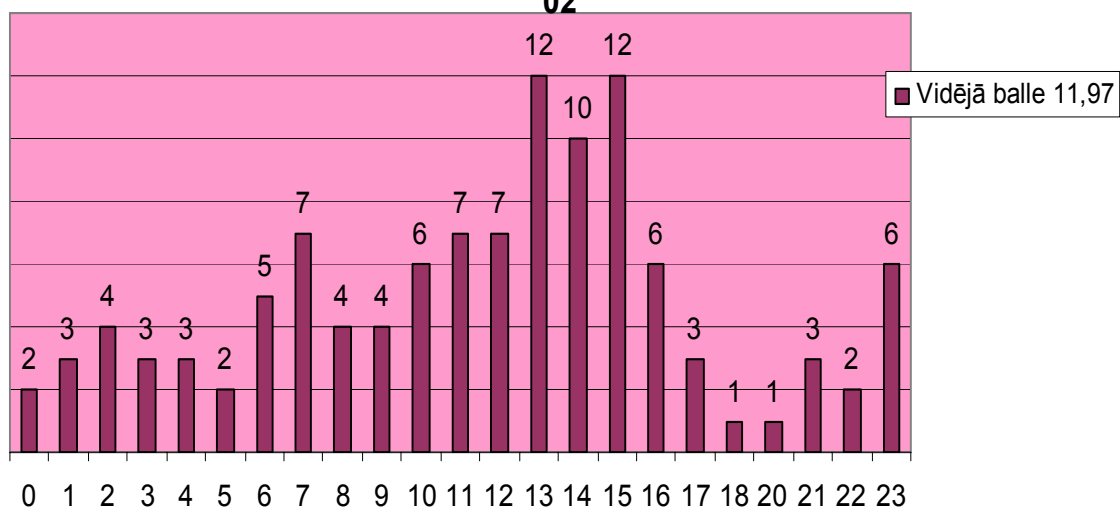
Tabulā redzam, ka tieši vizuālajā mākslā visaugstākie rādītāji ir radošajā uzdevumā – 3,6; 5,58; 7,42 un 5,1. visgrūtāk ir veicies uzdevumos, kuros zināšanas jāpielieto – 0,5; 1,0; 1,7; 0,6.

Tālāk varam aplūkot skolēnu veikumu pa reģioniem. Ar kodu 0... attiecīgi apzīmētas pilsētas, kuras piedalījās pētījumā: 01 – Rēzekne, 02 – Daugavpils, 03 – Liepāja, 04 – Rīga.

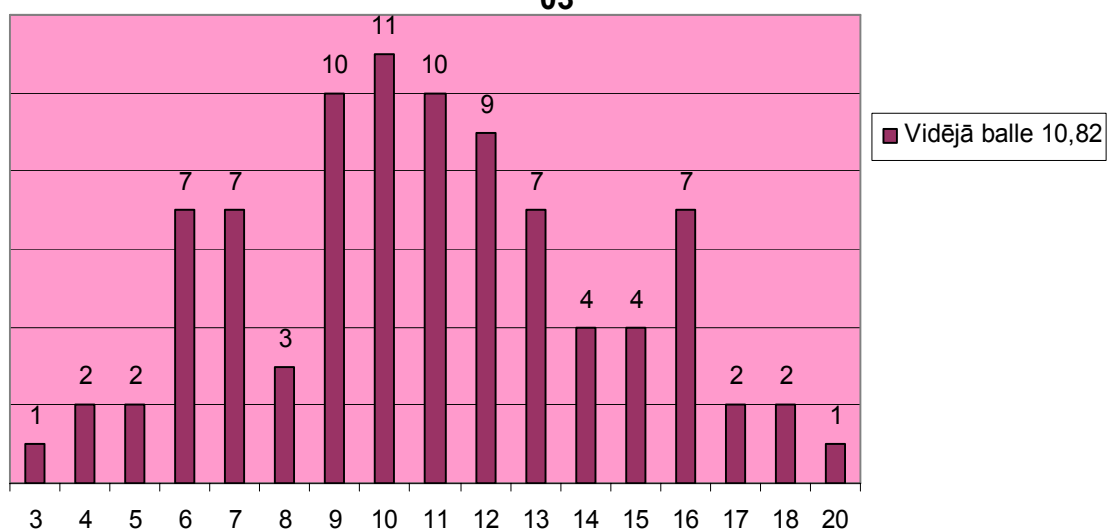
MĀKSLA
Vizuālā māksla

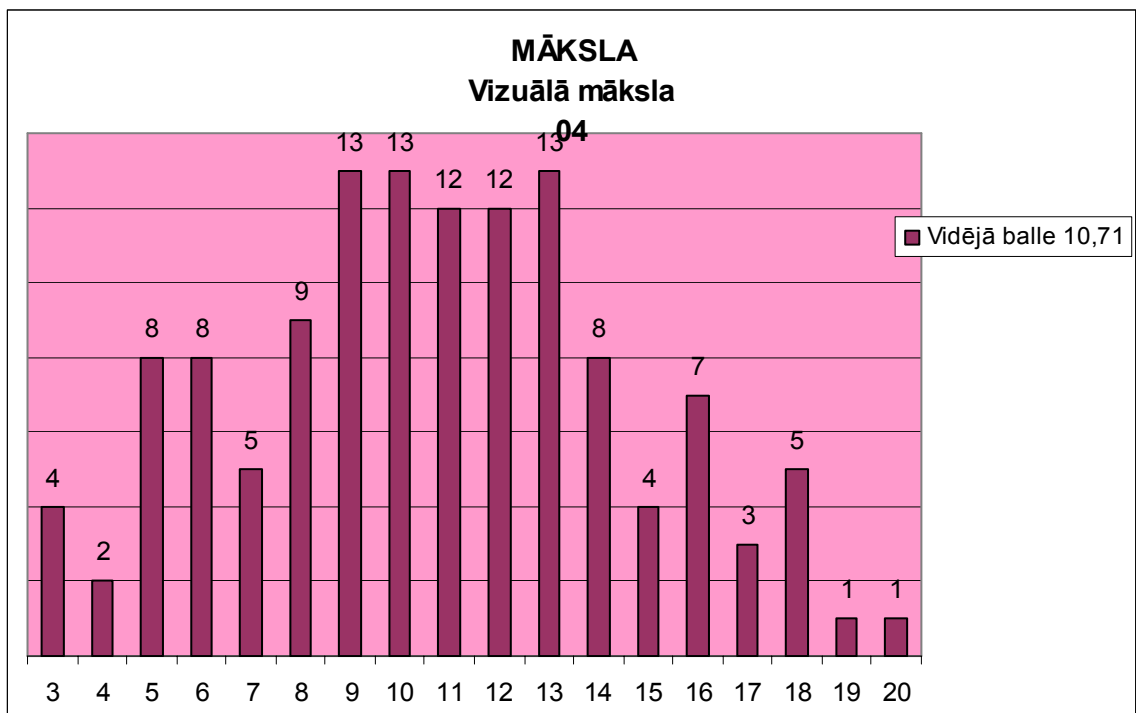
02

MĀKSLA
Vizuālā māksla

03

Svarīgākais termins, ko mēs apskatām saistībā ar starpkultūru izglītību, ir *kultūra*. Visas idejas par starpkultūru izglītību tiek pamatotas uz tiešu vai netiešu ideju par kultūru. Šīm visām idejām ir kopīgs tas, ka tās uztver kultūru kā kaut ko tādu, ko ir veidojis cilvēks.

Bieži kultūras apskats nozīmē skatīšanos uz dažādu kultūru mijiedarbību. Daudzi zinātnieki ir norādījuši, ka mēs vispār nedomātu par kultūru, ja nebūtu vairāk par vienu kultūru.

Eksistējošā atšķirība starp kultūrām atspoguļo pūles, kuras pielikusi sabiedrība vai arī sociālā grupa, lai izdzīvotu noteiktā realitātē. Šo realitāti veido:

- a) ģeogrāfiskais pamats,
- b) sociālais pamats, tas ir, citas cilvēku grupas, ar kurām tai ir bijuši kontakti un apmaiņa,
- c) „metafiziskais” pamats dzīves jēgas meklēšanai.

Savas kultūras apgūšana ir tikpat dabiska kā elpošana. Mēs piedzimstam kultūrā un mūsu dzīves pirmajos dzīves posmos mēs apgūstam savu kultūru. Bērni mācās izprast zīmes un simbolus, kuru nozīmes ir ļoti atšķirīgas starp kultūrām.

Iespējams, ka tieši joma „Māksla” ir tas katalizators un indikators, kas palīdz skolēnam apgūt savas kultūras pieredzi, kā arī citu kultūru iezīmes.

Joma „Tehnoloģiju un zinātņu pamati”

Jomā „Tehnoloģiju un zinātņu pamati” ietilpst šādi priekšmeti – matemātika, informātika, bioloģija, fizika, ķīmija, ģeogrāfija, dabaszinības.

6.klasē šādi priekšmeti – matemātika, informātika, dabaszinības.

Pētījumam izvēlējāties matemātiku.

Matemātikā mācību priekšmeta mērķis ir veidot skolēnu izpratni par matemātiskām metodēm un attīstīt prasmes tās lietot pasaules izzināšanā, citos mācību priekšmetos un daudzveidīgā darbībā.

Mācību uzdevumi:

- ✓ apgūt prasmes un iemaņas, izpildīt darbības ar racionāliem skaitļiem galvā, rakstos, ar kalkulatoru vai datoru;
- ✓ iegūt priekšstatu par ģeometrisko figūru rakstu raksturotājlaielumiem, vērot un aprakstīt telpiskos ķermeņus un attīstīt iztēli;
- ✓ apgūt prasmes un iemaņas risināt un analizēt praktiska satura uzdevumus, izmantojot mērīšanu un aritmētiskās metodes, kas saistīti ar sadzīves, dabaszinātņu, vides un veselības jautājumiem, apzinoties to nozīmi ikdienas dzīvē;
- ✓ apgūt informācijas iegūšanas prasmes no dažādiem uzzīņu avotiem, prasmi apkopot informāciju;
- ✓ veicināt loģisko spriešanas prasmju apguvi, veidot novēroto likumsakarību matemātiskus pamatojumus;
- ✓ apgūt prasmi grupas darba prezentēšanai matemātiskos projektos, izteikt savu un uz klausīt citu viedokli.

Domājot par mācību saturu un jebkāda veida mācīšanos arī pētījuma sakarā, būtiski ir pievērst uzmanību mācību videi. Vispiemērotākais veids, kā audzēkņus iesaistīt mācību procesā un organizācijā zināmā mērā būs atkarīgs no tās vides, kurā strādā pasniedzējs, tomēr pastāv iespēja mainīt mācību vidi atkarībā no pasniedzamā priekšmeta vai tēmas.

Latvijas Republikas Izglītības likuma 1.pantā ir definēta gan formālā, gan neformālā izglītība:

izglītība – sistematizētu zināšanu un prasmju apguves un attieksmju veidošanas process un tā rezultāts. Izglītības process ietver mācību un audzināšanas darbību. Izglītības rezultāts ir personas zināšanu, prasmju un attieksmju kopums;

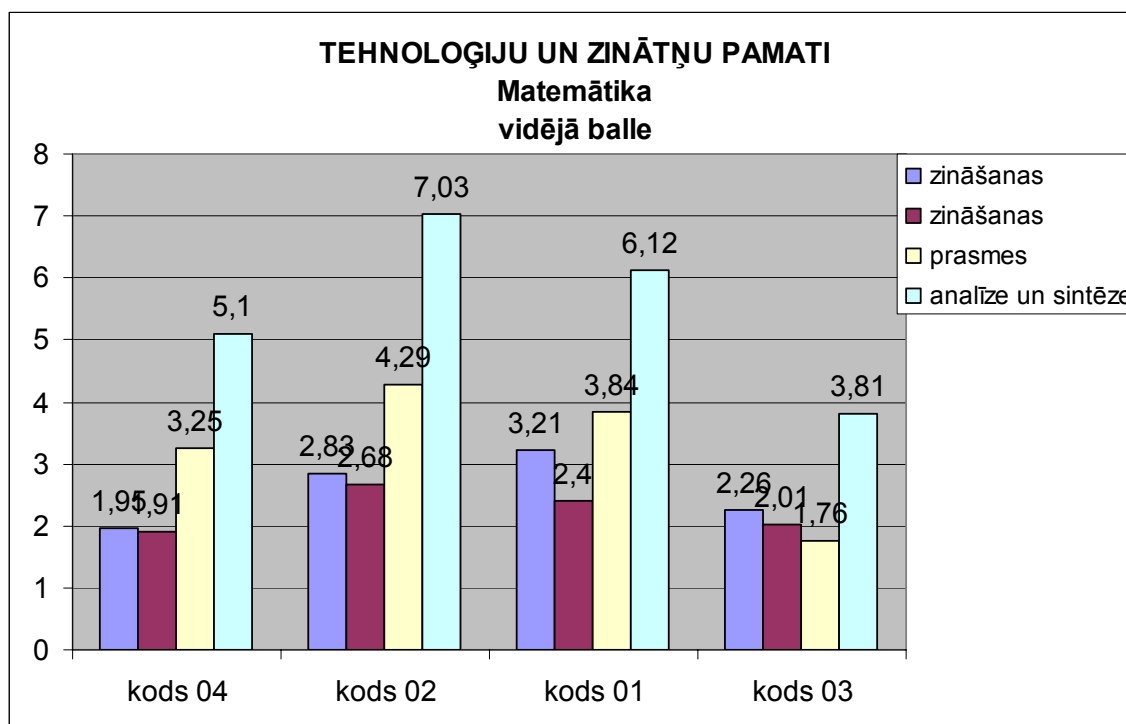
Formālā izglītība – sistēma, kas ietver pamatizglītības, vidējās izglītības un augstākās izglītības pakāpes, kuru programmu apguvi apliecina valsts atzīts dokuments vai profesionālās kvalifikācijas dokuments, kā arī izglītības un profesionālās kvalifikācijas dokuments,

Neformālā izglītība – ārpus formālās izglītības organizēta interesēm un pieprasījumam atbilstoša izglītojošā darbība.

Runājot par jomu „Tehnoloģiju un zinātņu pamati”, kā arī konkrēti par mācību priekšmetu „Matemātika”, tad droši varam teikt, ka tas vairāk saistīts ar formālo izglītību.

Pētījumā piedāvājām skolēniem risināt vairākus uzdevumus, kuros tieši uzdevuma saturā ir informācija par Latviju kā daudz kultūru sabiedrību.

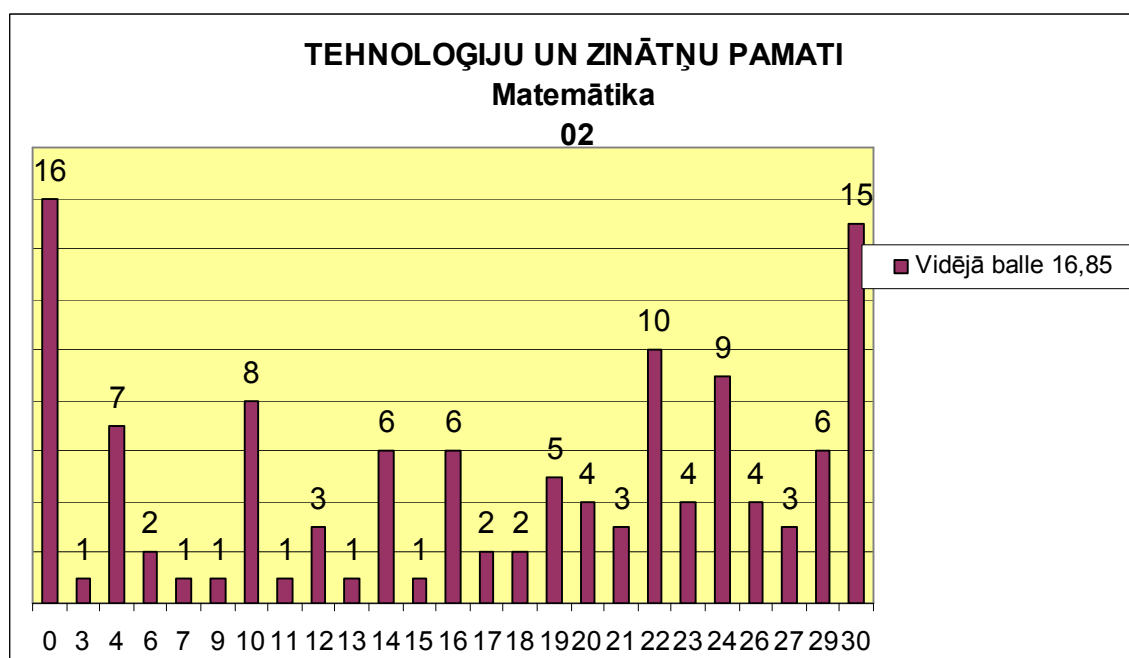
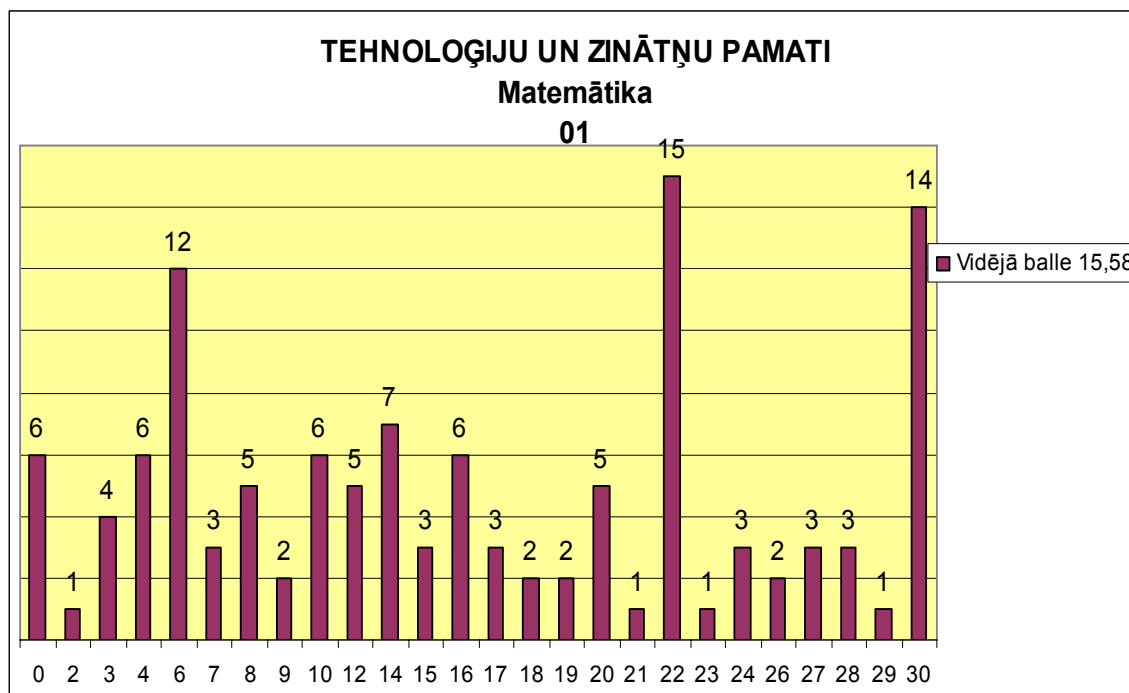
Tabula ...

Tieši matemātikā atklājās, ka skolēni prot gan analizēt, gan sintezēt. Vidējā atzīme šajā uzdevumā ir no 3,81 līdz 7,03

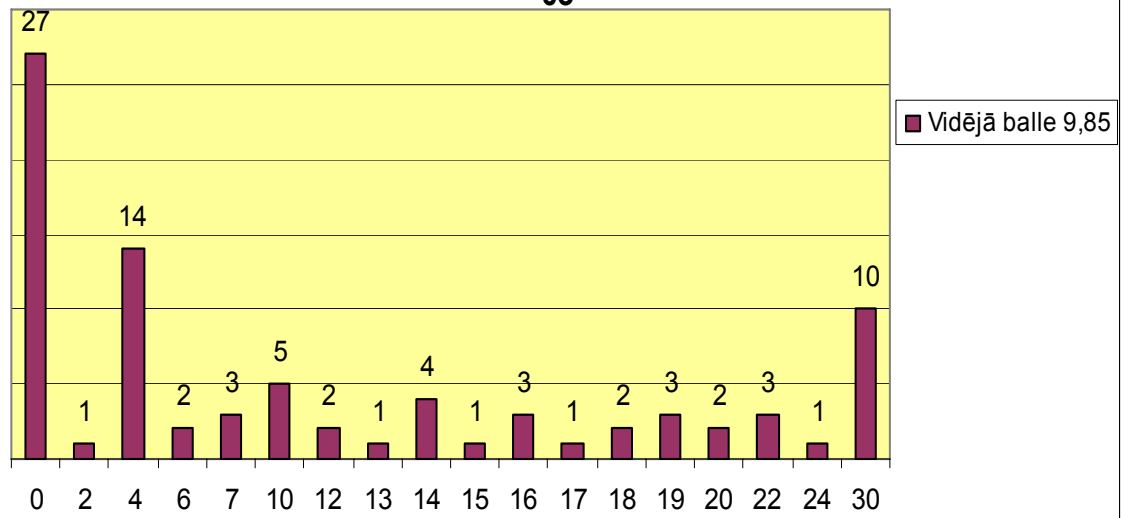

Tālāk varam aplūkot skolēnu veikumu pa reģioniem. Ar kodu 0... attiecīgi apzīmētas pilsētas, kuras piedalījās pētījumā: 01 – Rēzekne, 02 – Daugavpils, 03 – Liepāja, 04 – Rīga.

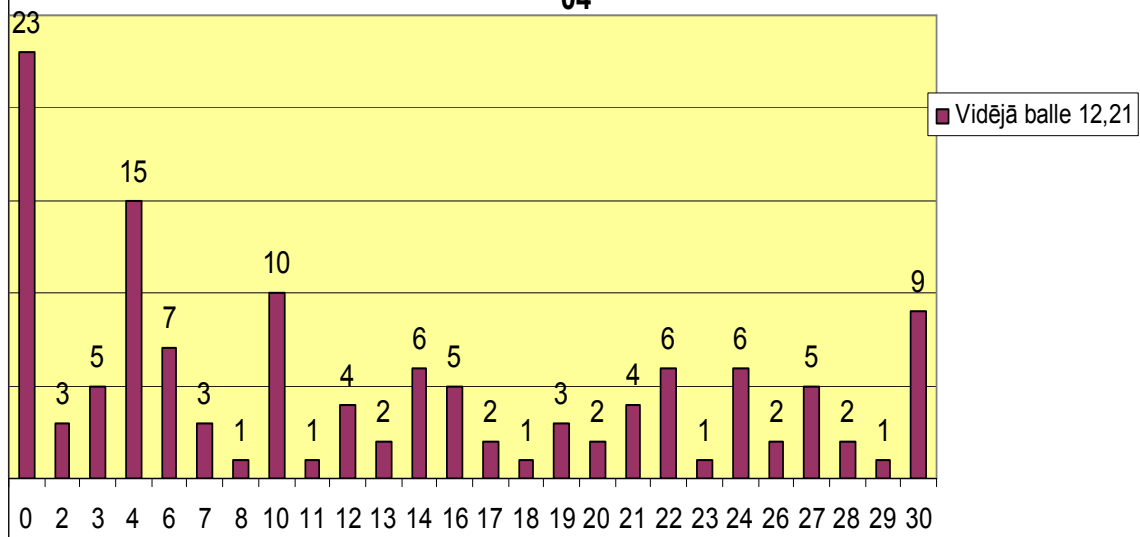
TEHNOLOĢIJU UN ZINĀTŅU PAMATI
Matemātika

03

TEHNOLOĢIJU UN ZINĀTŅU PAMATI
Matemātika

04

Joma „Cilvēks un sabiedrība”

Sociālās zinības

Kā minēts sociālo zinību programmā pamatskolai sadaļā „Sociālo zinību filozofiski metodiskās pieejas (idejas) skaidrojums, pamatojums”, tad mūsdienu pasaulei raksturīgas straujas pārmaiņas. Visas pārmaiņas ietekmē cilvēka profesionālo un personīgo dzīvi, kā arī valsts (valstu) un sabiedrību iekšējās un savstarpējās attiecības. Tā kā Latvijā politiskā un ekonomiskā vara nomainījusies samērā nesen, tad skolēniem un pieaugušajiem nākas iepazīt jauna veida sabiedriskās attiecības, nodarbes, nozares, jāprot atrast savu vietu darba tirgū, piedāvāt savas zināšanas un prasmes, iekļauties politiskajā un saimnieciskajā dzīvē. Vienlaikus nedrīkst pazaudēt ētikas un morāles vērtības. Sabiedrībai nepieciešami kritiski domājoši un sociāli atbildīgi pilsoņi.

Sociālās zinības veidots kā integrēts priekšmets. Tas ietver ētisko, pilsonisko, ekonomisko un veselības izglītību. Sociālās zinības stundas nav paredzētas tikai akadēmisko zināšanu apguvei. Tajās ir iespējams apgūt daudzpusīgu informāciju par norisēm apkārtējā sabiedrībā, reālām situācijām, izmantot esošo pieredzi.

Sociālo zinību mērķis – sekmēt skolēnu gatavību pieņemt un īstenot sociāli atbildīgus lēmumus personiskajā, profesionālajā un sabiedriskajā dzīvē demokrātiskā sabiedrībā.

Mācību priekšmeta uzdevumi 4.-6.klases posmā minēti šādi:

- attīstīt ētisko vērtību izpratni, saskatīt labo un ļauno cilvēkā un sabiedrībā;
- analizējot konkrētus piemērus no dzīves, izprast, kā cilvēka ētiskie uzskati ietekmē viņa raksturu un rīcību;
- novērtēt savstarpējo attiecību un draudzības nozīmi cilvēka dzīvē;
- izprast savas iespējas ietekmēt vides kvalitāti.

Mācību saturā 6.klasē sociālajās zinībās piedāvāti šādi aplūkojamie temati:

- 1.temats: Manas tiesības un pienākumi;
- 2.temats: Kā vislabāk izmantot to, kas mums ir?
- 3.temats: Mēs visi – līdzīgi un atšķirīgi;
- 4.temats: Vieta, kurā mēs dzīvojam un strādājam.

Veidojot diagnosticējošā darba uzdevumus sociālajās zinībās 6.klasēm, vairāk uzdevumu izvēlēts no 3. un 4.temata.

1.uzdevumā skolēniem vajadzēja pareizi savienot pilsētas un novadus, kuros atrodas šīs pilsētas. Uzdevumu skolēni veikuši labi.

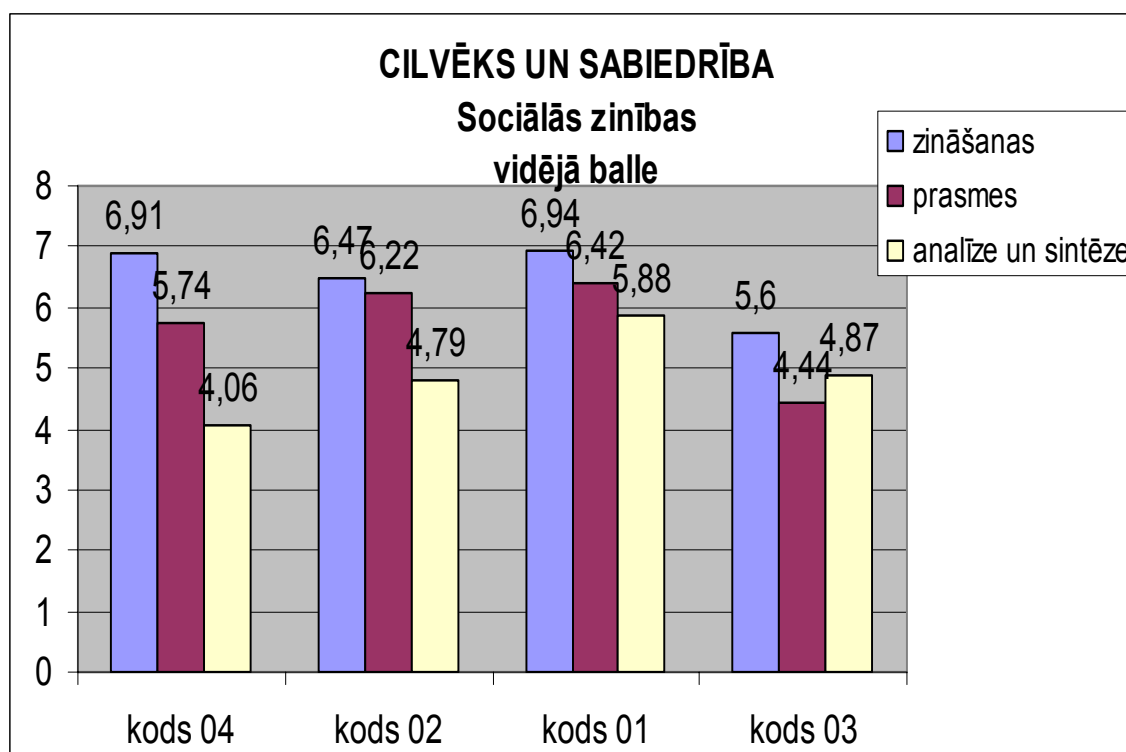
2.uzdevumā tika prasīts, lai skolēns, izlasot uzdevumā doto informāciju, varētu atcerēties valsti, par kuru ir šī informācija. Te bija jāzina gan Eiropas Savienības valstis, gan pārējās Latvijas kaimiņvalstis.

3.uzdevumā vajadzēja izlasīt sniegto informāciju, atrast kļūdas, kļūdainās informācijas vietā ierakstīt pareizo.

Skolēniem grūtības sagādājuši jautājumi par pilsonību, naturalizācijas procesu Latvijas Republikā.

Tālāk varam aplūkot skolēnu veikumu pa reģioniem. Ar kodu 0... attiecīgi apzīmētas pilsētas, kuras piedalījās pētījumā: 01 – Rēzekne, 02 – Daugavpils, 03 – Liepāja, 04 – Rīga.

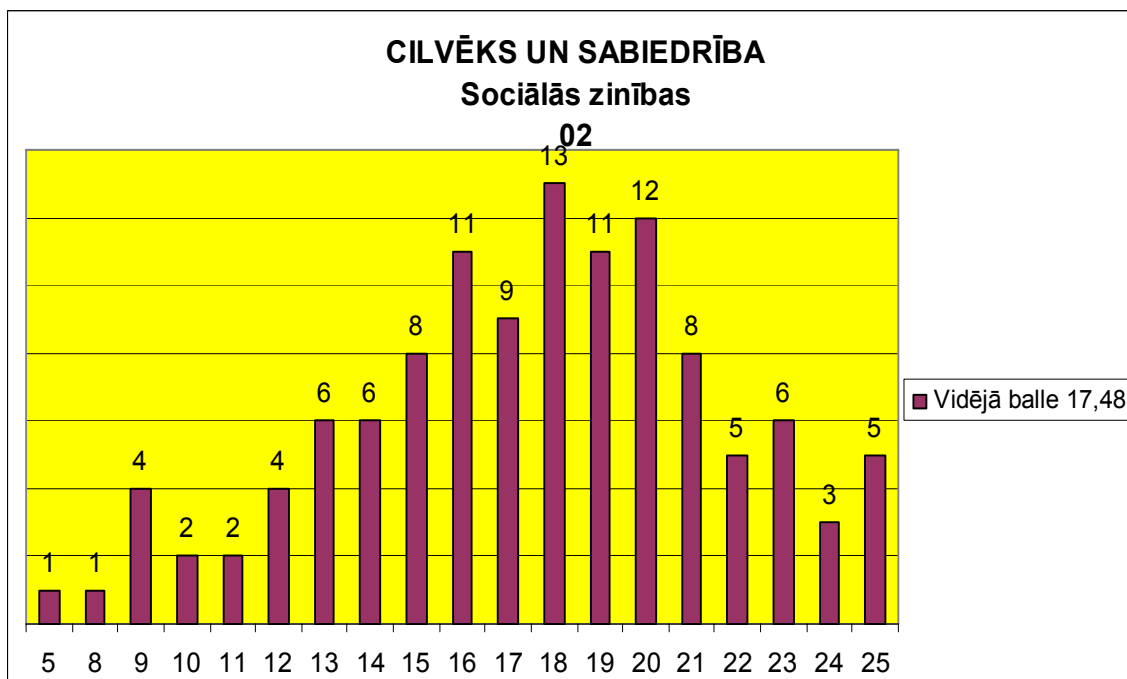
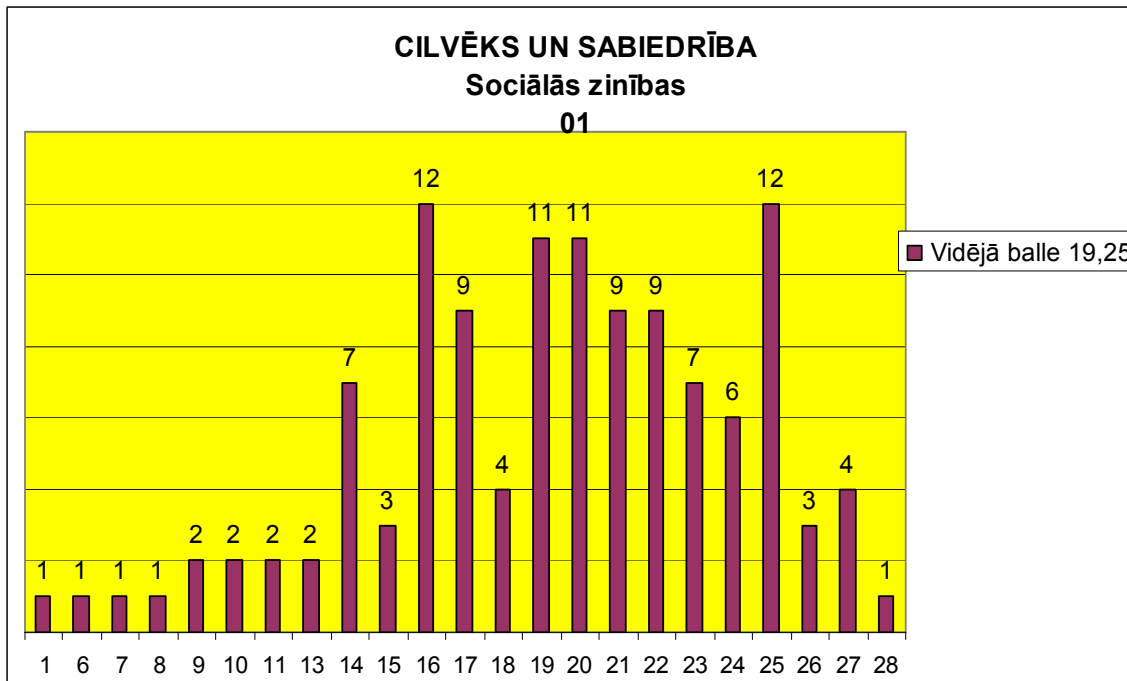
Tabula...

Aplūkojot tabulu, redzam, ka vislabāk skolēniem veicies uzdevumos, kuros vajadzīgas zināšanas: 6,91; 6,47; 6,94 un 5,6.

Mazliet vājāki rezultāti ir uzdevumos, kuros prasīts prasmes pielietot, attiecīgi vidējā balle ir 5,74; 6,22; 6,94 un 4,44.

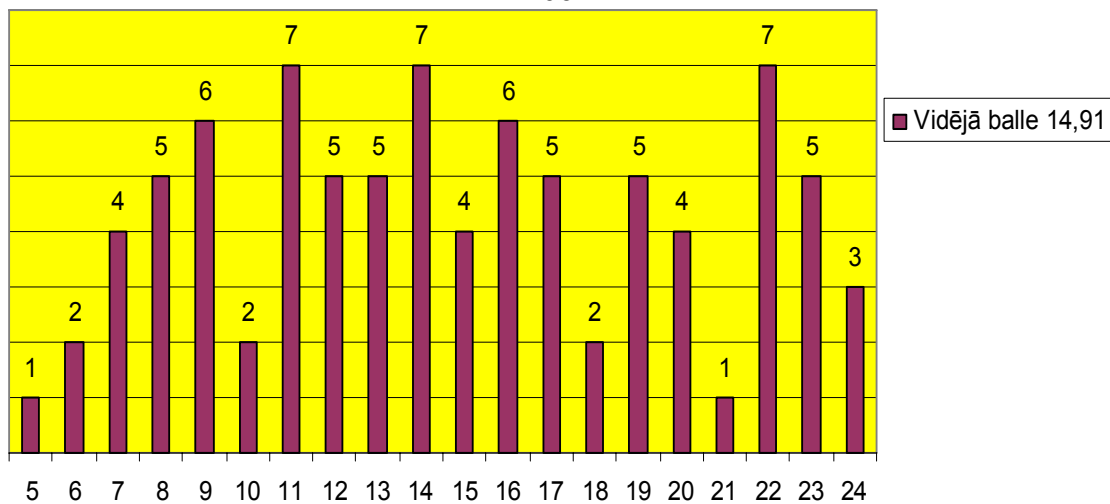
Analīzes un sintēzes uzdevumos vidējā balle ir no 4,06 līdz 5,88.

CILVĒKS UN SABIEDRĪBA

Sociālās zinības

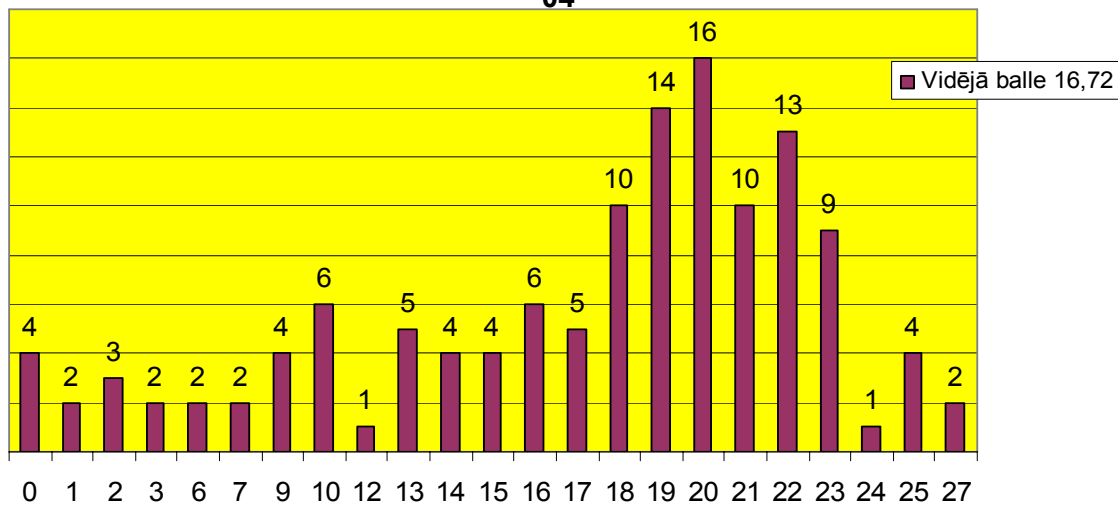
03

CILVĒKS UN SABIEDRĪBA

Sociālās zinības

04

Skolēnu, skolēnu vecāku, skolotāju un skolas administrācijas anketēšanas rezultāti

Pētījuma gaitā tika izveidota anketa skolēniem, skolēnu vecākiem, skolotājiem un skolas administrācijai par iespējām skolā padziļināt skolēnu priekšstatus un zināšanas par Latvijā dzīvojošo mazākumtautību kultūrām, valodām un vēsturi.

Anketā tika ietverti šādi jautājumu bloki:

1. Vai skolā ir piedāvātas fakultatīvas nodarbības, interešu izglītības, pulciņu vai grupu nodarbības, kuras saturs ir saistīts ar mazākumtautību kultūras, valodas, vēstures izzināšanu;
2. jānosauc konkrēti piemēri, kādu fakultatīvu, interešu izglītības nodarbību, pulciņu vai grupu nodarbību saturā ir bijuši jautājumi, saistīti ar mazākumtautību kultūras, valodas, vēstures izzināšanu;
3. Vai valsts pārbaudes darbos ir iekļauti jautājumi, saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un to vēsturi Latvijā.

Apkopojot anketēšanas rezultātus, varam izdarīt secinājumus, ka skolotāji un skolu administrācijas pārstāvji (98%) uzskata, ka skola dara pietiekami, lai skolēni apgūtu dažādu papildinformāciju par kultūru daudzveidību Latvijā. Skolēnu vecāki uzskata, ka vajadzētu darīt vēl vairāk. Lielākā daļa aptaujāto (83%) domā, ka šādas informācijas nav pietiekami, un skolai vajadzētu piedāvāt vairāk šādu iespēju. Skolēnu (74,5%) uzskati sakrīt ar vecāku viedokli.

Uz jautājumu par valsts pārbaudes darbiem no skolotājiem un skolu administrācijas saņēmām atbildi, ka pārbaudes darbu saturā nav pietiekami aplūkoti un iekļauti jautājumi, kas saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un to vēsturi Latvijā.

Secinājumi un ieteikumi

1. Diagnosticējošais darbs 6.klasēm sastādīts atbilstoši standarta prasībām.
2. Visaugstākie rezultāti sasniegti uzdevumos, kuros vajadzīgas zināšanas, bet ne prasmes, analīze un sintēze.
3. Pamatizglītības standarts ir “atvērts” tam, lai mācību līdzekļos un pārbaudes darbos iekļautu materiālus par etniskiem jautājumiem.
4. Bilingvālā izglītība veicina skolēnu izpratni par daudz kultūru sabiedrību.
5. Darbos vairāk neuzmanības kļūdu, bet ne zināšanu trūkums.
6. Jomās uzdevumos pārsvarā sasniegts optimāls līmenis.
7. Vecāki uzskata, ka skolās nepietiekami pievērš uzmanību jautājumiem par mazākumtautību kultūru, valodu un tradīcijām, taču skolu administrācija uzskata, ka tam pievērš uzmanību pietiekami.

1. Ar pētījuma rezultātiem jāiepazīstina Izglītības pārvalžu speciālisti.
2. Veidojot mācību līdzekļus un pārbaudes darbus, iekļaut jautājumus par etnisko identitāti.
3. Skolās fakultatīvajās nodarbībās un audzinātārstundās pievērst uzmanību daudz kultūru jautājumiem.
4. Interesu izglītībā rast iespēju skolēniem iepazīties ar mazākumtautību kultūras jautājumiem.
5. Skolotāju tālākizglītībā pievērst uzmanību etniskajiem jautājumiem.

Pētījums

**„Mazākumtautību etniskās identitātes veicināšana
vispārizglītojošajās izglītības iestādēs, kuras īsteno
mazākumtautību izglītības programmas 3.klasēs”**

Daugavpils pilsētas Bilingvālās izglītības atbalsta centrs
sadarbībā ar ISEC

biac@inbox.lv

Pētījuma dalībnieki, norises vieta, laiks

- Diagnosticējošais darbs 3.klasē.
- Respondentu skaits – 500 skolēni no Rīgas, Liepājas, Rēzeknes un Daugavpils.
- Pētījuma norises laiks – 2007.gada septembris – decembris.

Pamatizglītības mācību priekšmetu standartu prasības starpkultūru izglītības kontekstā, 3.klasi beidzot:

- Iegūt izpratni par daudz kultūru sabiedrību un iecietību pret atšķirīgu kultūru ikdienas izpausmēs.
- Gūt izpratni par kultūras vērtībām.
- Zināt raksturīgākos latviešu tautas svētkus un tradīcijas.
- Klausīties un lasīt vēstītājfolkloru latviešu un krievu valodā.
- Saskatīt tekstā informāciju par savas tautas kultūru un vēsturi.
- Apzināties Dzimtenes nozīmi savā un citu cilvēku dzīvē, pazīt Latvijas simbolus, zināt to lietojumu, zināt valsts svētkus un to atzīmēšanas tradīcijas, iepazīt kultūrvēsturiskās vietas.
- Iegūt priekšstatu par kultūru daudzveidību tuvākajā apkārtnē, Latvijā un citās zemēs.
- Zināt, ka katram cilvēkam ir dzimtā valoda un kas ir valsts valoda.
- Apgūt krievu un latviešu valodu atbilstoši pamatizglītības mācību priekšmetu standartu prasībām starpkultūru izglītības kontekstā, salīdzināt dažādu etnosu runas etiķeti/ runas uzvedību un atrast tajā kopīgo un atšķirīgo.

Diagnosticējošajā darbā iekļautie mācību priekšmeti:

- Valodu joma: - latviešu valoda un literatūra;
                                      - krievu valoda un literatūra;
- Dabaszinību joma :   - dabaszinības;
- Sociālo zinību joma: - sociālās zinības;
- Mākslu joma: - mūzika;
                                      - vizuālā māksla.

Pētījuma gaita un tajā izmantotā metodika.

1.posms

- Tika izstrādāti pārbaudes darbi un vērtēšanas kritēriji iepriekšminētajās jomās. Darbu saturs – krievu valodā. Darbi izpildāmi anonīmi.
- Visu jomu pārbaudes darbos tika iekļauti uzdevumi, kas atspoguļo skolēnu zināšanas, prasmes, spējas analizēt un sintezēt.
- Katrs darbs tika vērtēts pēc iegūto punktu skaita atbilstoši izstrādātajiem vērtēšanas kritērijiem.

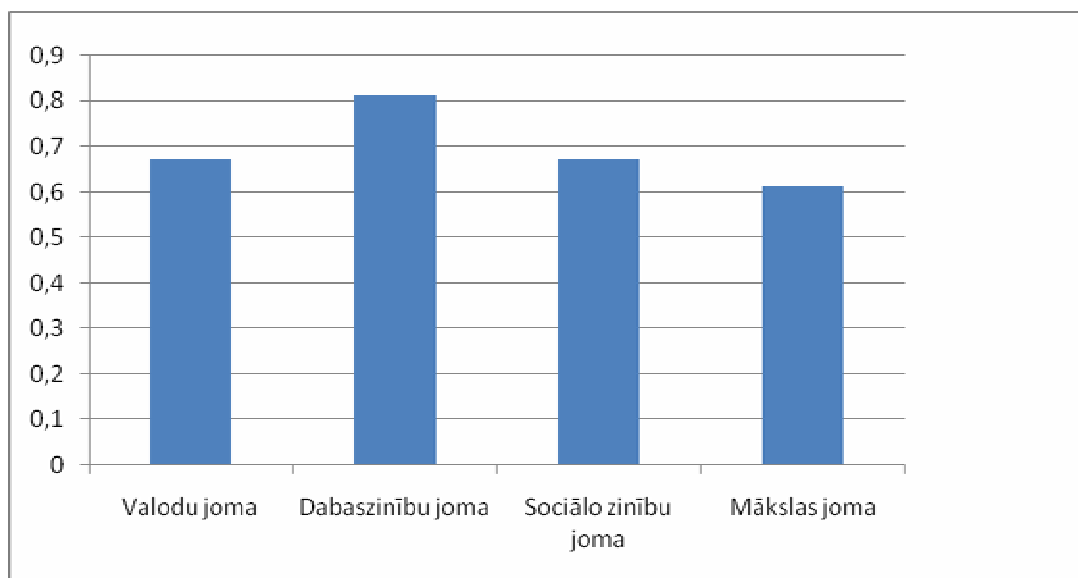
2.posms

- Tika izstrādātas anketas vecākiem.
- Tika izstrādātas anketas skolotājiem un administrācijas pārstāvjiem.

- Notika anketēšana.
- Anketu rezultāti tika apkopoti un analizēti.

Diagnosticējošā darba rezultāti.

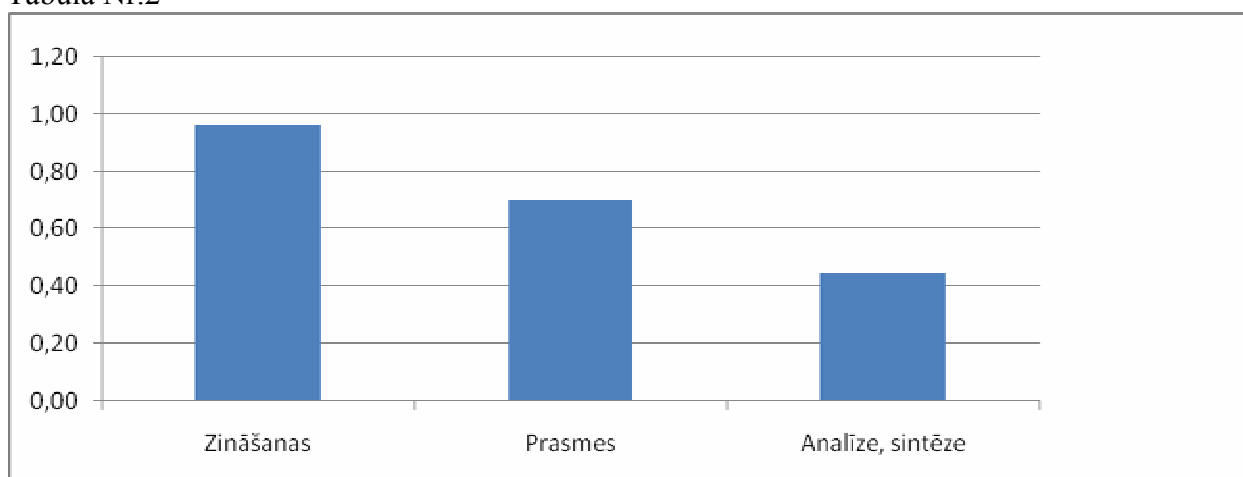
Tabula Nr.1

Rezultāti visās jomās ir līdzīgi. Skolēni diagnosticējošajā darbā uzrāda optimālu līmeni – 61% - 67%. Dabaszinībās mācību sasniegumi ir pat augstā līmenī – 81%. Nedaudz zemāki rezultāti ir mākslu jomā – 61%. Tāda tendence ir vērojama visos reģionos.

Valodu joma.

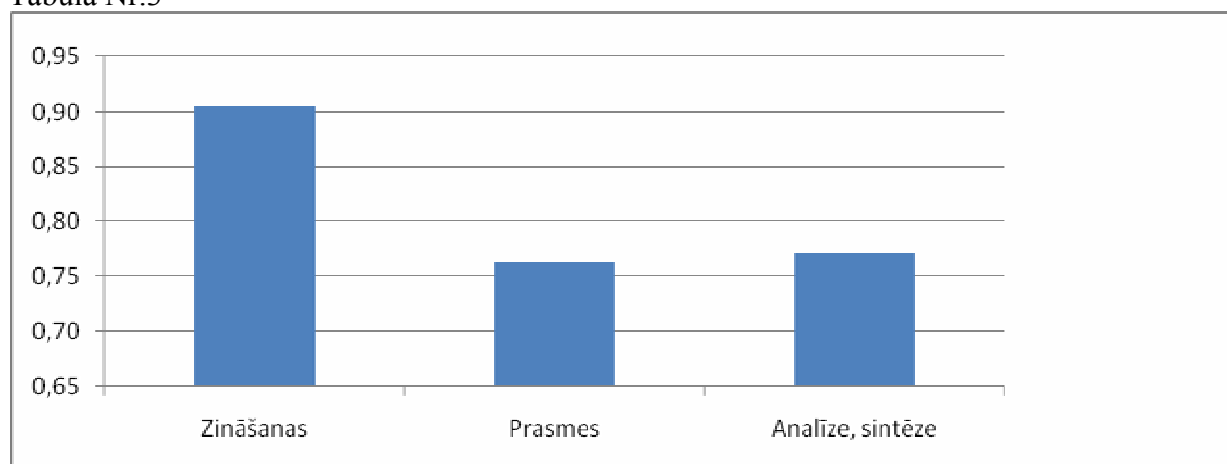
Tabula Nr.2

Analizējot sasniegumus valodu jomā, jāatzīmē, ka skolēni uzrāda ļoti labu līmeni zināšanu pārbaudes uzdevumos – 96%. Tas nozīmē, ka skolēnu teorētiskās zināšanas ir stipras.. Optimālu rezultātu skolēni uzrāda, veicot uzdevumus, kas saistīti ar zināšanu pielietojumu praksē – 70%. Skolēnu prasme analizēt un sintezēt diagnosticējošajā darbā ir 44%. Tas gan ir pietiekams līmenis, tomēr jāatzīst, ka šo prasmju attīstīšanai valodas stundās ir jāpievērš lielāka uzmanība.

Dabaszinību joma

Tabula Nr.3

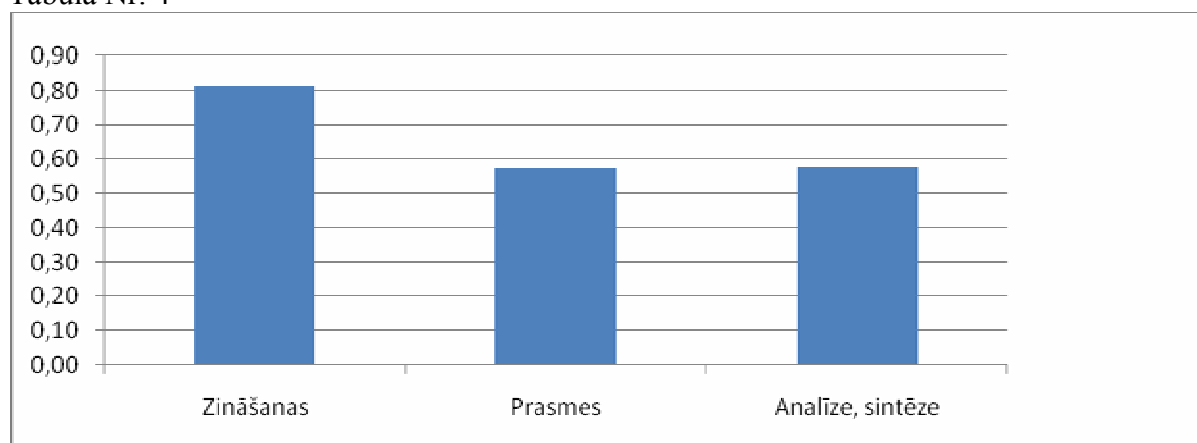

Dabaszinību jomā rezultāti ir augstā līmenī - 81%.

Skolēni labi zina Latvijas un kaimiņvalstu galvaspilsētas, prezidentus, spēj uzzīmēt Latvijas un Krievijas karogu, zina kultūrvēsturisko pieminekļu atrašanās vietas. Skolēni kļūdījās, nosakot valstu valūtu. Visu novadu skolēni slikti pārzina svētkus, kurus svin Latvijā un Krievijā. Skolēni uzrāda augstus sasniegumus – 91% - uzdevumos, kuru izpildei nepieciešamas teorētiskās zināšanas. Optimāls līmenis tiek sasniegts gan prasmju pārbaudes – 76%, gan analīzes un sintēzes – 77% - uzdevumos.

Sociālo zinību joma

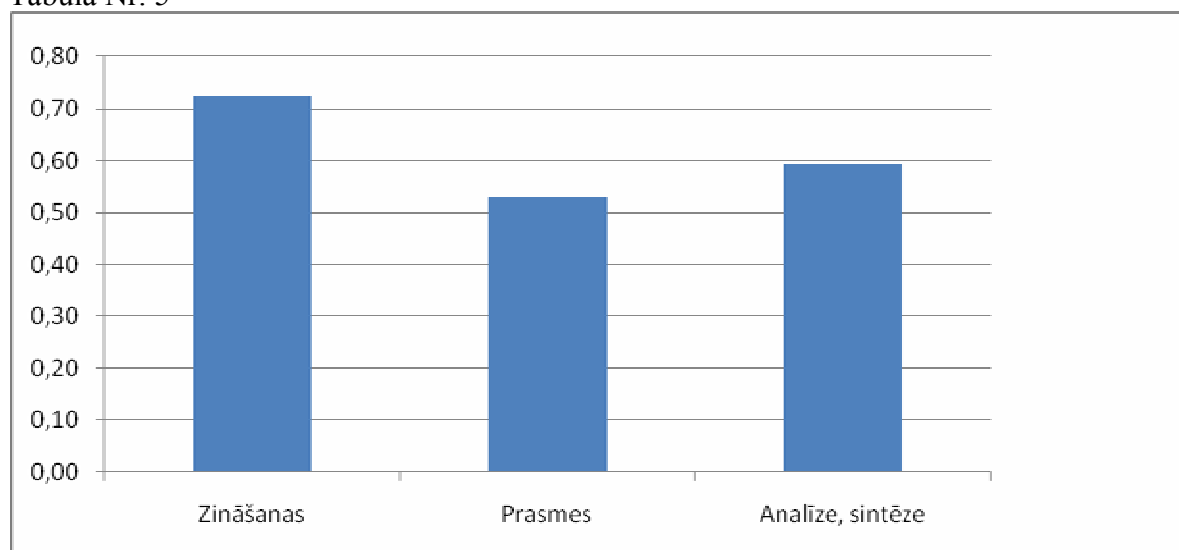
Tabula Nr. 4

Sociālo zinību jomā rezultāti ir augstā un optimālā līmenī un līdzīgi visos reģionos. Skolēni izprot jēdzienus **Dzimtene, valsts simboli, pilsonis, pienākumi**. Skolēniem ir izpratne par saviem pienākumiem un tiesībām. Skolēniem sagādāja grūtības noteikt, kurai tautai raksturīgi attēlos redzami tautu tērpi. Visaugstāko līmeni skolēni uzrāda zināšanu pārbaudes uzdevumos – 81%, prasmju izmantot zināšanas, kā arī analīzes un sintēzes uzdevumos – 58%.

Mākslu joma.

Tabula Nr. 5

Vislabākos sasniegumus skolēni uzrāda zināšanu pārbaudes uzdevumos – 73%. Uzdevumos, kas saistīti ar analīzi un sintēzi, skolēni uzrāda optimālu rezultātu – 60%. Zemāki, bet pietiekami mācību sasniegumu rādītāji ir uzdevumos, kas saistīti ar zināšanu pielietojumu praksē – 53%.

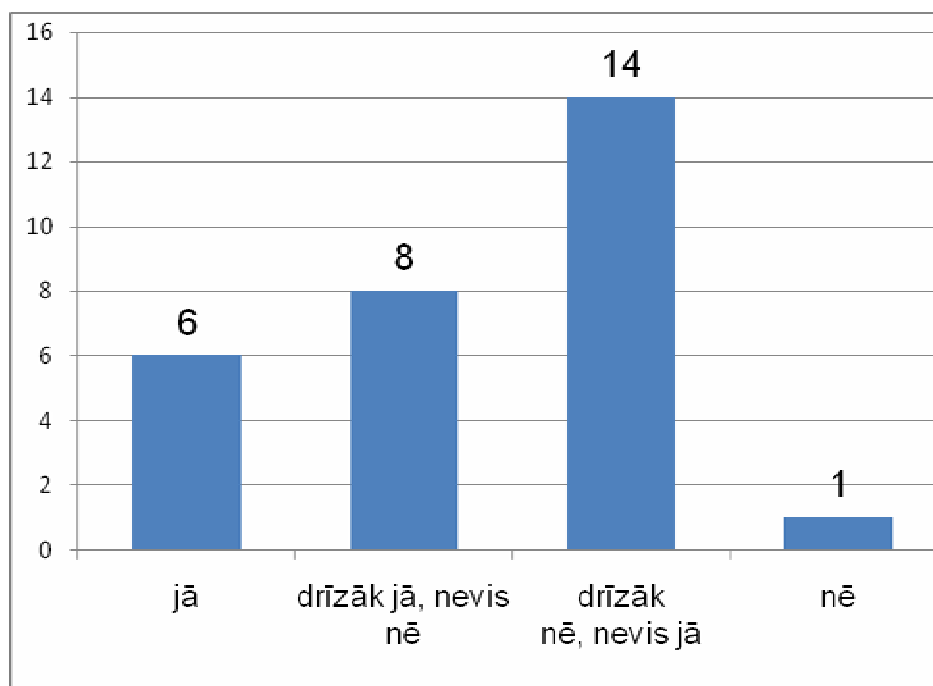
3.klašu vecāku aptauja.

- Datu vākšanai tika izveidota anketa krievu valodā.
- Anketā tika iekļauti 6 jautājumi. Katram jautājumam tika piedāvāti 4 atbilžu varianti.
- Tika anketēti 3.klašu skolēnu vecāki, kuru bērni mācās mazākumtautību skolās.
- Anketas bija anonīmas.
- Tika aptaujāti 29 vecāki.

ANKETA 3.klašu skolēnu vecākiem

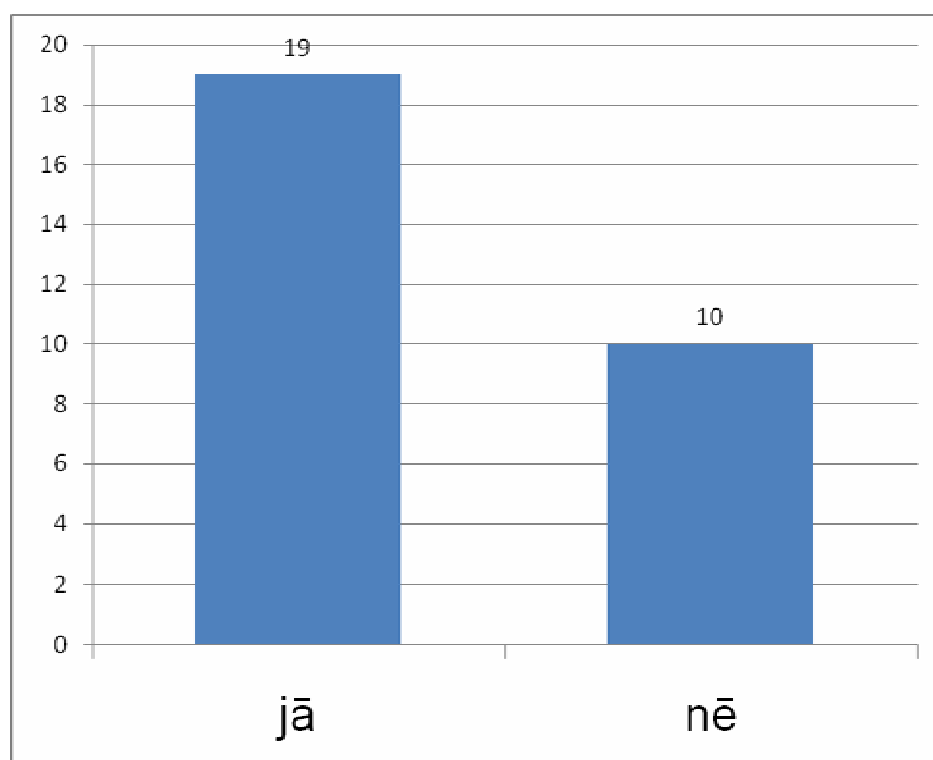
1. Vai, Jūsaprāt, mācību priekšmetu programmās pietiekamā daudzumā tiek atspoguļota Latvijas mazākumtautību kultūra?
2. Vai skolā ir iespēja apmeklēt papildnodarbības mazākumtautību valodas un kultūras apguvei?
3. Vai Jūsu bērns skolā apmeklē papildnodarbības mazākumtautību valodas un kultūras apguvei?
4. Cik gadus Jūsu bērns apmeklē šīs papildnodarbības?
5. Vai Jūs uzskatāt, ka šāda veida nodarbības veicina Jūsu bērna nacionālās pašapziņas veidošanos?
6. Vai Jūs uzskatāt, ka šāda veida nodarbības veicina Jūsu bērna tolerantu attieksmi pret citām Latvijā dzīvojošām tautām un pastāvošām kultūrām?

- Vai, Jūsaprāt, mācību priekšmetu programmās pietiekamā daudzumā tiek atspoguļota Latvijas mazākumtautību kultūra?

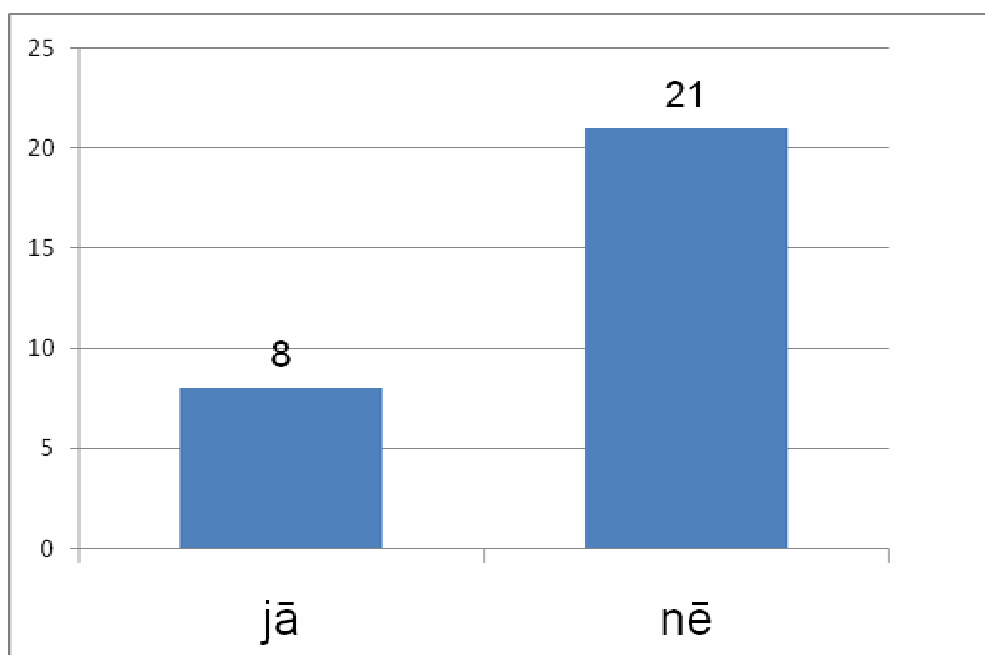
Aptaujājot vecākus un apkopojot anketas rezultātus, jāsecina, ka Latvijas mazākumtautību kultūru atspoguļojumu mācību priekšmetu programmās aptuveni puse vecāku uzskata par pietiekamu un otra puse – par nepietiekamu. Tikai viens no vecākiem uzskata šo tematu par absolūti nepietiekami apskatītu.

- Vai skolā ir iespēja apmeklēt papildnodarbības mazākumtautību valodas un kultūras apguvei?

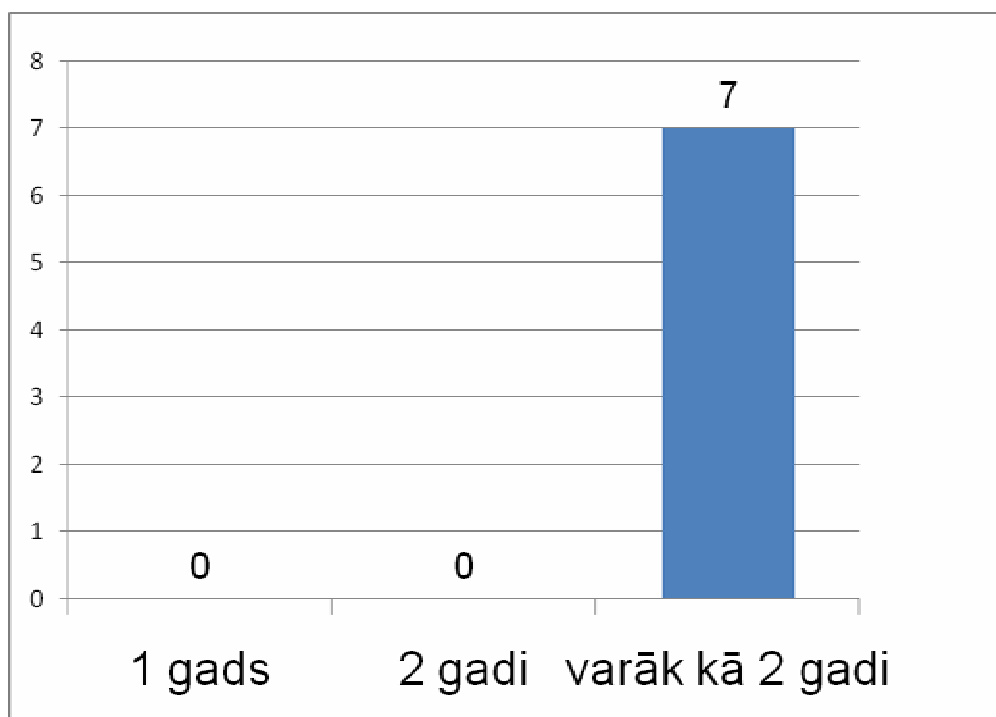
Lielākā daļa vecāku atzīmē skolas piedāvāto iespēju apmeklēt papildnodarbības, tomēr ir arī skolas, kuras šādu iespēju nepiedāvā.

- Vai Jūsu bērns skolā apmeklē papildnodarbības mazākumtautību valodas un kultūras apguvei?

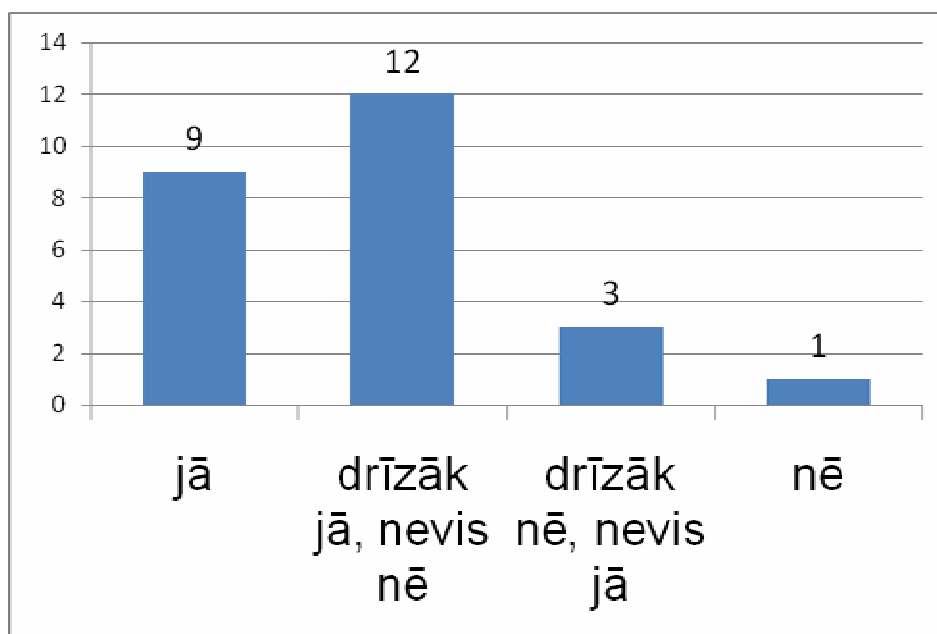
Lielākā daļa vecāku atzīmē, ka bērni piedāvātās papildnodarbības neapmeklē.

- Cik gadus Jūsu bērns apmeklē šīs papildnodarbības?

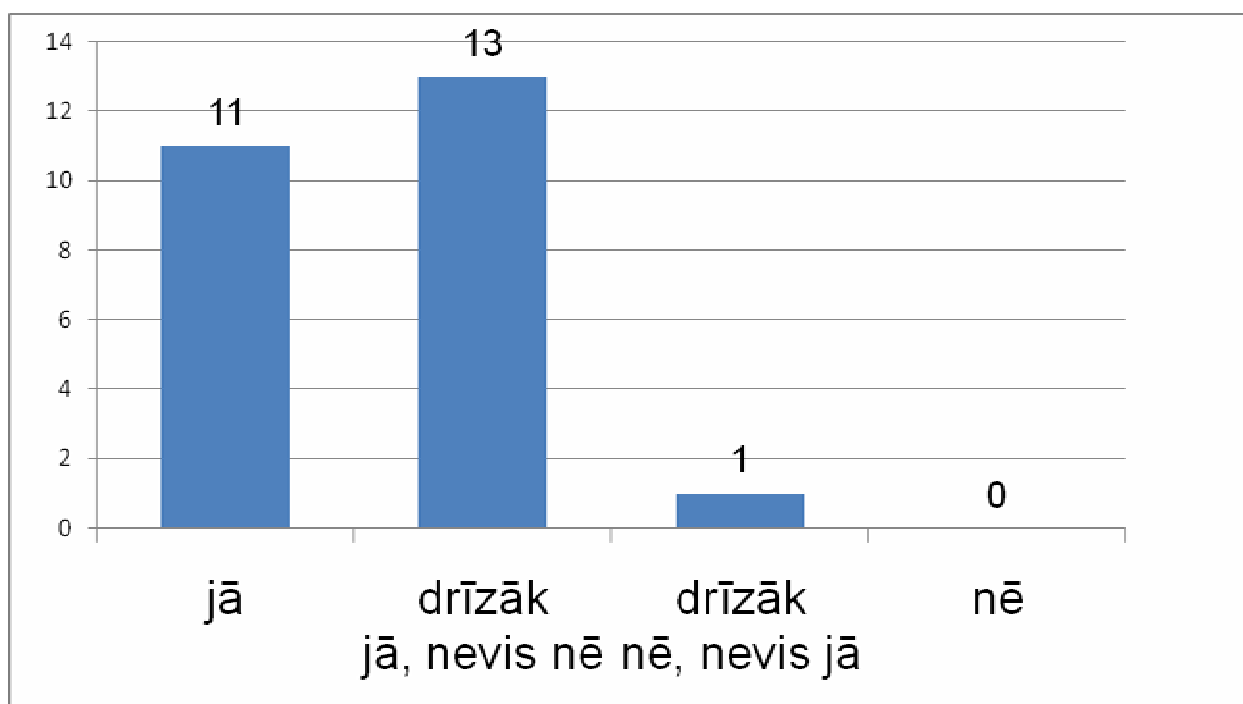
Skolēni, kuri iesākuši apmeklēt papildnodarbības, tās apmeklē regulāri un vairāku gadu garumā.

- Vai Jūs uzskatāt, ka šāda veida nodarbības veicina Jūsu bērna nacionālās pašapziņas veidošanos?

Vecāki, kuru bērni apmeklē papildnodarbības, novērtē šo piedāvājumu atzinīgi bērna nacionālās pašapziņas veidošanai.

- Vai Jūs uzskatāt, ka šāda veida nodarbības veicina Jūsu bērna tolerantu attieksmi pret citām Latvijā dzīvojošām tautām un pastāvošām kultūrām?

Vecāki papildnodarbības uzskata par svarīgām, lai bērnam veidotos toleranta attieksme pret citām Latvijā dzīvojošām tautām un pastāvošām kultūrām.

Skolotāju aptauja

- Datu vākšanai tika izveidota anketa latviešu valodā;
- anketā tika iekļauti 8 jautājumi; 6 no tiem bija 2 atbilžu varianti, bet divos vajadzēja minēt skolas piedāvājumu mazākumtautību kultūras izzināšanai;
- tika anketēti dažādu mazākumtautību skolu pamatskolas pirmā posma skolotāji un administrācijas pārstāvji;
- anketas bija anonīmas.

ANKETA skolotājiem un administrācijas pārstāvjiem

Lai varētu uzzināt un apkopot Jūsu viedokli par iespējām skolā padziļināt skolēnu zināšanas un priekšstatus par Latvijā dzīvojošo mazākumtautību kultūrām, valodām un vēsturi, lūdzam Jūs atbildēt uz anketas jautājumiem.

Paldies par atsaucību!

Kods _____

Mācību priekšmets _____

Amats (administrācijas pārstāvjiem) _____

1. Vai Jūsu skolā ir piedāvātas fakultatīvas nodarbības, interešu izglītības nodarbības, pulciņu vai grupu nodarbības, kuru saturs ir saistīts arī ar mazākumtautību kultūras, valodas, vēstures izzināšanu?

_____

jā

_____

nē

2. Miniet, lūdzu, piemēru, kādu fakultatīvu, interešu izglītības nodarbību, pulciņu vai grupu nodarbību saturā ir bijuši jautājumi, saistīti ar mazākumtautību kultūras, valodas, vēstures izzināšanu!

_____

_____

_____

3. Vai Jūsu skolā ir fakultatīvas nodarbības, interešu izglītības nodarbības, pulciņi vai grupu nodarbības, kuru programmas dod skolēniem iespēju padziļināt un papildus izzināt mazākumtautību kultūru, valodu, vēsturi?

_____

jā

_____

nē

4. Nosauciet, lūdzu, nodarbības vai pulciņus, kuru programmas dod skolēniem iespēju padziļināt un papildus izzināt mazākumtautību

kultūru

---

valodu

---

vēsturi

---

5. Kā jūs uzskatāt, vai valsts pārbaudes darbos ir iekļauti jautājumi, kas saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā?

jā

nē

6. Kā jūs uzskatāt, vai mācību grāmatās ir iekļauti jautājumi, kas saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā?

jā

nē

7. Kā jūs uzskatāt, vai mācību priekšmetu standartos un mācību programmās ir iekļauti jautājumi, kas saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā?

jā

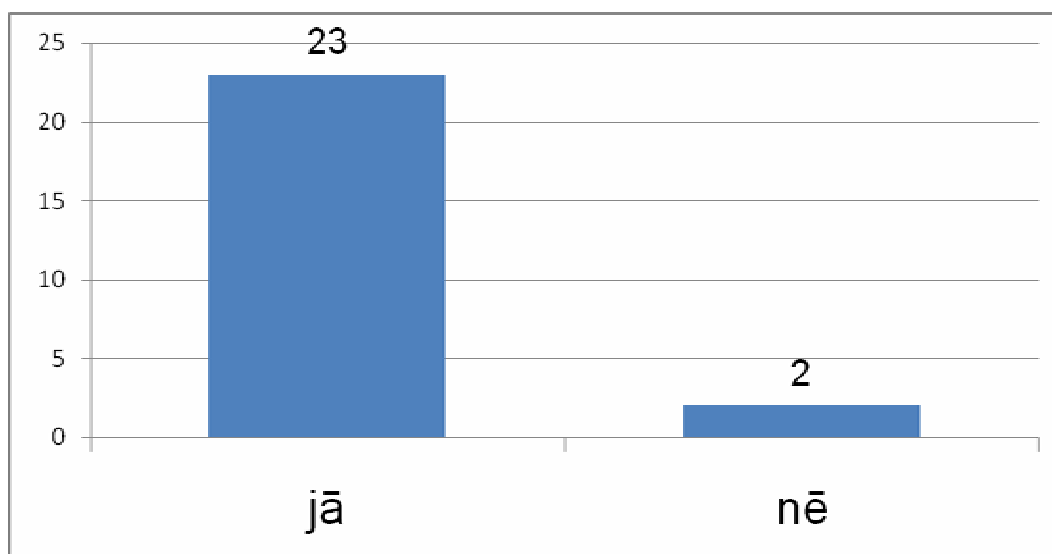
nē

8. Vai Jūs personīgi izmantojat mācību procesā saturisko materiālu, kas ir saistīts ar mazākumtautību kultūru, tradīcijām, valodām un viņu vēsturi Latvijā?

jā

nē

- Vai Jūsu skolā ir piedāvātas papildnodarbības mazākumtautību kultūras, valodas, vēstures izzināšanai?

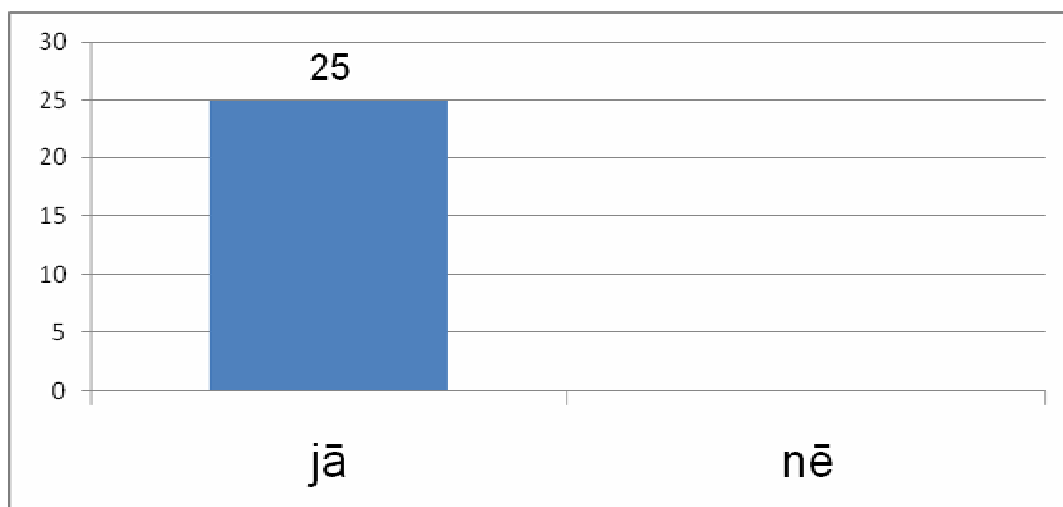

No 25 aptaujātajiem skolotājiem tikai 2 atzīst, ka viņu skolā nav papildnodarbību mazākumtautību kultūras, valodas, vēstures izzināšanai. Tas liecina, ka gandrīz visās skolās skolēniem tiek piedāvāta iespēja apgūt savas tautas kultūru, vēsturi un valodu papildnodarbībās.

- Miniet piemērus, kādu papildnodarbību saturā ir tikuši apskatīti jautājumi par mazākumtautību kultūras, valodas, vēstures izzināšanu!
  - Skolas teātris,
  - folkloras ansamblis,
  - erudītu klubs “Kas? Kur? Kad?”,
  - vokālais ansamblis,
  - debašu klubs,
  - skolas avīze,
  - krievu tautas tradīcijas,
  - Krievijas valsts vēsture,
  - ticības mācība,
  - tautas deju studija.

No skolotāju anketām var secināt, ka skolas piedāvā ļoti daudzveidīgas iespējas apgūt mazākumtautību kultūru, valodu, vēsturi. Šādas iespējas ir visu vecumposmu skolēniem, kuri var izvēlēties sev interesantāko piedāvājumu.

- Vai Jūsu skolā ir fakultatīvas nodarbības, interešu izglītības nodarbības, kuru programmas dod iespēju padziļināt un papildus izzināt mazākumtautību kultūru, valodu, vēsturi?

Pilnīgi visi aptaujātie skolotāji atzīmē, ka skola piedāvā papildus apgūt zināšanas par mazākumtautību kultūru, valodu un vēsturi.

- Nosauciet tās nodarbības vai interešu izglītības programmas, kuras dod iespēju papildus izzināt mazākumtautību

kultūru

krievu tautas tradīcijas;
 lietišķā māksla;
 tautas deju studija;
 krievu un latviešu kultūras sakari;
 skolas teātris;
 ansamblis;
 ticības mācība.

vēsturi

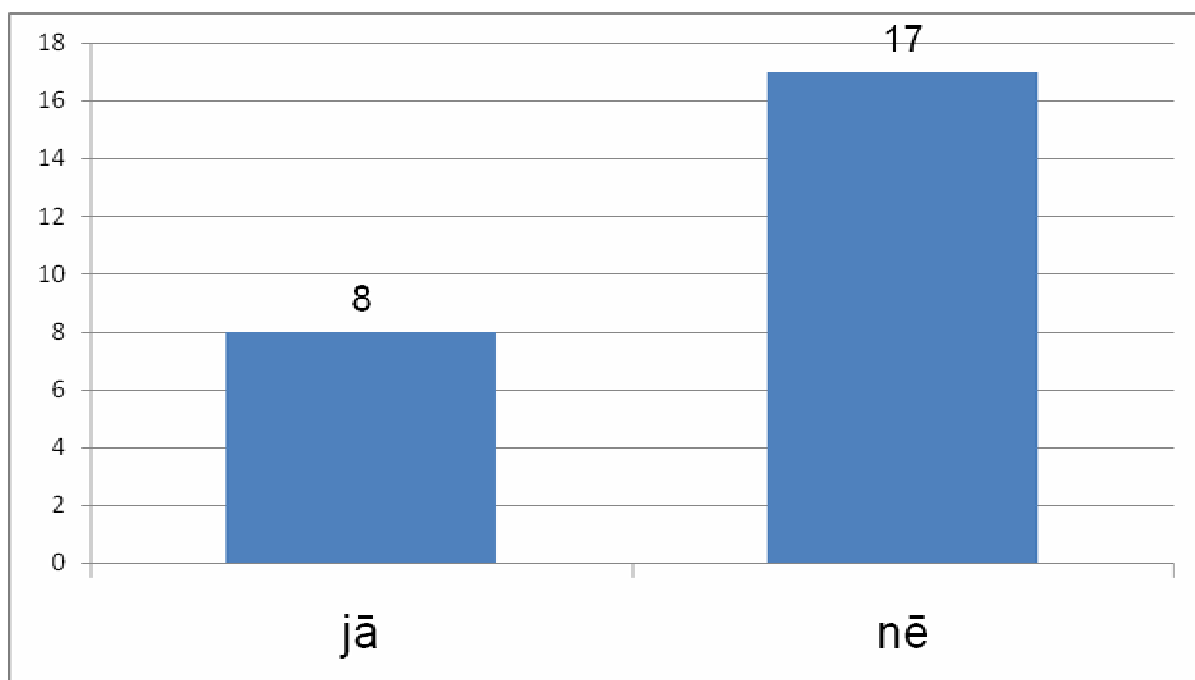
novadpētniecība;
 Krievijas valsts vēsture.

valodu

latviešu un krievu valodu salīdzinošā gramatika.

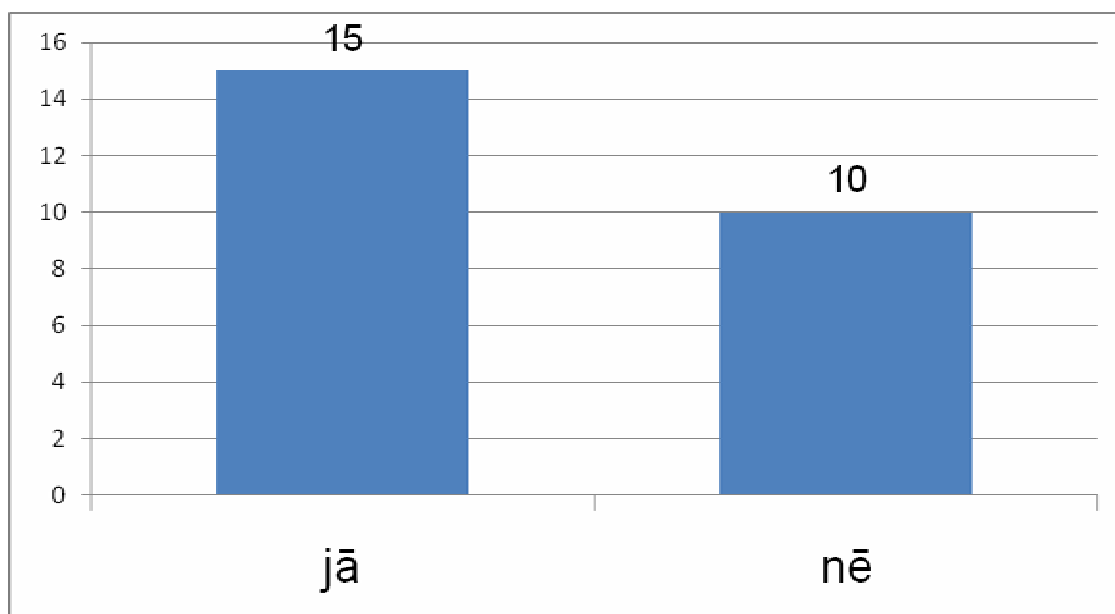
Jāatzīmē, ka skolu piedāvājums mazākumtautību kultūras, valodas un vēstures izzināšanā ir plašs, daudzveidīgs un skolēniem saistošs.

- Vai valsts pārbaudes darbos ir iekļauti jautājumi, kas saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā?

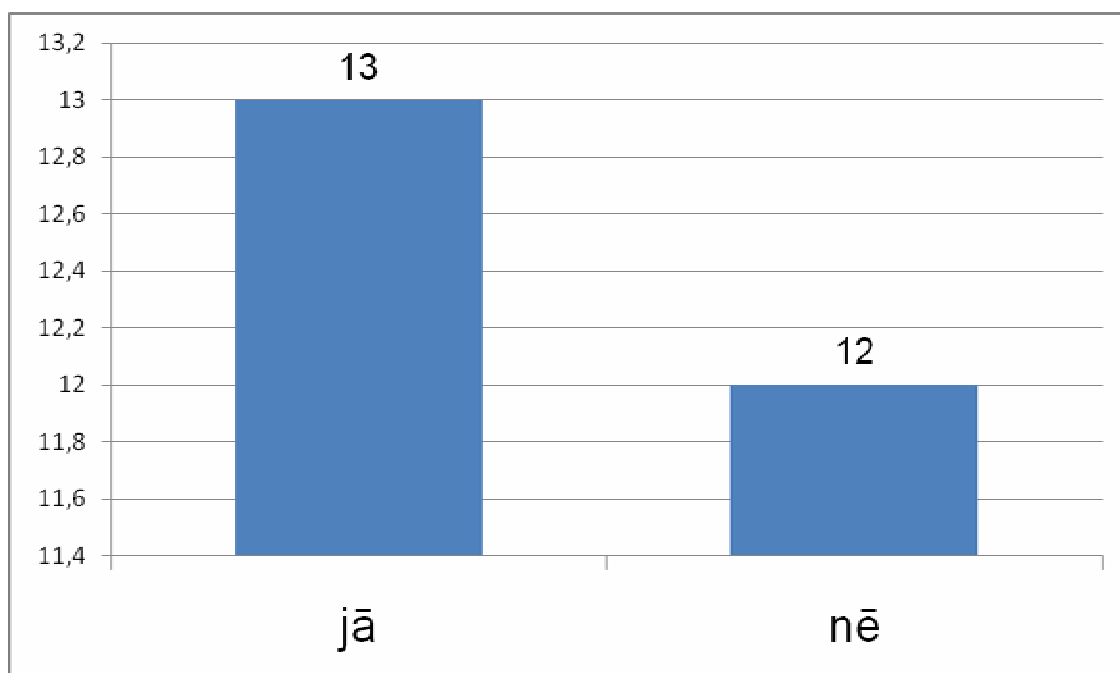
Lielākā daļa skolotāju atzīst, ka valsts pārbaudes darbos netiek iekļauti jautājumi, kas saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā.

- Vai mācību grāmatās ir iekļauti jautājumi, kas saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā?

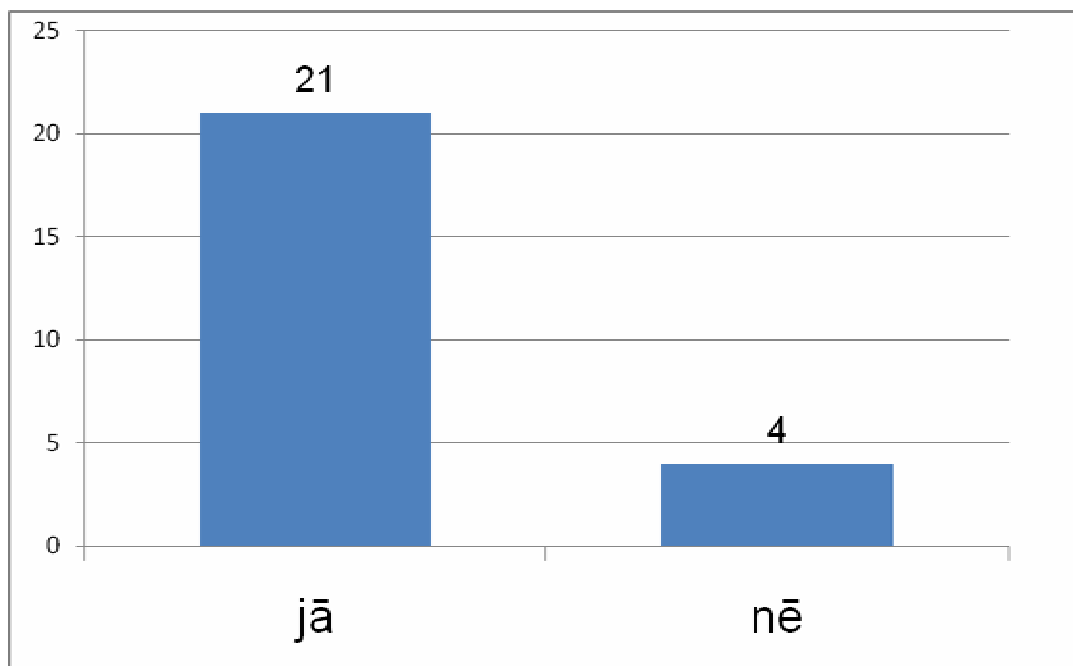
Savukārt, temati par mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā, pēc lielākās daļas skolotāju domām, ir iekļauti mācību grāmatās.

- Vai mācību priekšmetu standartos un mācību programmās ir iekļauti jautājumi, kas saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā?

Vērtējot, vai mācību priekšmetu standartos un mācību programmās ir iekļauti jautājumi, kas saistīti ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā, skolotāju domas dalās gandrīz vienādi: puse skolotāju uzskata, ka šie jautājumi ir iekļauti, puse – ka nav.

- Vai Jūs personīgi izmantojat mācību procesā saturisko materiālu, kurš ir saistīts ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā?

Atzinīgi vērtējams, ka lielākā daļa skolotāju izmanto mācībās saturisko materiālu, kas ir saistīts ar mazākumtautību kultūru, valodām un viņu vēsturi Latvijā.

Secinājumi

Skolēni kopumā ir apguvuši standartos paredzētās prasības starpkultūru izglītības kontekstā.

3.klašu skolēniem ir izpratne par savas valsts un citu valstu simboliem, ir priekšstats par kaimiņvalstu ģeogrāfisko stāvokli un dažām etniskajām īpatnībām, ir priekšstats par kultūrvēsturisko objektu atrašanās vietu.

Skolēni, ir apguvuši prasmi saskatīt kopīgo un atšķirīgo latviešu un krievu valodā.

Vislielākās grūtības skolēniem sagādāja prasme atšķirt tautu svētkus un tradīcijas.

Skolēnu zināšanu līmenis ir ievērojami augstāks par prasmi tās pielietot, analizēt un sintezēt.

Ieteikumi

Veltīt lielāku uzmanību dažādu, īpaši Latvijā dzīvojošu, etnisko grupu tautu tradīciju un etnisko īpatnību apguvei pamatskolas 1.posmā.

Veidot starpkultūru izglītību veicinošus mācību un uzskates līdzekļus, materiālus, uzdevumus.

Pievērst lielāku uzmanību ne tikai skolēnu iegūtajam zināšanu apjomam, bet arī prasmei tās pielietot, analizēt un sintezēt.

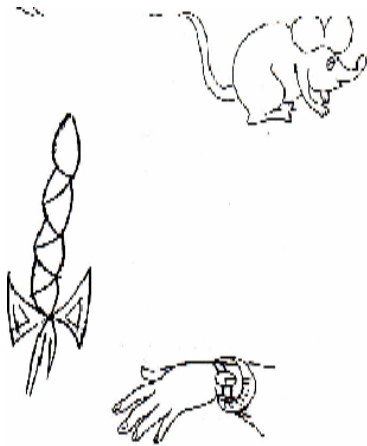
Veicināt etnisko biedrību un vecāku ciešāku sadarbību ar skolu, lai pilnveidotu skolēnu zināšanas par savas un citu tautu kultūras vērtībām, svētkiem un citu kultūras mantojumu.

Veidot skolēnos lielāku interesi par savas tautas tradīcijām, īpatnībām.

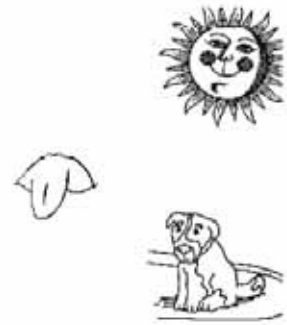
Skolotāju tālākizglītošanai būtu vēlams organizēt kursus, nometnes vai kādus citus pasākumus par starpkultūru jautājumiem.

Valodu joma (37punkti)

1.Соотнеси слово с рисунком! (6 п.)

Koca
Dog
Mēle
Pele
Sun
Кисть

2. Раздели фразу на слова так, чтобы получились предложения! Запиши правильно!(4п.)

Николайсеменовичучитдетей. _____
Улукоморьядубзеленый. _____
Skolēniskolāirdraudzīgi. _____
Baltaslapasgrāmataiarīmelniburtitai. _____

3. Покажи стрелочкой путь герою в его сказку! (6п.)

«По щучьему веленью»	Иванушка
«Vecīša cimdiņš»	Vēja māte
«Eža kažociņš»	Емеля
«Золушка»	Karalis
«Sprīdītis»	Gailis
«Гуси – лебеди»	Фея

4.Правильно составь и запиши слова. Слова с одинаковым значением соедини стрелочкой! (9п.)

Тор

Pasla

Тьялис

Temu

Мьясе

Meġine

5.Расположи предложения в правильном порядке, чтобы получился текст. Порядковый номер предложения пиши в кружочке. Озаглавь!(12п.)

-
- Он унес за горизонт низкие тучи.
  - Над землей распахнулся простор неба.
  - Налетел ветер.
  - Оно прощалось с последними цветами, с зеленой травой.
  - На минутку выглянуло солнце.

-
- Kurmim piederēja divas alas.
  - Kurmis nolēma pārbūvēt gaiteni un to izdarīja.
  - Abas alas savieno gaitenis.
  - Viena atradās zem lielā ozola, tur viņš dzīvoja.
  - Otra ala atradās pie lazdu krūma, tā bija noliktava.

Dabaszinību joma (30 punkti)

ТЕСТ. Подчеркни правильный ответ! (7п.)

1. Столица Латвии

- *Даугавпилс
- *Рига
- *Лиепая

2. Столица Литвы

- *Клайпеда
- *Вильнюс
- *Васагинас

3. Столица Белоруссии

- *Гродно
- *Браслав
- *Минск

4. Столица России

- *Санкт – Петербург
- *Мурманск
- *Москва

5. Государство, имеющее выход к Балтийскому морю

- *Белоруссия
- *Франция
- *Россия

6. Исток этой реки находится в России, а устье – в Латвии

- *Лиелупе
- *Даугава
- *Вента

7. Какое из упомянутых животных не встречается в Латвии и России

- *заяц
- *крокодил
- *лиса

1. Раскрась синим цветом праздники, которые отмечают жители России, а желтым цветом – праздники, которые отмечают жители Латвии!(4,5п.)

Метени, Иванов день, Масленица, Лиго, Мартини, день Лачплесиса, день армии, день труда.

2. Определи государства по их контуру и соедини с названием!(3п.)

Латвия

Россия

Эстония

3. Покажи стрелочками, в каком государстве работают эти президенты! (1,5п.)

Латвия

Александр Лукашенко

Россия

Валдис Затлерс

Белоруссия

Владимир Путин

4. Исправь ошибки!(2п.)

Оля с классом была на экскурсии в Латвии и в магазине купила коробку конфет, заплатив 1 рубль 98 сантимов. А Санта с мамой посетили Москву и на память купили сувенир-матрешку и заплатили 2 лата 35 копеек.

5. Среди букв найди и раскрась названия государств!(5п.)

Л	А	Т	В	И	Я	П	Л	К	О	Б	Е	Р	О	С	С	И	Я	В	Ы
Ю	Т	А	Д	Ч	Л	И	Т	В	А	С	Я	Й	Е	У	Ц	Т	Т	Т	С
У	Й	Ф	Я	А	К	У	Н	Б	Е	Л	О	Р	У	С	С	И	Я	О	Т
Ф	В	К	О	А	П	Э	Э	С	Т	О	Н	И	Я	Ц	У	К	Р	В	Т

Напиши, что бы ты пожелал этим государствам!(3п.)

- _____
- _____
- _____

6. Раскрась флаг государства! Покажи стрелочкой, в каком государстве находятся эти исторические объекты!(4п.)

Россия

Латвия

Памятник Свободы

Красная площадь

Sociālo zinību joma (22 punkti)

1.Рассмотри рисунки! Какие права ребенка на них отражены? Соедини фразу с соответствующим рисунком!(6п.)

Право расти, жить, развиваться

Право жить в семье

Право на защиту от насилия

Право на учебу

Право на отдых

Право на работу

2.Выбери правильный ответ! Подчеркни его!(3п.)

Родина – это

- страна, где человеку хорошо жить
- страна, где человек родился, вырос, где он живет и работает
- место, где человек живет

Государственные символы страны

- герб, флаг, гимн
- народные танцы, народный костюм
- столица, край, школа

Гражданином человек становится

- когда получит паспорт
- когда пойдет в школу
- когда получит свидетельство о рождении

3. Вставь подходящие по смыслу слова!(5п.)

Моя страна, моя родина - _____. Я _____ своей страны. Каждый гражданин обязан знать и соблюдать основной закон государства - _____. В Конституции перечислены важнейшие _____ и _____ граждан государства.

4. Прочти! Напиши, какие обязанности надо выполнять в данных ситуациях!(4п.)

Анита взяла в школьной библиотеке книгу.

Обязанности _____

Учитель начинает урок, но в классе очень шумно. Виталик ищет в портфеле ручку и тетрадь.

Обязанности _____

5. Какому народу принадлежит национальный костюм? Соедини! (4п.)

Грузины

Белоруссы

Латыши

Русские

Mākslas joma (punkti)

1. Соедини музыкальный инструмент с его названием.

Раскрась квадратик рядом с латышским народным инструментом.(п.)

	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Vijole ☐ Flauta ☐ Bungas ☐ Čells ☐ Kokle ☐ Trompete ☐ Klavieres ☐ Kontrabass
---	--

2. Укажи стрелочкой профессию известных людей! (п.)

П. Чайковский	поэт
С. Павлиашвили	
Л. Вайкуле	певец
А. Пушкин	
С. Маршак	писатель
С. Бах	
Р. Паулс	певица
И. Лиєпа	композитор
Райнис	балерина

3. Вставь пропущенные слова в текст гимна Латвии! (п.)

Dievs, _____ Latviju,
Mūs` dārgo _____,
Svētī jel _____,
Ak, svētī jel to!

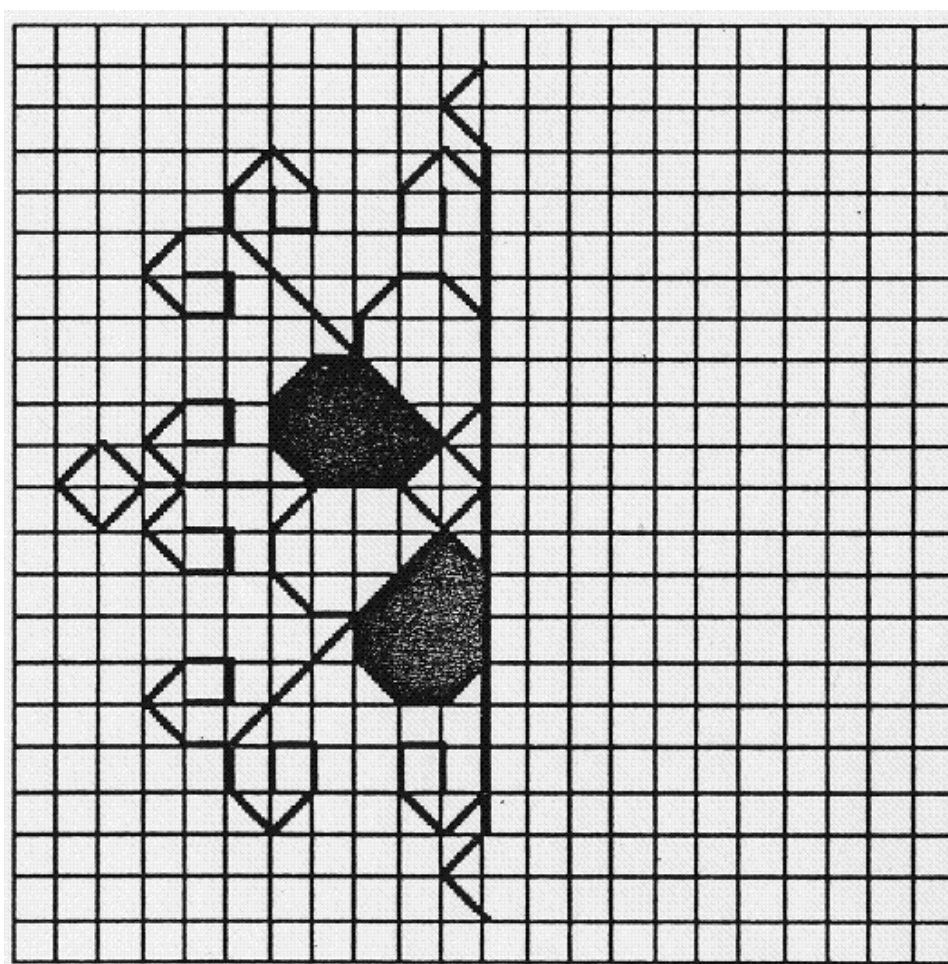
Kur latvju _____ zied,
Kur latvju _____ dzied,
Laid mums tur _____ diet,
Mūs` Latvijā!

Прочитай! Может тебе помогут выполнить это задание слова-помощники: svētī, Latviju, tēviju, laimē, dēli, meitas.

4. В историческую справку вставь пропущенные слова! ()

„Dievs, svētī Latviju” – это ..... Латвии, автором которого был ..... В 1873 году в Петербурге было создано это музыкальное произведение. Первый раз гимн Латвии прозвучал в 1873 году на открытии .....

5. Дорисуй орнамент! Напиши, где может быть использован данный орнамент?

Орнамент может быть использован- .....

Iegūtais punktu skaits

Vērtēšanas kritēriji.
Darbs paredzēts 2 mācību stundām

Valodu joma.

- 1.uzd. Pareizi savienots vārds 1p.x 6 = 6 p.
- 2.uzd. Pareizi uzrakstīta frāze 1p.x 4 = 4 p.
- 3.uzd. Pareizi savienots pasakas varonis ar pasakas nosaukumu 1 p. x 6 =6 p.
- 4.uzd. Par uzminēto vārdu 1p. x 6 = 6 p.
*Pareizi savienots vārdu pāris 0,5p. x 6 = 3 p.
- 5.uzd. Pareizi sanumurētas teksta daļas krievu un latviešu valodās 1 p. x 10 =10p.
*Par uzrakstītu virsrakstu abos tekstos 2p.

Valodu jomā 37 punkti.

Dabaszinību joma.

Tests 7p.

- 1.uzd. Pareizi iekrāsoti svētku nosaukumi 0,5 x 9 = 4,5 p.
- 2.uzd. Pareizi savienots kontūrs ar valsts nosaukumu 1 p. x 3 = 3p.
- 3.uzd. Pareizi savienots 0,5 x 3 = 1,5 p.
- 4.uzd. Pareizi izlabota naudas vienība 1 p.x 2 =2 p.
- 5.uzd. Pareizi atrasti un iekrāsoti valstu nosaukumi 1p. x 5 =5p.
* Vēlējums valstij 1 p. x 3 =3 p.
- 6.uzd. Pareizi izkrāsoti karogi 1p. x 2 =2p.
* Pareizi savienoti objekti ar valstu nosaukumiem 1p. x 2 =2p.

Dabaszinību jomā 30 punkti.

Sociālo zinību joma.

- 1.uzd. Pareizi savienotas bērnu tiesības ar attēlu 1p. x 6 = 6p.
- 2.uzd. Pareiza atbilde 1 p. x 3 =3p.
- 3.uzd. Pareizi ievietoti vārdi 1p. x 5 =5p.
- 4.uzd. Pareizi nosaukta situācija 2p.x 2 =4 p.
- 5.uzd. Pareiza atbilde 1 p. x 4 p.=4 p.

Sociālo zinību jomā 22 punkti.

Kopā 89 punkti

89-85	84-78	77-72	71-66	65-52	51-47	46-42	41-35	34-27	26<
10	9	8	7	6	5	4	3	2	1